

Trosolwg

Mae a wnelo'r safon hon â gweithio gyda phlant a phobl ifanc i greu llefydd chwarae cynhwysol ac amrywiol sy'n fodd i'r plant a'r bobl ifanc chwarae fel y dymunon nhw. Dylai'r gwahanol fannau chwarae sy'n ffurfio pob lleoliad gwaith chwarae ysgogi'r plant a'r bobl ifanc, a darparu cyfleoedd chwarae sy'n cynnig risg, her, a datblygiad personol.

Prif ddeilliannau'r safon hon ydy:

1. cynllunio a pharatoi lleoliad gwaith chwarae cynhwysol
2. cefnogi pob plentyn a pherson ifanc i chwarae fel y dymunon nhw

Mae'r safon hon ar gyfer gweithwyr chwarae sy'n gweithio'n uniongyrchol gyda phlant a phobl ifanc mewn lleoliad gwaith chwarae ac sy'n gyfrifol yn bennaf am roi cyfleoedd i blant chwarae fel maen nhw'n dewis ac yn dymuno ei wneud. Mae'r safon ar gyfer staff nad ydyn nhw'n llwyr gyfrifol am y lleoliad gwaith chwarae ond sy'n gwneud cyfraniad allweddol i gefnogi chwarae.

Mae'r safon hon yn ategu'r Egwyddorion Gwaith Chwarae. Mae angen i weithwyr chwarae fod yn gyfarwydd â'r rhain, a lle bo'n bosib, eu defnyddio wrth eu gwaith ac wrth adlewyrchu.

Meini prawf perfformiad

Rhaid i chi allu:

Cynllunio a pharatoi lleoliad gwaith chwarae cynhwysol

1. cynllunio lleoliad gwaith chwarae
2. casglu a darparu **deunyddiau ac adnoddau**
3. adlewyrchu ynglŷn â sut mae plant a phobl ifanc yn defnyddio'r lleoliad gwaith chwarae a'r **deunyddiau a'r adnoddau** sy'n rhan ohono.
4. gweithio ochr yn ochr â phlant a phobl ifanc addasu'r lleoliad gwaith chwarae
5. gwneud newidiadau i gwrdd ag anghenion chwarae'r plant a'r bobl ifanc a'u helpu i deimlo perchnogaeth o'r lleoliad gwaith chwarae
6. ymateb i geisiadau plant a phobl ifanc ac i sut maen nhw'n mynegi eu hunain

Cefnogi pob plentyn a pherson ifanc i chwarae fel maen nhw'n dewis ac yn dymuno ei wneud

7. adlewyrchu ar sut mae plant a phobl ifanc yn chwarae
8. adlewyrchu ar arwyddion chwarae ac ymatebion i gefnogi'r chwarae'n well
9. dewis ffordd o ymyrryd sy'n cefnogi'r ffordd mae'r plant a'r bobl ifanc yn chwarae
10. cymryd rhan yn y chwarae dim ond pan mae'r plant a'r bobl ifanc yn estyn gwahoddiad i chi wneud hynny drwy eu harwyddion chwarae
11. ymyrryd yn chwarae'r plant a'r bobl ifanc yn unol â'ch asesiad o'r cydbwysedd rhwng risg a manteision, datblygiad a lles y plentyn neu'r person ifanc
12. trafod ac **adlewyrchu** gyda chydweithwyr ar chwarae ac ymarfer gwaith chwarae
13. galluogi'r plant a'r bobl ifanc i derfynu'r chwarae mewn modd sy'n briodol iddyn nhw, lefel eu cymryd rhan a gofynion eich mudiad

Gwybodaeth a dealltwriaeth

Mae angen i chi wybod **Cynllunio a pharatoi lleoliad gwaith chwarae cynhwysol a deall:**

1. yr Egwyddorion Gwaith Chwarae sy'n rhan o fframwaith proffesiynol a moesegol gwaith chwarae a sut mae modd cymhwyso pob un o'r egwyddorion i'ch gwaith chi
2. y mathau o **fannau chwarae** sy'n ffurfio lleoliad gwaith chwarae
3. polisiâu a gweithdrefnau'ch mudiad ar gyfer creu y lleoliad gwaith chwarae
4. pwysigrwydd cael amrywiaeth fawr o ddeunyddiau ac adnoddau sy'n newid yn barhaus
5. damcaniaeth y darnau rhydd a sut mae'n berthnasol i chwarae plant a phobl ifanc
6. ffyrdd o ganfod, casglu a darparu adnoddau a deunyddiau newydd
7. sut i weithio ochr yn ochr â phlant a phobl ifanc i addasu a datblygu'r lleoliad gwaith chwarae
8. y gwahaniaeth rhwng anghenion a dymuniadau chwarae plant a phobl ifanc
9. sut a phryd i addasu'r **man chwarae** sy'n rhan o'r lleoliad gwaith chwarae fydd yn cwrdd â dymuniadau chwarae plant a phobl ifanc
10. sut i greu **man chwarae** o fewn y lleoliad gwaith chwarae sy'n annog ac yn gwerthfawrogi ceisiadau a hunanfyneant plant a phobl ifanc
11. pwysigrwydd ystyried amrywiaeth a sut i gynnwys pawb wrth sefydlu lleoliad gwaith chwarae
12. y pethau sy'n rhwystro plant a phobl ifanc rhag cymryd rhan wrth greu lleoliad gwaith chwarae sy'n addas i bawb

Cefnogi pob plentyn a pherson ifanc i chwarae fel maen nhw'n dewis ac yn dymuno ei wneud

13. pam ddylai plant a phobl ifanc allu chwarae fel maen nhw'n dewis ac yn dymuno ei wneud
14. pwysigrwydd cydnabod ac eiriol dros hawl pob plentyn a pherson ifanc i chwarae cyd ag eraill, ond gan gadw elfen o her
15. sut i adlewyrchu, drwy arsylwi a gwranddo, ynglŷn â sut mae plant a

- phobl ifanc yn defnyddio'r lleoliad gwaith chwarae a'r deunyddiau a'r adnoddau sy'n rhan ohono
16. wrth werthuso a darparu adnoddau ar gyfer lleoliad gwaith chwarae, defnyddio'r mathau o chwarae sy'n cael eu hadnabod yn gyffredinol gan y mae gwaith chwarae. y gofynion cyfreithiol a rheoleiddiol sydd
  17. prif gamau'r cylch chwarae
  18. arwyddion chwarae, yr ymateb a fframiau chwarae
  19. y pethau i'w hystyried wrth greu lleoliad gwaith chwarae fydd yn cwrdd ag anghenion chwarae plant a phobl ifanc
  20. beth sy'n ddarpariaeth chwarae cynhwysol a beth yw gwerth cymharol hynny o'i gymharu a darpariaeth chwarae 'unigol' 'ar wahân', neu 'integredig'
  21. sut i gefnogi pob plentyn a pherson ifanc i archwilio'r **man chwarae**
  22. sut i gefnogi chwarae mewn modd na'n yw'n tanseilio'r ffordd mae plant a phobl ifanc yn rheoli'r chwarae ac yn cymryd rhan ynddo
  23. dulliau ymyrryd a sut mae modd iddyn nhw gefnogi chwarae plant a phobl ifanc
  24. pryd i ymuno â'r chwarae
  25. pryd i ymyrryd yn chwarae plant a phobl ifanc
  26. sut i alluogi'r chwarae i ddod i ben mewn ffordd sy'n ystyriol o'r plant a'r bobl ifanc, lefel eu cymryd rhan a gofynion eich mudiad
  27. y gweithdrefnau proffesiynol a sefydliadol mae angen i chi eu dilyn yn ystod ac ar ôl sesiwn chwarae

**Cwmpas/Ystod
cysylltiedig â meini
prawf perfformiad**

Deunyddiau ac adnoddau

1. darnau rhydd
2. offer
3. cyfleusterau

Adlewyrchu

1. parhaus
2. anymwthiol
3. amlwg

**Cwmpas/Ystod
cysylltiedig â
gwybodaeth a
dealltwriaeth**

Man(nau) chwarae

1. corfforol
2. affeithio
3. parhaol
4. dros dro
5. seibr

Gwerthoedd

Mae'r Gweithwyr Chwarae oedd yn rhan o ysgrifennu'r safon hon, law yn llaw â SkillsActive, wedi cytuno i fabwysiadu'r canlynol fel y gwerthoedd fydd yn berthnasol i bawb sy'n gweithio yn y sector gwaith chwarae.

Egwyddorion Gwaith Chwarae

Mae'r Egwyddorion hyn yn sefydlu fframwaith proffesiynol a moesegol ar gyfer gwaith chwarae ac mae angen felly eu hystyried yn eu cyfanrwydd.

Maen nhw'n disgrifio'r hyn sy'n unigryw am chwarae a gwaith chwarae, ac yn rhoi sylw i weithio gyda phlant a phobl ifanc o safbwynt gwaith chwarae. Mae'r safonau yn seiliedig ar y gydnabyddiaeth y bydd modd i blant a phobl ifanc ddatblygu'n well os cawn nhw'r dewis ehangaf posib o gyfleoedd chwarae a manau i chwarae ynddyn nhw.

1. Mae angen i bob plentyn a pherson ifanc chwarae. Mae chwarae yn rhywbeth greddfoll a chynhenid. Mae chwarae yn anghenraid biolegol, seicolegol a chymdeithasol, ac mae'n hanfodol i les a datblygiad pobl a chymunedau.
2. Mae chwarae yn broses wirfoddol, bersonol ac yn cael ei wneud er ei fwyn ei hun. Hynny ydy, mae plant a phobl ifanc yn penderfynu ac yn siapio beth a pham maen nhw'n chwarae, drwy ddilyn eu cyneddfau, eu syniadau a'u diddordebau eu hunain, yn eu ffordd eu hunain ac am eu rhesymau eu hunain.
3. Prif amcan a hanfod gwaith chwarae ydy cefnogi a hwyluso'r broses o chwarae. Dylai hyn ddylanwadu ar ddatblygiad polisïau, strategaethau, hyfforddiant ac addysg yn ymwneud â chwarae.
4. Y broses chwarae sydd bwysicaf i weithwyr chwarae, ac maen nhw'n eiriol dros chwarae wrth ymwneud â sefyllfaoedd sy'n edrych ar bethau drwy lygaid oedolion.
5. Swyddogaeth y gweithiwr chwarae ydy cefnogi pob plentyn a pherson ifanc i greu man lle mae modd iddyn nhw chwarae.
6. Mae ymateb gweithwyr chwarae i'r ffordd mae plant a phobl ifanc yn chwarae yn seiliedig ar ddealltwriaeth gadarn a chyfoes o'r broses chwarae, ac o adlewyrchu ar eu profiadau eu hunain.
7. Mae gweithwyr chwarae yn adnabod yr effaith maen nhw'n ei chael ar y lle chwarae ac hefyd yr effaith mae chwarae'r plant a'r bobl ifanc yn ei gael ar y gweithiwr chwarae
8. Mae gweithwyr chwarae yn dewis ymyrryd mewn ffordd sy'n caniatáu

i blant a phobl ifanc ehangu eu chwarae. Pob tro mae gweithiwr chwarae yn ymyrryd, rhaid iddo gydbwysu'r perygl o wneud hynny gyda'r fantais i les a datblygiad y plant.

Caiff yr Egwyddorion Gwaith Chwarae eu dal mewn ymddiriedaeth gan y Grŵp Craffu ar gyfer Proffesiwn Gwaith Chwarae y Deyrnas Gyfunol. Bu'r Grŵp Craffu yn gweithredu fel canolwr di-duedd ac yn goruchwylio'r broses ymgynghori lle cafodd y safonau eu llunio.

Geirfa

Darpariaeth gynhwysol

Darpariaeth sy'n agored ac yn hwylus i bawb, lle ceisir cael gwared ar rwystrau fel bod modd i bob plentyn a pherson ifanc gymryd rhan.

Darpariaeth chwarae integredig

Cymysgu pobl oedd yn cael eu gwahanu gynt oherwydd nam. Mae plant abl yn tueddu i gymryd yr awenau o ran y prys, sut, lle a phwy.

Dulliau Ymyrraeth

Gwahanol ddulliau mae modd i'r gweithiwr chwarae eu ddefnyddio yn y lleoliad gwaith chwarae. Gall y rhain amrywio o ddim ymyrraeth o gwbl i fathau penodol o ymyrraeth, ac fe allan nhw gynnwys: aros i gael gwahoddiad i chwarae; galluogi i'r plant chwarae heb ymyrraeth; galluogi i blant a phobl ifanc archwilio'u gwerthoedd eu hunain; gadael i'r plant a'r bobl ifanc wella eu perfformiad eu hunain, gadael i'r plant a'r bobl ifanc

benderfynu ar gynnwys a diben y chwarae; gadael i'r plant a'r bobl ifanc benderfynu pam eu bod yn chwarae; gadael i'r plant a'r bobl ifanc benderfynu beth sy'n ymddygiad priodol; a dim ond trefnu pan fod ar y plant a'r bobl ifanc eisiau i chi wneud hynny

Darnau rhydd

Eitemau mae modd eu cludo o un lle i'r llall, eu cario, rhoelio, codi, eu pentyrru ar ben ei gilydd neu eu cyfuno i greu strwythurau neu brofiadau newydd.

Arsylwi

Diben arsylwi mewn lleoliad gwaith chwarae ydy arsylwi ymddygiad chwarae plant a phobl ifanc ac ymateb oedolion i hynny er mwyn sicrhau fod y lleoliad chwarae yn parhau i ddarparu manau chwarae effeithiol. Fe all yr arsylwi gynnwys mathau o chwarae, arwyddion chwarae a'r ymateb, ac ymyrraeth gweithwyr chwarae. Nid diben yr arsylwi ydy monitro datblygiad plant, cynllunio gweithgareddau na maes llafur; gellir cofnodi neu beidio â chofnodi'r arsylwi.

Perchnogaeth

Caiff plant a phobl ifanc eu hannog i berchnogi'r man chwarae maen nhw wedi ei greu drwy gael y rhyddid i fod, i ddefnyddio, i newid, ymdeimlad o reolaeth a llais.

Y broses chwarae

Mae llawer o ddadlau ynghylch beth ydy'r Broses Chwarae a bydd pobl yn dal i drafod hyn ac yn dod i'w casgliadau eu hunain. Fodd bynnag, er diben y rhestr hon o dermau, yn ei ffurf fwyaf elfennol, y broses chwarae ydy'r hyn mae plentyn yn mynd drwyddo, yn ei brofi a'i deimlo pan maen nhw'n chwarae.

Darpariaeth chwarae

Mannau wedi eu creu gan oedolion lle mae modd i blant a phobl ifanc chwarae

Man chwarae

Lleoliad gwaith chwarae

Rhywle lle mae cyfle i blant a phobl ifanc chwarae a lle mae gweithwyr chwarae yn gweithio.

Darpariaeth chwarae neilltuedig

Neilltuo pobl anabl, yn seiliedig ar farn gweithiwr proffesiynol o nam o ryw fath neu ddiffyg 'ffitio mewn'. Mae gan y gweithwyr proffesiynol abl reolaeth lwyr.

Darpariaeth chwarae ar wahân

Grwpiau o bobl anabl sy'n dewis cyfarfod a datblygu eu hagenda eu hunain, fel grwpiau lleiafrifol eraill.

Datblygwyd gan	SkillsActive
Fersiwn rhif	2
Dyddiad cymeradwyo	Chwefror 2016
Indicative Review Date	Ebrill 2021
Dilysrwydd	ArHynOBryd
Statws	Gwreiddiol
Sefydliad cychwynnol	SkillsActive
RCU gwreiddiol	SKAPW34
Galwedigaethau perthnasol	Iechyd, Gofal a Gwasanaethau Cyhoeddus; Lles a Datblygiad Plentyn; Gweithwyr Proffesiynol y meysydd hyn a phobl mewn swyddi technolegol; Gweithwyr Chwaraeon a Ffitrwydd
Cyfres/Set	Gwaith Chwarae
Geiriau Allweddol	plant a phobl ifanc; creu; manau chwarae; cefnogaeth; dewis

Trosolwg

Mae a wnelo'r safon hon â pharatoi a hwyluso cyfleoedd chwarae penodol mewn lleoliad gwaith chwarae. Fe all y cyfleoedd chwarae penodol hyn fod wedi neu heb fod wedi eu cynllunio gyda phlant a phobl ifanc, ond bydd gan y plant a'r bobl ifanc bob tro y dewis pa un ai i gymryd rhan ynddynt ai peidio. Fe ddylai'r cyfleoedd hyn fod yn rhan o weithgareddau ehangach y lleoliad gwaith chwarae, lle mae cyfleoedd a phosibiliadau i blant a phobl ifanc wneud pethau heb ymyrraeth oedolion. Mae'n bosib y byddai'r safon hon yn amhrifodol ar gyfer rhai lleoliadau gwaith chwarae lle nad yw oedolion yn dylunio a darparu cyfleoedd chwarae priodol.

Mae'r safon hon ar gyfer gweithwyr chwarae sy'n gweithio'n uniongyrchol gyda phlant a phobl ifanc mewn lleoliad gwaith chwarae ac sy'n gyfrifol yn bennaf am roi cyfleoedd i blant chwarae fel maen nhw'n dewis ac yn dymuno ei wneud. Mae'r safon ar gyfer staff nad ydyn nhw'n llwyr gyfrifol am y lleoliad gwaith chwarae ond sy'n gwneud cyfraniad allweddol i gefnogi chwarae.

Prif ddeilliannau'r safon hon ydy:

1. paratoi cyfleoedd chwarae penodol
2. hwyluso cyfleoedd chwarae penodol

Mae'r safon hon yn ategu'r Egwyddorion Gwaith Chwarae. Mae angen i weithwyr chwarae fod yn gyfarwydd â'r rhain, a lle bo'n bosib, eu defnyddio wrth eu gwaith ac wrth adlewyrchu.

Meini prawf perfformiad

Rhaid i chi allu:

Paratoi cyfleoedd chwarae penodol

1. sôn wrth **eraill** am syniadau ynglŷn â chyfleoedd chwarae
2. cyfiawnhau wrth **eraill** fod hyn yn unol ag anghenion a dymuniadau chwarae'r plant a'r bobl ifanc
3. cynllunio cyfleoedd chwarae gyda'r plant a'r bobl ifanc, os ydyn nhw'n dewis cymryd rhan
4. datblygu **cynllun** o'r hyn sydd angen ei gwblhau ar gyfer pob cyfle chwarae
5. trafod y **cynllun** gyda chydweithiwr cyfrifol i gael cadarnhad
6. dewis a chael offer ar gyfer pob cyfle chwarae

Hwyluso cyfleoedd chwarae penodol

7. gwirio bod y plant a'r bobl ifanc yn dal i ddymuno cymryd y cyfle i chwarae cyn bwrw â'r gweithgaredd hwnnw
8. hwyluso pob cyfle chwarae gan ddilyn dulliau ymyrryd cydnabyddedig y maes gwaith chwarae
9. terfynu pob cyfle chwarae

Paratoi a hwyluso cyfleoedd chwarae penodol

Gwybodaeth a dealltwriaeth

Mae angen i chi wybod **Paratoi cyfleoedd chwarae penodol a deall:**

1. yr Egwyddorion Gwaith Chwarae sy'n rhan o fframwaith proffesiynol a moesegol gwaith chwarae a sut mae modd cymhwyso pob un o'r egwyddorion i'ch gwaith chi
2. y rhesymau pam fod rhai cyfleoedd chwarae penodol yn cael eu paratoi a phryd mae hi'n briodol gwneud hyn
3. ble i ymchwilio a chael ysbrydoliaeth a syniadau ar gyfer gwahanol gyfleoedd chwarae penodol
4. pwysigrwydd sicrhau fod pob gweithgaredd chwarae rydych chi'n ei ddewis yn addas ar gyfer anghenion a dymuniadau chwarae plant a phobl ifanc
5. sut i gynnwys plant a phobl ifanc yn y gwaith o gynllunio'r gweithgaredd
6. yr hyn i'w ystyried wrth wneud **cynllun**
7. gyda phwy mae angen i chi drafod y **cynllun** a pham ei bod hi'n bwysig rhannu'r **cynllun**
8. sut i ddewis adnoddau ar gyfer cyfleoedd chwarae a lle mae dod o hyd iddyn nhw

Hwyluso cyfleoedd chwarae penodol

9. pam y dylech chi wirio a ydy'r plant a'r bobl ifanc yn dal i fod eisiau chwarae cyn bwrw ymlaen gyda'r gweithgaredd.
10. pwysigrwydd cynnwys dim ond y rheini sydd eisiau cymryd rhan, a dim ond am gyhyd ag y maen nhw'n dymuno hynny
11. dulliau ymyrryd gwaith chwarae
12. ffyrdd o fod yn hyblyg a chaniatáu i addasu'r gweithgaredd ym mhob rhan o'r chwarae fel bod modd ymateb i anghenion a dymuniadau'r plant a'r bobl ifanc ar y pryd
13. ffyrdd o derfynu pob gweithgaredd yn effeithiol

Paratoi a hwyluso cyfleoedd chwarae penodol

**Cwmpas/Ystod
cysylltiedig â meini
prawf perfformiad**

Eraill

1. staff
2. plant a phobl ifanc
3. pobl allanol

Cynllun

1. ystyriaethau iechyd a diogelwch
2. cynnwys pawb a gweithio mewn ffordd ddiragfarn
3. ffyrdd o fynd ati a chynnwys y cynllun
4. pethau allai godi
5. monitro a gwerthuso
6. polisiau a gweithdrefnau eich sefydliad

Paratoi a hwyluso cyfleoedd chwarae penodol

**Cwmpas/Ystod
cysylltiedig â
gwybodaeth a
dealltwriaeth**

Cynllun

1. ystyriaethau iechyd a diogelwch
2. cynnwys pawb a gweithio mewn ffordd ddiragfarn
3. ffyrdd o fynd ati a chynnwys y cynllun
4. pethau allai godi
5. monitro a gwerthuso
6. polisiau a gweithdrefnau eich sefydliad

Gwerthoedd

Mae'r Gweithwyr Chwarae oedd yn rhan o ysgrifennu'r safon hon, law yn llaw â SkillsActive, wedi cytuno i fabwysiadu'r canlynol fel y gwerthoedd fydd yn berthnasol i bawb sy'n gweithio yn y sector gwaith chwarae.

Egwyddorion Gwaith Chwarae

Mae'r Egwyddorion hyn yn sefydlu fframwaith proffesiynol a moesegol ar gyfer gwaith chwarae ac mae angen felly eu hystyried yn eu cyfanrwydd. Maen nhw'n disgrifio'r hyn sy'n unigryw am chwarae a gwaith chwarae, ac yn rhoi sylw i weithio gyda phlant a phobl ifanc o safbwynt gwaith chwarae. Mae'r safonau yn seiliedig ar y gydnabyddiaeth y bydd modd i blant a phobl ifanc ddatblygu'n well os cawn nhw'r dewis ehangaf posib o gyfleoedd chwarae a mannau i chwarae ynddyn nhw.

1. Mae angen i bob plentyn a pherson ifanc chwarae. Mae chwarae yn rhywbeth greddfoll a chynhenid. Mae chwarae yn anghenraid biolegol, seicolegol a chymdeithasol, ac mae'n hanfodol i les a datblygiad pobl a chymunedau.
2. Mae chwarae yn broses wirfoddol, bersonol ac yn cael ei wneud er ei fwyn ei hun. Hynny ydy, mae plant a phobl ifanc yn penderfynu ac yn siapio beth a pham maen nhw'n chwarae, drwy ddilyn eu cyneddfau, eu syniadau a'u diddordebau eu hunain, yn eu ffordd eu hunain ac am eu rhesymau eu hunain.
3. Prif amcan a hanfod gwaith chwarae ydy cefnogi a hwyluso'r broses o chwarae. Dylai hyn ddylanwadu ar ddatblygiad polisïau, strategaethau, hyfforddiant ac addysg yn ymwneud â chwarae.
4. Y broses chwarae sydd bwysicaf i weithwyr chwarae, ac maen nhw'n eiriol dros chwarae wrth ymwneud â sefyllfaoedd sy'n edrych ar bethau drwy lygaid oedolion.
5. Swyddogaeth y gweithiwr chwarae ydy cefnogi pob plentyn a pherson ifanc i greu man lle mae modd iddyn nhw chwarae.
6. Mae ymateb gweithwyr chwarae i'r ffordd mae plant a phobl ifanc yn chwarae yn seiliedig ar ddealltwriaeth gadarn a chyfoes o'r broses chwarae, ac o adlewyrchu ar eu profiadau eu hunain.

7. Mae gweithwyr chwarae yn adnabod yr effaith maen nhw'n ei chael ar y lle chwarae a hefyd yr effaith mae chwarae'r plant a'r bobl ifanc yn ei gael ar y gweithiwr chwarae.

8. Mae gweithwyr chwarae yn dewis ymyrryd mewn ffordd sy'n caniatáu i blant a phobl ifanc ehangu eu chwarae. Pob tro mae gweithiwr chwarae yn ymyrryd, rhaid iddo gydbwysu'r perygl o wneud hynny gyda'r fantais i les a datblygiad y plant.

Caiff yr Egwyddorion Gwaith Chwarae eu dal mewn ymddiriedaeth gan y Grŵp Craffu ar gyfer Proffesiwn Gwaith Chwarae y Deyrnas Gyfunol. Bu'r Grŵp Craffu yn gweithredu fel canolwr diduedd ac yn goruchwyllo'r broses ymgynghori lle cafodd y safonau eu llunio.

Geirfa

Dulliau Ymyrraeth

Gwahanol ddulliau mae modd i'r gweithiwr chwarae eu defnyddio yn y lleoliad gwaith chwarae. Gall y rhain amrywio o ddim ymyrraeth o gwbl i fathau penodol o ymyrraeth, ac fe allan nhw gynnwys: aros i gael gwahoddiad i chwarae; galluogi i'r plant chwarae heb ymyrraeth; galluogi i blant a phobl ifanc archwilio'u gwerthoedd eu hunain; gadael i'r plant a'r bobl ifanc wella eu perfformiad eu hunain, gadael i'r plant a'r bobl ifanc benderfynu ar gynnwys a diben y chwarae; gadael i'r plant a'r bobl ifanc benderfynu pam eu bod yn chwarae; gadael i'r plant a'r bobl ifanc benderfynu beth sy'n ymddygiad priodol; a dim ond trefnu pan fod ar y plant a'r bobl ifanc eisiau i chi wneud hynny

Anghenion chwarae

Yr hyn sydd ei angen ar blant a phobl ifanc i allu chwarae, ond na allan nhw o hyd eu cael am amryw o resymau; er enghraifft, diffyg mynediad, oedolion gor-amddiffynnol, diffyg manau awyr agored ac ati.

Dymuniadau chwarae

Yr hyn mae gan blant a phobl ifanc ddiddordeb ynddo a'r hyn maen nhw'n dewis ei chwarae; yn seiliedig ar eu profiadau blaenorol

Lleoliad gwaith chwarae

Rhywle lle mae cyfle i blant a phobl ifanc chwarae a lle mae gweithwyr chwarae yn gweithio.

Man chwarae

Man chwarae sy'n cael ei ffurfio gan blant a phobl ifanc. Mae modd iddo fod yn gorfforol, yn ymwneud â theimladau neu emosiynau, fod yn barhaol, dros dro neu yn ymwneud â'r byd seibr.

Staff

Y bobl rydych chi'n gweithio gyda nhw, y bobl rydych chi'n gyfrifol amdany'n nhw, gweithwyr cyflog neu wirfoddol, myfyrwyr neu o dan hyfforddiant.

Paratoi a hwyluso cyfleoedd chwarae penodol

Datblygwyd gan	SkillsActive
Fersiwn rhif	2
Dyddiad cymeradwyo	Chwefror 2016
Indicative Review Date	Ebrill 2021
Dilysrwydd	ArHynOBryd
Statws	Gwreiddiol
Sefydliad cychwynnol	SkillsActive
RCU gwreiddiol	SKAPW26
Galwedigaethau perthnasol	Iechyd, Gofal a Gwasanaethau Cyhoeddus; Lles a Datblygiad Plentyn; Gweithwyr Chwaraeon a Ffitrwydd; Gweithwyr Proffesiynol y meysydd hyn a phobl mewn swyddi technolegol
Cyfres/Set	Gwaith Chwarae
Geiriau Allweddol	hwyluso; cyfle chwarae penodol; plant a phobl ifanc

Trosolwg

Mae a wnelo'r safon hon â chyfrannu at y broses o asesu peryglon a manteision a gwneud asesiadau risg-manteision yn y lleoliad gwaith chwarae.

Prif ddeilliannau'r safon hon ydy:

1. Cyfrannu at y broses o asesu peryglon a manteision
2. Gwneud asesiadau risg-manteision dynamic

Mae'r safon hon ar gyfer gweithwyr chwarae sy'n gweithio'n uniongyrchol gyda phlant a phobl ifanc mewn lleoliad gwaith chwarae ac sy'n gyfrifol yn bennaf am roi cyfleoedd i blant chwarae fel maen nhw'n dewis ac yn dymuno ei wneud. Mae'r safon ar gyfer staff nad ydyn nhw'n llwyr gyfrifol am y lleoliad gwaith chwarae ond sy'n gwneud cyfraniad allweddol i gefnogi chwarae.

Mae'r safon hon yn ategu'r Egwyddorion Gwaith Chwarae. Mae angen i weithwyr chwarae fod yn gyfarwydd â'r rhain, a lle bo'n bosib, eu defnyddio wrth eu gwaith ac wrth adlewyrchu.

Meini prawf perfformiad

Rhaid i chi allu:

Cyfrannu at y prosesau asesu peryglon-manteision

1. archwilio **agweddau o'r lleoliad gwaith chwarae** mewn perthynas â'r prosesau asesu peryglon-manteision
2. cyfrannu at yr asesiadau risg-manteision ar y cyd ag **eraill**

Gwneud asesiad risg-manteision dynamig

3. arsylwi plant a phobl ifanc yn chwarae
4. asesu'r niwed posib
5. asesu'r manteision posib
6. dewis ffordd o ymyrryd fydd ddim yn tarfu ar y fframwaith chwarae

Gwybodaeth a dealltwriaeth

Mae angen i chi wybod **Cyfrannu at y prosesau asesu risg - manteision a deall:**

1. yr Egwyddorion Gwaith Chwarae sy'n rhan o fframwaith proffesiynol a moesegol gwaith chwarae a sut mae modd cymhwyso pob un o'r egwyddorion i'ch gwaith chi
2. sut i adnabod manteision
3. sut i asesu peryglon
4. sut a phryd i leihau'r peryglon sy'n gysylltiedig â'r peryglon hyn, ar y cyd ag **eraill**, ond gan gadw elfen o her

Gwneud asesiadau risg-manteision dynamig

5. sut i arsylwi plant a phobl ifanc yn chwarae
6. dulliau ymyrryd sy'n caniatáu i blant a phobl ifanc ehangu eu chwarae
7. sut i gydbwysu risg gyda'r lles a'r manteision i blant a phobl ifanc
8. sut i ymyrryd i newid y sefyllfa er mwyn leihau'r risg, ond gan fod yn ymwybodol o'r effaith y gall hyn ei gael ar chwarae'r plant neu'r bobl ifanc.
9. sut mae datblygiad a phrofiadau plant yn effeithio ar eu gallu i reoli risg, yn gorfforol ac yn feddyliol, drostyn nhw eu hunain.

SKAPW52

Cyfrannu at wneud asesiadau risg yn y lleoliad gwaith chwarae

---

Cwmpas/Ystod

**Cwmpas/Ystod
cysylltiedig â meini
prawf perfformiad**

Agweddau o'r lleoliad gwaith chwarae

1. lle
2. Ymddygiad
3. Offer
4. deunyddiau
5. adnoddau

Eraill

1. rhieni a / neu ofalwyr
2. staff
3. gweithwyr proffesiynol eraill

**Cwmpas/Ystod
cysylltiedig â
gwybodaeth a
dealltwriaeth**

Eraill

1. rhieni a / neu ofalwyr
2. staff
3. gweithwyr proffesiynol eraill

Gwerthoedd

Mae'r Gweithwyr Chwarae oedd yn rhan o ysgrifennu'r safon hon, law yn llaw â SkillsActive, wedi cytuno i fabwysiadu'r canlynol fel y gwerthoedd fydd yn berthnasol i bawb sy'n gweithio yn y sector gwaith chwarae.

Egwyddorion Gwaith Chwarae

Mae'r Egwyddorion hyn yn sefydlu fframwaith proffesiynol a moesegol ar gyfer gwaith chwarae ac mae angen felly eu hystyried yn eu cyfanrwydd. Maen nhw'n disgrifio'r hyn sy'n unigryw am chwarae a gwaith chwarae, ac yn rhoi sylw i weithio gyda phlant a phobl ifanc o safbwynt gwaith chwarae. Mae'r safonau yn seiliedig ar y gydnabyddiaeth y bydd modd i blant a phobl ifanc ddatblygu'n well os cawn nhw'r dewis ehangaf posib o gyfleoedd chwarae a manau i chwarae ynddyn nhw.

1. Mae angen i bob plentyn a pherson ifanc chwarae. Mae chwarae yn rhywbeth greddfoll a chynhenid. Mae chwarae yn anghenraid biolegol, seicolegol a chymdeithasol, ac mae'n hanfodol i les a datblygiad pobl a chymunedau.
2. Mae chwarae yn broses wirfoddol, bersonol ac yn cael ei wneud er ei fwyn ei hun. Hynny ydy, mae plant a phobl ifanc yn penderfynu ac yn siapio beth a pham maen nhw'n chwarae, drwy ddilyn eu cyneddfau, eu syniadau a'u diddordebau eu hunain, yn eu ffordd eu hunain ac am eu rhesymau eu hunain.
3. Prif amcan a hanfod gwaith chwarae ydy cefnogi a hwyluso'r broses o chwarae. Dylai hyn ddylanwadu ar ddatblygiad polisïau, strategaethau, hyfforddiant ac addysg yn ymwneud â chwarae.
4. Y broses chwarae sydd bwysicaf i weithwyr chwarae, ac maen nhw'n eiriol dros chwarae wrth ymwneud â sefyllfaoedd sy'n edrych ar bethau drwy lygaid oedolion.
5. Swyddogaeth y gweithiwr chwarae ydy cefnogi pob plentyn a pherson ifanc i greu man lle mae modd iddyn nhw chwarae.
6. Mae ymateb gweithwyr chwarae i'r ffordd mae plant a phobl ifanc yn chwarae yn seiliedig ar ddealltwriaeth gadarn a chyfoes o'r broses chwarae, ac o adlewyrchu ar eu profiadau eu hunain.

7. Mae gweithwyr chwarae yn adnabod yr effaith maen nhw'n ei chael ar y lle chwarae ac hefyd yr effaith mae chwarae'r plant a'r bobl ifanc yn ei gael ar y gweithiwr chwarae.

8. Mae gweithwyr chwarae yn dewis ymyrryd mewn ffordd sy'n caniatáu i blant a phobl ifanc ehangu eu chwarae. Pob tro mae gweithiwr chwarae yn ymyrryd, rhaid iddo gydbwysu'r perygl o wneud hynny gyda'r fantais i les a datblygiad y plant.

Caiff yr Egwyddorion Gwaith Chwarae eu dal mewn ymddiriedaeth gan y Grŵp Craffu ar gyfer Proffesiwn Gwaith Chwarae y Deyrnas Gyfunol. Bu'r Grŵp Craffu yn gweithredu fel canolwr di-duedd ac yn goruchwyllo'r broses ymgynghori lle cafodd y safonau eu llunio.

Geirfa

Dulliau Ymyrraeth

Gwahanol ddulliau mae modd i'r gweithiwr chwarae eu ddefnyddio yn y lleoliad gwaith chwarae. Gall y rhain amrywio o ddim ymyrraeth o gwbl i fathau penodol o ymyrraeth, ac fe allan nhw gynnwys: aros i gael gwahoddiad i chwarae; galluogi i'r plant chwarae heb ymyrraeth; galluogi i blant a phobl ifanc archwilio'u gwerthoedd eu hunain; gadael i'r plant a'r bobl ifanc wella eu perfformiad eu hunain, gadael i'r plant a'r bobl ifanc benderfynu ar gynnwys a diben y chwarae; gadael i'r plant a'r bobl ifanc benderfynu pam eu bod yn chwarae; gadael i'r plant a'r bobl ifanc benderfynu beth sy'n ymddygiad priodol; a dim ond trefnu pan fod ar y plant a'r bobl ifanc eisiau i chi wneud hynny

Ffrâm chwarae

Ffin materol neu ffigyrol i gadw'r chwarae'n gyfan

Man chwarae

Man chwarae sy'n cael ei ffurfio gan blant a phobl ifanc. Mae modd iddo fod yn gorfforol, yn ymwneud â theimladau neu emosiynau, fod yn barhaol, dros dro neu yn ymwneud â'r byd seibr.

Lleoliad gwaith chwarae

Rhywle lle mae cyfle i blant a phobl ifanc chwarae a lle mae gweithwyr chwarae yn gweithio.

Staff

Y bobl rydych chi'n gweithio gyda nhw, y bobl rydych chi'n gyfrifol amdanyn nhw, gweithwyr cyflog neu wirfoddol, myfyrwyr neu o dan hyfforddiant.

Datblygwyd gan	SkillsActive
Fersiwn rhif	1
Dyddiad cymeradwyo	Chwefror 2016
Indicative Review Date	Ebrill 2021
Dilysrwydd	ArHynOBryd
Statws	Teilwra
Sefydliad cychwynnol	SkillsActive
RCU gwreiddiol	N/A
Galwedigaethau perthnasol	Iechyd, Gofal a Gwasanaethau Cyhoeddus; Lles a Datblygiad Plentyn; Gweithwyr Chwaraeon a Ffitrwydd; Gweithwyr Proffesiynol y meysydd hyn a phobl mewn swyddi technolegol
Cyfres/Set	Gwaith Chwarae
Geiriau Allweddol	asesiad risg-manteision; asesiad risg-peryglon dynamig; lleoliad gwaith chwarae; gwaith chwarae

Trosolwg

Mae a wnelo'r safon hon â hawl plant a phobl ifanc i chwarae mewn lleoliadau gwaith chwarae lle na fydd niwed corfforol nac emosiynol yn digwydd iddyn nhw, yn unol â pholisïau a gweithdrefnau cyfreithiol a sefydliadol. Mae'n bosib i argyfwng neu ddamwain ddigwydd, ac fe ddylech chi wybod sut i ymateb i'r rhain yn effeithiol. Fel gweithiwr chwarae fe ddylech chi helpu i ddiogelu lles y plant a'r bobl ifanc sy'n defnyddio'r lleoliad gwaith chwarae.

Prif ddeilliannau'r safon hon ydy:

1. sicrhau fod plant, pobl ifanc ac eraill yn iach a diogel
2. cefnogi lles plant a phobl ifanc

Mae'r safon hon ar gyfer gweithwyr chwarae sy'n gweithio'n uniongyrchol gyda phlant a phobl ifanc mewn lleoliad gwaith chwarae ac sy'n gyfrifol yn bennaf am roi cyfleoedd i blant chwarae fel maen nhw'n dewis ac yn dymuno ei wneud. Argymhellir y dylai staff fod wedi derbyn lefel briodol o hyfforddiant diogelu plant a bod yn gyfarwydd gyda pholisïau a gweithdrefnau eu mudiad o ran ymdrin â sefyllfaoedd lle amheuir fod camdriniaeth yn digwydd, a sut i ddatgelu hynny.

Mae'r safon ar gyfer staff nad ydyn nhw'n llwyr gyfrifol am y lleoliad gwaith chwarae ond sy'n gwneud cyfraniad allweddol i gefnogi chwarae.

Mae'r safon hon yn ategu'r Egwyddorion Gwaith Chwarae. Mae angen i weithwyr chwarae fod yn gyfarwydd â'r rhain, a lle bo'n bosib, eu defnyddio wrth eu gwaith ac wrth adlewyrchu.

Meini prawf perfformiad

Rhaid i chi allu:

Sicrhau bod plant, pobl ifanc ac eraill yn iach a diogel

1. adnabod unrhyw **berygion**
2. liniaru'r **perygion** neu ofyn cyngor gan bobl **eraill** pan rydych chi'n ansicr sut i ymdrin â pherygl
3. gwirio fod y tŷ bach a'r manau ymolchi yn lân a bod y cyfarpar priodol ar gael, yn unol â pholisïau a gweithdrefnau'r sefydliad
4. cael gwared â gwastraff, yn unol â pholisïau a gweithdrefnau'r sefydliad
5. cefnogi dewisiadau plant a phobl ifanc pan maen nhw'n gyfrifol am eu hiechyd a'u diogelwch eu hunain, yn unol â pholisïau a gweithdrefnau'r sefydliad
6. rheoli, defnyddio, cael gwared ar neu storio pob deunydd peryglus yn unol â gofynion rheoleiddiol a chyfreithiol
7. dilyn polisïau a gweithdrefnau'r sefydliad o ran lles a diogelwch plant a phobl ifanc wrth iddyn nhw gyrraedd a gadael
8. cadw cofnodion iechyd a diogelwch yn unol â pholisïau a gweithdrefnau'r sefydliad
9. adnabod ac ymateb i achosion o argyfwng yn unol â pholisïau a gweithdrefnau'r sefydliad ac swyddogaeth a'ch cyfrifoldebau
10. galluogi plant a phobl ifanc i adnabod **perygion** a rhoi gwybod i eraill

Cefnogi lechyd a lles plant a phobl ifanc

11. cyfrannu at gwrdd ag **anghenion** plant a phobl ifanc fel modd o gefnogi eu lles
12. cefnogi bwyta'n iach yn eich lleoliad gwaith chwarae yn unol a chanllawiau'r llywodraeth
13. gofalu fod dŵr yfed ar gael i blant a phobl ifanc
14. gweithio gyda phlant, pobl ifanc ac **eraill** i adnabod unrhyw ofynion diwylliannol neu ofal penodol
15. annog plant a phobl ifanc i ofalu amdanyn nhw eu hunain, yn unol â'u dymuniadau, **anghenion** a camau datblygiad.
16. ymateb i sefyllfaoedd heriol yn unol â pholisïau a gweithdrefnau'r

---

sefydliad

17. sicrhau fod unrhyw **wybodaeth** benodol ynghylch **anghenion** plant
a phobl ifanc yn cael eu rhannu ag **eraill**

Gwybodaeth a dealltwriaeth

Mae angen i chi wybod **Sicrhau bod plant, pobl ifanc ac eraill yn iach a diogel a deall:**

1. yr Egwyddorion Gwaith Chwarae sy'n rhan o fframwaith proffesiynol a moesegol gwaith chwarae a sut mae modd cymhwyso pob un o'r egwyddorion at eich gwaith chi
2. y mathau o **beryclon** all godi mewn **agweddau o'r lleoliad gwaith chwarae**
3. pryd i lliniaru'r pryderon neu i dderbyn cyngor gan **eraill** os oes ansicrwydd ynghylch sut i ymdrin a pherygl
4. sut a phryd i leihau'r peryglon sy'n gysylltiedig â'r **peryclon** hyn, ar y cyd ag **eraill**, ond gan gadw elfen o her
5. polisïau a gweithdrefnau'ch sefyliad a sut i'w dilyn, un unol a'ch swyddogaeth a'ch cyfrifoldebau
6. y gofynion cyfreithiol a rheoleiddiol sydd ohonyn nhw o ran iechyd a diogelwch, a sut y dylai rhain gysylltu â pholisïau a gweithdrefnau'ch sefydliad
7. y mathau o ddeunydd peryglus a sut i ymdrin â nhw yn unol â gofynion cyfreithiol a rheolaethol
8. sut i alluogi plant a phobl ifanc i adnabod **peryclon** a pha mor bwysig ydy hi iddyn nhw hysbysu rhywun amdanyn nhw
9. arwyddion o anafiadau, salwch ac alergeddau allai effeithio ar blant a phobl ifanc a sut mae eu hadnabod pan maen nhw'n digwydd
10. y mathau o argyfwng all godi mewn lleoliad gwaith chwarae a sut i ymateb
11. swyddogaeth y person cymorth cyntaf yn eich sefydliad a sut i gysylltu â nhw

Cefnogi lles plant a phobl ifanc

12. y ffactorau i'w hystyried wrth gyfrannu at **anghenion** plant a phobl ifanc i gefnogi eu lles
13. sut i gefnogi bwyta'n iach yn eich lleoliad gwaith chwarae yn unol â chanllawiau'r llywodraeth
14. sut i wneud yn siŵr fod dŵr yfed ar gael i blant a phobl ifanc a pham bod hyn yn bwysig

15. pam ei bod hi'n bwysig gweithio gyda phlant, pobl ifanc ac eraill i adnabod unrhyw anghenion diwylliannol neu ofal penodol
16. pam ei bod hi'n bwysig i annog plant a phobl ifanc i ofalu amdany'n nhw eu hunain
17. sut i ystyried dewisiadau, **anghenion** a datblygiad y plentyn neu'r person ifanc
18. sut i gefnogi plant a phobl ifanc i ddatblygu hyder a hunan-hyder a pham bod gwneud hynny'n bwysig
19. beth all fod yn sefyllfa heriol
20. pwysigrwydd ymateb i sefyllfaoedd heriol yn unol â pholisïau a gweithdrefnau'ch sefydliad
21. sut i gefnogi **gwybodaeth** am **anghenion** plant a phobl ifanc a gwybod gyda phwy i rannu hynny

**Cwmpas/Ystod
cysylltiedig â meini
prawf perfformiad**

Peryglon

1. corfforol
2. emosiynol
3. ymddygiad
4. amgylcheddol

Eraill

1. rhieni a / neu ofalwyr
2. staff
3. gweithwyr proffesiynol eraill

Anghenion

1. diwylliannol
2. gofal personol
3. meddygol
4. corfforol
5. emosiynol

Gwybodaeth

1. cefndir
2. anghenion dietegol
3. alergeddau
4. gofynion gofal personol
5. trefniadau cyrraedd a gadael
6. cofnodion y sefydliad

**Cwmpas/Ystod
cysylltiedig â
gwybodaeth a
dealltwriaeth**

Peryglon

1. corfforol
2. emosiynol
3. ymddygiad
4. amgylcheddol

Agweddau o'r lleoliad gwaith chwarae

1. y gofod chwarae
2. ymddygiad
3. ymddygiad wrth chwarae
4. offer
5. defnyddiau
6. adnoddau

Erail

1. rhieni a / neu ofalwyr
2. staff
3. gweithwyr proffesiynol eraill

Anghenion

1. diwylliannol
2. gofal personol
3. meddygol
4. corfforol
5. emosiynol

Gwybodaeth

1. cefndir
2. anghenion dietegol
3. alergeddau
4. gofynion gofal personol
5. trefniadau cyrraedd a gadael
6. cofnodion y sefydliad

Gwerthoedd

Mae'r Gweithwyr Chwarae oedd yn rhan o ysgrifennu'r safon hon, law yn llaw â SkillsActive, wedi cytuno i fabwysiadu'r canlynol fel y gwerthoedd fydd yn berthnasol i bawb sy'n gweithio yn y sector gwaith chwarae.

Egwyddorion Gwaith Chwarae

Mae'r Egwyddorion hyn yn sefydlu fframwaith proffesiynol a moesegol ar gyfer gwaith chwarae ac mae angen felly eu hystyried yn eu cyfanrwydd. Maen nhw'n disgrifio'r hyn sy'n unigryw am chwarae a gwaith chwarae, ac yn rhoi sylw i weithio gyda phlant a phobl ifanc o safbwynt gwaith chwarae. Mae'r safonau yn seiliedig ar y gydnabyddiaeth y bydd modd i blant a phobl ifanc ddatblygu'n well os cawn nhw'r dewis ehangaf posib o gyfleoedd chwarae a mannau i chwarae ynddyn nhw.

1. Mae angen i bob plentyn a pherson ifanc chwarae. Mae chwarae yn rhywbeth greddfoll a chynhenid. Mae chwarae yn anghenraid biolegol, seicolegol a chymdeithasol, ac mae'n hanfodol i les a datblygiad pobl a chymunedau.
2. Mae chwarae yn broses wirfoddol, bersonol ac yn cael ei wneud er ei fwyn ei hun. Hynny ydy, mae plant a phobl ifanc yn penderfynu ac yn siapio beth a pham maen nhw'n chwarae, drwy ddilyn eu cyneddfau, eu syniadau a'u diddordebau eu hunain, yn eu ffordd eu hunain ac am eu rhesymau eu hunain.
3. Prif amcan a hanfod gwaith chwarae ydy cefnogi a hwyluso'r broses o chwarae. Dylai hyn ddylanwadu ar ddatblygiad polisïau, strategaethau, hyfforddiant ac addysg yn ymwneud â chwarae.
4. Y broses chwarae sydd bwysicaf i weithwyr chwarae, ac maen nhw'n eiriol dros chwarae wrth ymwneud â sefyllfaoedd sy'n edrych ar bethau drwy lygaid oedolion.
5. Swyddogaeth y gweithiwr chwarae ydy cefnogi pob plentyn a pherson ifanc i greu man lle mae modd iddyn nhw chwarae.
6. Mae ymateb gweithwyr chwarae i'r ffordd mae plant a phobl ifanc yn chwarae yn seiliedig ar ddealltwriaeth gadarn a chyfoes o'r broses chwarae, ac o adlewyrchu ar eu profiadau eu hunain.

7. Mae gweithwyr chwarae yn adnabod yr effaith maen nhw'n ei chael ar y lle chwarae ac hefyd yr effaith mae chwarae'r plant a'r bobl ifanc yn ei gael ar y gweithiwr chwarae.

8. Mae gweithwyr chwarae yn dewis ymyrryd mewn ffordd sy'n caniatáu i blant a phobl ifanc ehangu eu chwarae. Pob tro mae gweithiwr chwarae yn ymyrryd, rhaid iddo gydbwysu'r perygl o wneud hynny gyda'r fantais i les a datblygiad y plant.

Caiff yr Egwyddorion Gwaith Chwarae eu dal mewn ymddiriedaeth gan y Grŵp Craffu ar gyfer Proffesiwn Gwaith Chwarae y Deyrnas Gyfunol. Bu'r Grŵp Craffu yn gweithredu fel canolwr di-duedd ac yn goruchwyllo'r broses ymgynghori lle cafodd y safonau eu llunio.

Geirfa

Sefyllfaoedd Heriol

Sefyllfaoedd nad ydy'r gweithiwr chwarae o reidrwydd yn teimlo'n gyffyrddus â nhw. Fe allan nhw gynnwys enghreifftiau fel gwrthdaro neu ymddygiad heriol gan riant neu ofalwr; plentyn ymosodol, defnyddio neu ddiffyg defnyddio'r tŷ bach neu ymddygiad rhywiol.

Deunyddiau peryglus

Fe allai'r rhain gynnwys eitemau fel carthion, nodwyddau, offer atal cenhedlu, gwydr, defnydd fflamadwy neu lanhau, hylif corfforol, meddyginiaethau neu eitemau wedi torri.

Dulliau Ymyrraeth

Gwahanol ddulliau mae modd i'r gweithiwr chwarae eu ddefnyddio yn y lleoliad gwaith chwarae. Gall y rhain amrywio o ddim ymyrraeth o gwbl i fathau penodol o ymyrraeth, ac fe allan nhw gynnwys: aros i gael gwahoddiad i chwarae; galluogi i'r plant chwarae heb ymyrraeth; galluogi i blant a phobl ifanc archwilio'u gwerthoedd eu hunain; gadael i'r plant a'r bobl ifanc wella eu perfformiad eu hunain, gadael i'r plant a'r bobl ifanc benderfynu ar gynnwys a diben y chwarae; gadael i'r plant a'r bobl ifanc benderfynu pam eu bod yn chwarae; gadael i'r plant a'r bobl ifanc benderfynu beth sy'n ymddygiad priodol; a dim ond trefnu pan fod ar y plant a'r bobl ifanc eisiau i chi wneud hynny

Ffrâm chwarae

Ffin materol neu ffigyrol i gadw'r chwarae'n gyfan

Man chwarae

Man chwarae sy'n cael ei ffurfio gan blant a phobl ifanc. Mae modd iddo fod yn gorfforol, yn ymwneud â theimladau neu emosiynau, fod yn barhaol, dros dro neu yn ymwneud â'r byd seibr.

Lleoliad gwaith chwarae

Rhywle lle mae cyfle i blant a phobl ifanc chwarae a lle mae gweithwyr chwarae yn gweithio.

Staff

Y bobl rydych chi'n gweithio gyda nhw, y bobl rydych chi'n gyfrifol
amdanyn nhw, gweithwyr cyflog neu wirfoddol, myfyrwyr neu o dan
hyfforddiant.

Datblygwyd gan	SkillsActive
Fersiwn rhif	2
Dyddiad cymeradwyo	Chwefror 2016
Indicative Review Date	Ebrill 2021
Dilysrwydd	ArHynOBryd
Statws	Gwreiddiol
Sefydliad cychwynnol	SkillsActive
RCU gwreiddiol	SKAPW35
Galwedigaethau perthnasol	Iechyd, Gofal a Gwasanaethau Cyhoeddus; Lles a Datblygiad Plentyn; Gweithwyr Proffesiynol y meysydd hyn a phobl mewn swyddi technolegol; Gweithwyr Chwaraeon a Ffitrwydd
Cyfres/Set	Gwaith Chwarae
Geiriau Allweddol	Cyfrannu, iechyd a diogelwch; lles; plant a phobl ifanc; chwarae

Trosolwg

Mae'r safon hon yn dynodi'r gofynion sy'n berthnasol i ddiogelu ac a ddylai fod yn rhan annatod o'ch holl waith gyda phlant a phobl ifanc. Mae'r safon yn rhoi sylw i'r angen i ddeall diogelwch a'r hyn sydd angen ei wneud mewn achosion o niwed neu gam-drin posib neu wirioneddol

Mae a wnelo'r safon hefyd â'r angen i ddatblygu perthnasau sy'n hyrwyddo diogelu, hyrwyddo hawliau a chynhwysiant, gweithio mewn ffyrdd sy'n hyrwyddo lles a chenogi plant a phobl ifanc i gadw eu hunain yn ddiogel.

Prif ddeilliannau'r safon hon ydy:

1. adnabod pryderon diogelwch
2. cyfrannu at y gwaith o ddiogelu plant a phobl ifanc
3. cefnogi plant a phobl ifanc i gadw eu hunain yn ddiogel

Mae'r safon hon ar gyfer gweithwyr chwarae sy'n gweithio'n uniongyrchol gyda phlant a phobl ifanc mewn lleoliad gwaith chwarae gyda'r prif fwriad o ddarparu cyfleoedd chwarae i blant a phobl ifanc y medran nhw eu dewis o'u gwirfodd a'u cymhelliad eu hunain. Argymhellir y dylai staff fod wedi derbyn lefel briodol o hyfforddiant diogelu plant a bod yn gyfarwydd gyda pholisïau a gweithdrefnau eu mudiad o ran ymdrin â sefyllfaoedd lle amheuir fod camdriniaeth yn digwydd, a sut i ddatgelu hynny.

Mae'r safon hon yn ategol i'r ddogfen Egwyddorion Gwaith Chwarae. Mae angen i weithwyr chwarae fod yn gyfarwydd â'r rhain, a lle bo'n bosib, eu defnyddio wrth eu gwaith ac wrth adlewyrchu.

Meini prawf perfformiad

Rhaid i chi allu:

Adnabod pryderon diogelwch

1. adnabod unrhyw **arwyddion** o bryderon diogelwch
2. gwybod pwy ydy'r person dynodedig y buasech yn rhoi gwybod iddo am y **pryderon diogelwch** yn unol â pholisïau a gweithdrefnau rheolaethol a rhai eich mudiad

Cyfrannu at ddiogelwch plant a phobl ifanc

3. cadw golwg ar unrhyw newidiadau mawr yn iechyd emosiynol neu gorfforol, pryd a gwedd ac ymddygiad plant a phobl ifanc.
4. dilyn y gweithdrefnau angenrheidiol o ran rhoi gwybod am unrhyw **bryderon diogelwch** ynglŷn â phlant a phobl ifanc ac unrhyw weithgarwch, ymddygiad neu sefyllfaoedd allai arwain at niwed neu gamdriniaeth
5. defnyddio goruchwyliaeth a chefnogaeth i ystyried effaith niwed neu gamdriniaeth sy'n cael ei amau neu ei ddatgelu arnoch chi

Cefnogi plant a phobl ifanc i ddiogelu eu hunain

6. hwyluso ymwybyddiaeth plant a phobl ifanc o ddiogelwch personol yn unol â'u dymuniadau, eu hanghenion a'u datblygiad
7. hwyluso ymwybyddiaeth plant a phobl ifanc o'r peryglon sydd ynghlwm â **chyfathrebu electronig** yn unol â'u dymuniadau, eu hanghenion a'u datblygiad
8. gweithio gyda phlant a phobl ifanc i'w helpu i ddeall bwllo a beth i'w wneud os mae'n digwydd, yn unol â'u dymuniadau, eu hanghenion a'u datblygiad
9. cefnogi plant a phobl ifanc i ddeall pryd mae unrhyw blentyn, person ifanc neu oedolyn yn ymddwyn yn amhriodol tuag atyn nhw, yn unol â'u dymuniadau, eu hanghenion a'u datblygiad
10. gweithio gyda plant a / neu bobl ifanc, pobl allweddol ac eraill i herio arferion allai arwain at niwed neu gamdriniaeth, yn unol â'u

---

dymuniadau, eu hanghenion a'u datblygiad

11. gweithio gyda phlant a / neu bobl ifanc ac eraill i gwyno neu leisio pryder, yn unol â'u dymuniadau, eu hanghenion a'u datblygiad

Gwybodaeth a dealltwriaeth

Mae angen i chi wybod Adnabod anghenion diogelwch a deall:

1. yr Egwyddorion Gwaith Chwarae sy'n rhan o fframwaith proffesiynol a moesegol gwaith chwarae a sut mae modd cymhwyso pob un o'r egwyddorion i'ch gwaith chi
2. **arwyddion** o bryder ynghylch diogelwch plant a phobl ifanc
3. sut i sylwi ar gyflwr corfforol ac ymddygiad plant a phobl ifanc mewn ffordd sy'n sensitif i'r unigolyn a'r sefyllfa
4. sut i wahaniaethu rhwng **arwyddion** uniongyrchol a welsoch drosoch chi eich hun sy'n codi **pryderon** ynghylch **diogelwch**, a gwybodaeth a barnau eraill, a pham ei bod hi'n bwysig gwneud hyn mewn unrhyw adroddiad
5. sut mae **pryderon** ynghylch **diogelwch** yn effeithio ar blant a phobl ifanc
6. sut i ymateb pan fod plant a phobl ifanc yn **datgelu** rhywbeth sy'n codi **pryderon** ynghylch **diogelwch**
7. pam ei bod hi'n bwysig ei gwneud hi'n glir i blant a / neu pobl ifanc fod yn rhaid dweud wrth rhywun arall os ydyn nhw yn **datgelu** rhywbeth sy'n codi **pryderon am ddiogelwch**
8. yr angen i roi sicrwydd a chefnogaeth i blant a / neu pobl ifanc a sut i wneud hyn
9. pam ei bod hi'n hanfodol cyfathrebu ar gyflymder y plentyn / person ifanc, ac i beidio â rhoi pwysan arnyn nhw na'u harwain i ddatgelu mwy nag y mae arnyn nhw eisiau ei wneud.
10. pam ei bod hi'n bwysig bod yn ymwybodol o **bryderon** ynghylch **diogelwch** ac i leisio unrhyw bryderon o'r fath
11. yr hyn sy'n angenrheidiol o dan deddfwriaeth yn ymwneud â gwarchod plant, diogelu a dyletswydd gofal a'r prosesau adrodd perthnasol
12. y polisiau a'r **gweithdrefnau rheolaethol a sefydliadol** wrth adrodd ynghylch **pryderon diogelwch** a / neu wrth **ddatgelu** hynny
13. sut i ysgrifennu adroddiad cryno, eglur a ffeithiol sy'n nodi tystiolaeth, yn unol ag amserlen y sefydliad, a sut mae cael cefnogaeth i wneud hyn
14. trefniadau cwyno a phryd mae'r rhain yn berthnasol
15. hawl yr unigolyn i godi a / neu **ddatgelu pryderon** ynghylch **diogelwch** mewn ffyrdd eraill
16. pwysigrwydd deall pam y gall rhai plant a phobl ifanc fod yn fwy

agored i gael eu cam-drin

17. swyddogaeth y person dynodedig mewn perthynas a'r gweithdrefnau adrodd a sut i gysylltu â nhw

18. swyddogaeth asiantaethau yn darparu cymorth a chefnogaeth

19. cyfrinachedd mewn perthynas â rhannu gwybodaeth yn electronig, yn ysgrifenedig neu ar lafar

20. ffyrdd o gadw golwg ar y mathau o weithgarwch, ymddygiad a sefyllfaoedd a all arwain at niwed neu gam-drin

21. y mathau o newid mawr yn ymddygiad, pryd a gwedd, a iechyd corfforol neu emosiynol plant a / neu bobl ifanc

22. y trefniadau ynghylch adrodd am bryderon ynghylch **diogelwch** plant a / neu bobl ifanc ac unrhyw weithgarwch, ymddygiad neu sefyllfa allai arwain at niwed neu gam-drin

23. os oes niwed neu gam-drin yn cael ei ddatgelu neu ei amau, yna sut all hynny effeithio arnoch chi a phobl eraill a sut i gael goruchwyliaeth a chefnogaeth

Cefnogi plant a phobl ifanc i gadw eu hunain yn ddiogel

24. sut i hyrwyddo ymwybyddiaeth y plant a / neu'r bobl ifanc o ddiogelwch personol yn unol â'u dymuniadau, eu hanghenion a'u datblygiad

25. ffyrdd o hwyluso ymwybyddiaeth plant a phobl ifanc o'r peryglon sydd ynghlwm â **chyfathrebu electronig** yn unol â'u dymuniadau, eu hanghenion a'u datblygiad

26. ffyrdd o weithio gyda phlant a phobl ifanc i'w helpu i ddeall bwlio a beth i'w wneud os mae'n digwydd, yn unol â'u dymuniadau, eu hanghenion a'u datblygiad

27. sut i gefnogi plant a phobl ifanc i ddeall pryd mae unrhyw blentyn, person ifanc neu oedolyn yn ymddwyn yn amhriodol tuag atyn nhw, yn unol â'u dymuniadau, eu hanghenion a'u datblygiad

28. ffyrdd o herio arferion allai arwain at niwed neu gamdriniaeth, yn unol â dymuniadau, a anghenion a datblygiad y plentyn a / neu'r person ifanc

29. sut i gefnogi plant a / neu bobl ifanc ac eraill i gwyno neu leisio pryder, yn unol â'u dymuniadau, eu hanghenion a'u datblygiad

SKAPW54

Adnabod pryderon diogelu mewn perthynas â phlant a phobl ifanc yn y
lleoliad gwaith chwarae

**Cwmpas/Ystod
cysylltiedig â meini
prawf perfformiad**

Arwyddion

1. corfforol
2. ymddygiad

Pryderon diogelwch

1. corfforol
2. esgeulustod
3. emosiynol
4. rhywiol
5. bwlio

Cyfathrebu electronig

1. negesau
2. rhwydweithio cymdeithasol
3. gemau ar-lein
4. e-byst
5. ffonau symudol
6. y we

**Cwmpas/Ystod
cysylltiedig â
gwybodaeth a
dealltwriaeth**

Arwyddion

1. corfforol
2. ymddygiad

Pryderon diogelwch (KU2)

1. corfforol
2. esgeulustod
3. emosiynol
4. rhywiol
5. bwlio

Datgeliad

1. llawn
2. rhannol

Gweithdrefnau a pholisïau sefydliadol a rheolaethol

1. deddfwriaeth
2. codau ymddwyn
3. safonau
4. fframweithiau a chanllawiau yn berthnasol i'ch gwaith

Cyfathrebu electronig

1. negesau
2. rhwydweithio cymdeithasol
3. gemau ar-lein
4. e-byst
5. ffonau symudol
6. y we

Gwerthoedd

Mae'r Gweithwyr Chwarae oedd yn rhan o ysgrifennu'r safon hon, law yn llaw â SkillsActive, wedi cytuno i fabwysiadu'r canlynol fel y gwerthoedd fydd yn berthnasol i bawb sy'n gweithio yn y sector gwaith chwarae.

Egwyddorion Gwaith Chwarae

Mae'r Egwyddorion hyn yn sefydlu fframwaith proffesiynol a moesegol ar gyfer gwaith chwarae ac yn hynny o beth fe ddylid eu hystyried yn eu cyfanrwydd. Maen nhw'n disgrifio yr hyn sy'n unigryw am chwarae a gwaith chwarae, ac yn rhoi sylw i waith chwarae yng ngoleuni gweithio gyda phlant a phobl ifanc. Mae'r safonau yn seiliedig ar yr adnabyddiaeth y bydd modd i blant a phobl ifanc ddatblygu'n well os cawn nhw'r dewis ehangaf posib o gyfleoedd chwarae a mannau i chwarae ynddyn nhw.

1. Mae angen i bob plentyn a pherson ifanc chwarae. Mae chwarae yn rhywbeth greddfoll a chynhenid. Mae chwarae yn anghenraid biolegol, seicolegol a chymdeithasol, ac mae'n hanfodol i les a datblygiad pobl a chymunedau.
2. Mae chwarae yn broses wirfoddol, bersonol ac yn cael ei wneud er ei fwyn ei hun. Hynny ydy, mae plant a phobl ifanc yn penderfynu ac yn siapio sut a pham maen nhw'n chwarae, drwy ddilyn eu cyneddfau, eu syniadau a'u diddordebau eu hunain, yn eu ffordd eu hunain ac am eu rhesymau eu hunain.
3. Prif amcan a hanfod gwaith chwarae ydy cefnogi a hwyluso'r broses o chwarae. Dylai hyn ddylanwadu ar ddatblygiad polisïau, strategaethau, hyfforddiant ac addysg yn ymwneud â chwarae.
4. Gyda gweithwyr chwarae, y broses chwarae sy'n cael blaenoriaeth ac mae gweithwyr chwarae yn gweithredu fel eiriolwyr chwarae wrth ymwneud ag agweddau sy'n edrych ar bethau drwy lygaid oedolion.
5. Swyddogaeth y gweithiwr chwarae ydy cefnogi pob plentyn a pherson ifanc i greu man lle mae modd iddyn nhw chwarae.
6. Mae ymateb gweithiwr chwarae i'r ffordd mae plant a phobl ifanc yn chwarae yn seiliedig ar ddealltwriaeth gadarn a chyfoes o'r broses chwarae, ac adlewyrchu ar ei brofiadau ei hun.

7. Mae gweithwyr chwarae yn adnabod eu heffaith eu hunain ar y lle chwarae ac hefyd yr effaith mae chwarae'r plant a'r bobl ifanc yn ei gael ar y gweithiwr chwarae.

8. Mae gweithwyr chwarae yn dewis ymyrryd mewn ffordd sy'n caniatáu i blant a phobl ifanc ehangu eu chwarae. Pob tro mae gweithiwr chwarae yn ymyrryd, rhaid iddo gydbwysu'r perygl o wneud hynny gyda'r fantais i les a datblygiad y plant.

Caiff yr Egwyddorion Gwaith Chwarae eu dal mewn ymddiriedaeth ar gyfer Proffesiwn Gwaith Chwarae y Deyrnas Gyfunol gan y Grŵp Craffu. Roedd y grŵp hwn yn gweithredu fel canolwr onest oedd yn goruchwylio'r ymgynghoriadau lle cafodd y safonau eu llunio.

Geirfa

Pobl allweddol

Fe all hyn gynnwys staff; rydych chi'n gweithio gyda nhw, yn gyfrifol amdanyn nhw, cyflogedig a / neu wirfoddol, neu fyfyrwyr a / neu weithwyr dan hyfforddiant; gweithwyr proffesiynol eraill, gweithwyr cefnogi a staff asiantaethau

Man chwarae

Man chwarae sy'n cael ei ffurfio gan blant a phobl ifanc. Mae modd iddo fod yn gorfforol, yn ymwneud â theimladau neu emosiynau, fod yn barhaol, dros dro neu yn ymwneud â'r byd seibr.

Lleoliad gwaith chwarae

Rhywle lle mae cyfle i blant a phobl ifanc chwarae a lle mae gweithwyr chwarae yn gweithio.

Datblygwyd gan	SkillsActive
Fersiwn rhif	2
Dyddiad cymeradwyo	Chwefror 2016
Indicative Review Date	Ebrill 2021
Dilysrwydd	ArHynOBryd
Statws	Gwreiddiol
Sefydliad cychwynnol	SkillsActive
RCU gwreiddiol	SKAPW12
Galwedigaethau perthnasol	Iechyd, Gofal a Gwasanaethau Cyhoeddus; Lles a Datblygiad Plentyn; Gweithwyr Chwaraeon a Ffitrwydd; Gweithwyr Proffesiynol y meysydd hyn a phobl mewn swyddi technolegol
Cyfres/Set	Gwaith Chwarae
Geiriau Allweddol	Pryderon ynghylch diogelwch; plant a phobl ifanc; lleoliad gwaith chwarae

Trosolwg

Mae a wnelo'r safon hon â datblygu perthynas gyda plant, pobl ifanc ac eraill sy'n defnyddio'r lleoliad gwaith chwarae.

Prif ddeilliannau'r safon hon ydy:

1. gweithio ac ymwneud gyda phlant a phobl ifanc
2. gweithio ac ymwneud gyda phobl eraill

Mae'r safon hon ar gyfer gweithwyr chwarae sy'n gweithio'n uniongyrchol gyda phlant a phobl ifanc yng nghyd-destun gwaith chwarae gyda'r prif fwriad o ddarparu cyfleoedd chwarae i blant a phobl ifanc y medran nhw eu dewis o'u gwirfodd a'u cymhelliad eu hunain. Mae'r safon ar gyfer staff nad ydyn nhw'n llwyr gyfrifol am y lleoliad chwarae ond sy'n gwneud cyfraniad allweddol i gefnogi chwarae.

Mae'r safon hon yn ategol i'r ddogfen Egwyddorion Gwaith Chwarae. Mae angen i weithwyr chwarae fod yn gyfarwydd â'r rhain, a lle bo'n bosib, eu defnyddio wrth eu gwaith ac wrth adlewyrchu.

Meini prawf perfformiad

Rhaid i chi allu:

Gweithio ac ymuned gyda phlant a phobl ifanc

1. ymateb i gwestiynau, syniadau ac argymhellion plant a phobl ifanc
2. helpu plant a phobl ifanc i wneud dewisiadau drostyn nhw eu hunain
3. helpu plant a phobl ifanc i sefydlu a chynnal perthynas yn y lleoliad gwaith chwarae
4. helpu pob plentyn a pherson ifanc i gyfathrebu'n effeithiol gyda'i gilydd
5. cyfleu i blant a phobl ifanc fod pawb yn wahanol ac o bosib yn gweld pethau mewn ffordd wahanol iddyn nhw
6. helpu plant a phobl ifanc i gytuno ynglŷn â sut maen nhw'n ymwneud â phobl eraill
7. cefnogi plant a phobl ifanc sy'n wynebu newidiadau a sefyllfaoedd sy'n effeithio ar eu hymddygiad a'u perthynas.
8. cefnogi plant a phobl ifanc sydd wedi eu heffeithio gan ymddygiad plant a phobl ifanc eraill
9. annog a chefnogi plant â phobl ifanc i ymdrin eu hunain â gwrthdaro

Gweithio ac ymwneud ag eraill

10. ceisio sefydlu perthynas weithio gydag **eraill**, o fewn ffiniau eich swyddogaeth
11. cyfnewid gwybodaeth gydag **eraill** mewn ffyrdd sy'n cwrdd â'u hanghenion
12. darparu **gwybodaeth** i bobl **eraill** yn unol â pholisïau a threfniadau'ch mudiad
13. trosglwyddo **gwybodaeth** ynglŷn â phobl neu fudiadau eraill yn unol â pholisïau a threfniadau'ch mudiad
14. trafod penderfyniadau a gweithgareddau gyda phobl a mudiadau **eraill** ac ystyried eu sylwadau
15. adnabod ac ymateb i swyddogaethau, cyfrifoldebau, diddordebau a phryderon pobl **eraill**
16. ymateb i sefyllfaoedd, anghytundeb, neu gwynion gan **eraill** yn unol

â pholisïau a threfniadau'ch mudiad **amserlen waith**

17. manteisio ar gyfleoedd i annog datblygiad gwaith chwarae er mwyn dal gafael ar weithwyr **eraill**

18. hyrwyddo chwarae a gwaith chwarae i bobl **eraill**

19. anrhydeddu cytundebau wedi eu gwneud ag **eraill** a rhoi gwybod iddyn nhw beth sy'n digwydd

20. rhoi gwybod i **eraill** am unrhyw anawsterau mawr neu os bydd hi'n amhosib anrhydeddu cytundeb

21. adnabod ac adrodd ynglŷn ag gwrthdaro buddiannau neu unrhyw anghydfod ag **eraill**, yn unol â pholisïau a threfniadau'ch mudiad

22. cyfeirio **eraill** at wasanaethau, asiantaethau neu weithwyr proffesiynol **eraill** a all fod o ddiddordeb iddyn nhw, yn unol â pholisïau a threfniadau'ch mudiad

Gwybodaeth a dealltwriaeth

Mae angen i chi wybod **Gweithio ac ymwneud â phlant a phobl ifanc a deall:**

1. yr Egwyddorion Gwaith Chwarae sy'n rhan o fframwaith proffesiynol a moesegol gwaith chwarae a sut mae modd cymhwyso pob un o'r egwyddorion i'ch gwaith chi
2. sut i wrando'n fanwl ac ymateb i gyfathrebu geiriol ac di-eiriau
3. **heriau** cyfathrebu a sut i'w goresgyn
4. y gwahanol **ddulliau cyfathrebu** mae modd eu defnyddio gyda phlant a phobl ifanc
5. sut i ymateb i gwestiynau, syniadau ac awgrymiadau plant a phobl ifanc
6. bod angen i blant a phobl ifanc benderfynu eu hunain gyda phwy maen nhw'n chwarae, a sut i hwyluso hyn
7. fod plant a phobl ifanc yn datblygu gwytnwch drwy dderbyn ac ymdopi â'u cyfyngiadau a'u methiannau, a sut i hwyluso hyn.
8. sut mae modd i bresenoldeb oedolion weithiau lesteirio annibyniaeth plant a phobl ifanc a sut maen nhw'n dod i benderfyniad
9. fod pob plentyn a pherson ifanc yn wahanol
10. fod plant a phobl ifanc yn aml yn gweld y byd mewn ffordd wahanol i oedolion
11. pwysigrwydd peidio â rhagdybio
12. sut i feithrin perthynas gyda phlant a phobl ifanc sy'n seiliedig ar onestrwydd, parch ac ymddiriedaeth
13. sut i annog amrywiaeth a sicrhau fod pawb yn cael eu cynnwys
14. sut i helpu plant a phobl ifanc i barchu teimladau a safbwyntiau pobl eraill a sut i hwyluso hyn
15. y profiadau, y sefyllfaoedd a'r newidiadau, o fewn a'r tu allan i'r lleoliad gwaith chwarae, sy'n effeithio ar berthynas ac ymddygiad plant a phobl ifanc
16. ffyrdd o gefnogi plant a phobl ifanc sydd wedi eu heffeithio gan ymddygiad pobl eraill
17. sut i gefnogi plant i ymdrin eu hunain â gwrthdaro, a pham bod hyn yn bwysig

Gweithio ac ymwneud â phobl eraill

18. pam ei bod hi'n bwysig datblygu perthynas onest, agored a ffyddiog gyda phobl eraill
19. sut i sefydlu a chynnal perthynas waith gyda phobl eraill
20. anghenion gwahanol pobl **eraill** wrth gyfnewid gwybodaeth
21. polisïau, gweithdrefnau a gofynion eich mudiad o ran cyfrinachedd a gwarchod data
22. y mathau o wybodaeth sydd ei hangen i alluogi pobl **eraill** i gefnogi anghenion plant a phobl ifanc a sut i ddarparu hynny, gan gadw mewn cof lles pennaf y plentyn a / neu'r person ifanc.
23. sut i penderfyniadau a gweithgareddau gyda phobl **eraill** ac ystyried eu **safbwyntiau**
24. swyddogaethau, cyfrifoldebau, diddordebau a phryderon posib pobl **eraill**
25. **materion** sy'n effeithio ar rieni a gofalwyr
26. sut i adnabod anawsterau cyfathrebu gydag **eraill** a strategaethau mae modd eu defnyddio i oresgyn y rhain
27. polisïau a gweithdrefnau eich mudiad mewn perthynas a **materion**, anghydfodau neu gwynion gan pobl **eraill**
28. cadw staff a datblygu polisïau a gweithdrefnau
29. sut i hyrwyddo chwarae a gwaith chwarae i pobl **eraill**
30. pwysigrwydd anrhydeddu cytundebau gyda phobl **eraill** a thrafod gyda nhw
31. sut a phryd i roi gwybod i pobl **eraill** am unrhyw anawsterau mawr neu achosion lle bydd hi'n amhosib anrhydeddu cytundebau
32. sut a phryd i adrodd am wrthdaro buddiannau ac anghytundebau gydag **eraill**
33. gwasanaethau, asiantaethau a gweithwyr proffesiynol **eraill** y gllai pobl eraill eu cael yn ddefnyddiol a phryd i'w cyfeirio atyn nhw
34. eich medrau a'ch cymwyseddau o ran gweithio gyda phlant, pobl ifanc a phobl **eraill** a chyfyngiadau hyn

**Cwmpas/Ystod
cysylltiedig â meini
prawf perfformiad**

Eraill

1. staff
2. ymwelwyr
3. rhieni a / neu ofalwyr

Gwybodaeth (*dim llai na 3 allan o 5*)

1. ynglŷn â chwarae a gwaith chware
2. ynglŷn â phrofiadau'r plant a'r pobl ifanc
3. ynglŷn â'r cyfleoedd sydd ar gael yn y lleoliad gwaith chwarae
4. ynglŷn â gwerthoedd a gweithdrefnau cytunedig
5. ynglŷn â ffyrdd mae modd cynnwys rhieni a gofalwyr yn y lleoliad gwaith chwarae

Safbwyntiau (PC14)

1. blaenoriaethau
2. disgwyliadau
3. agweddau tuag at risgiau posib

Materion (*dim llai na 3 allan o 4*)

1. cymdeithasol
2. diwylliannol
3. addysg
4. pwysau economaidd

**Cwmpas/Ystod
cysylltiedig â
gwybodaeth a
dealltwriaeth**

Heriau

1. diwylliannol
2. cymdeithasol
3. corfforol
4. emosiynol
5. datblygol

Ffyrdd o gyfathrebu

1. ieithoedd confensiynol
2. ieithoedd anghonfensiynol
3. cyfathrebu di-eiriau

Materion (KU15)

1. cymdeithasol
2. diwylliannol
3. addysg
4. pwysau economaidd

Erail

1. staff
2. ymwelwyr
3. rhieni a / neu ofalwyr

Safbwyntiau

1. blaenoriaethau
2. disgwyliadau
3. agweddau tuag at risgiau posib

Gwerthoedd

Mae'r Gweithwyr Chwarae oedd yn rhan o ysgrifennu'r safon hon, law yn llaw â SkillsActive, wedi cytuno i fabwysiadu'r canlynol fel y gwerthoedd fydd yn berthnasol i bawb sy'n gweithio yn y sector gwaith chwarae.

Egwyddorion Gwaith Chwarae

Mae'r Egwyddorion hyn yn sefydlu fframwaith proffesiynol a moesegol ar gyfer gwaith chwarae ac yn hynny o beth fe ddylid eu hystyried yn eu cyfanrwydd. Maen nhw'n disgrifio yr hyn sy'n unigryw am chwarae a gwaith chwarae, ac yn rhoi sylw i waith chwarae yng ngoleuni gweithio gyda phlant a phobl ifanc. Mae'r safonau yn seiliedig ar yr adnabyddiaeth y bydd modd i blant a phobl ifanc ddatblygu'n well os cawn nhw'r dewis ehangaf posib o gyfleoedd chwarae a manau i chwarae ynddyn nhw.

1. Mae angen i bob plentyn a pherson ifanc chwarae. Mae chwarae yn rhywbeth greddfoll a chynhenid. Mae chwarae yn anghenraid biolegol, seicolegol a chymdeithasol, ac mae'n hanfodol i les a datblygiad pobl a chymunedau.
2. Mae chwarae yn broses wirfoddol, bersonol ac yn cael ei wneud er ei fwyn ei hun. Hynny ydy, mae plant a phobl ifanc yn penderfynu ac yn siapio sut a pham maen nhw'n chwarae, drwy ddilyn eu cyneddfau, eu syniadau a'u diddordebau eu hunain, yn eu ffordd eu hunain ac am eu rhesymau eu hunain.
3. Prif amcan a hanfod gwaith chwarae ydy cefnogi a hwyluso'r broses o chwarae. Dylai hyn ddylanwadu ar ddatblygiad polisiau, strategaethau, hyfforddiant ac addysg yn ymwneud â chwarae.
4. Gyda gweithwyr chwarae, y broses chwarae sy'n cael blaenoriaeth ac mae gweithwyr chwarae yn gweithredu fel eiriolwyr chwarae wrth ymwneud ag agweddau sy'n edrych ar bethau drwy lygaid oedolion.
5. Swyddogaeth y gweithiwr chwarae ydy cefnogi pob plentyn a pherson ifanc i greu man lle mae modd iddyn nhw chwarae.
6. Mae ymateb gweithiwr chwarae i'r ffordd mae plant a phobl ifanc yn

chwarae yn seiliedig ar ddealltwriaeth gadarn a chyfoes o'r broses chwarae, ac adlewyrchu ar ei brofiadau ei hun.

7. Mae gweithwyr chwarae yn adnabod eu heffaith eu hunain ar y lle chwarae ac hefyd yr effaith mae chwarae'r plant a'r pobl ifanc yn ei gael ar y gweithiwr chwarae.

8. Mae gweithwyr chwarae yn dewis ymyrryd mewn ffordd sy'n caniatáu i blant a phobl ifanc ehangu eu chwarae. Pob tro mae gweithiwr chwarae yn ymyrryd, rhaid iddo gydbwysu'r perygl o wneud hynny gyda'r fantais i les a datblygiad y plant.

Caiff yr Egwyddorion Gwaith Chwarae eu dal mewn ymddiriedaeth ar gyfer Proffesiwn Gwaith Chwarae y Deyrnas Gyfunol gan y Grŵp Craffu. Roedd y grŵp hwn yn gweithredu fel canolwr onest oedd yn goruchwylio'r ymgynghoriadau lle cafodd y safonau eu llunio.

Geirfa

Man chwarae

Man chwarae sy'n cael ei ffurfio gan blant a phobl ifanc. Mae modd iddo fod yn gorfforol, yn ymwneud â theimladau neu emosiynau, fod yn barhaol, dros dro neu yn ymwneud â'r byd seibr.

Lleoliad gwaith chwarae

Rhywle lle mae cyfle i blant a phobl ifanc chwarae a lle mae gweithwyr chwarae yn gweithio.

Staff

Y bobl rydych chi'n gweithio gyda nhw, y bobl rydych chi'n gyfrifol amdanyh nhw, gweithwyr cyflog neu wirfoddol, myfyrwyr neu o dan hyfforddiant.

SKAPW55

Cyfrannu at ddatblygu a chynnal cysylltiadau a phartneriaethau gyda plant, pobl ifanc ac eraill yn y lleoliad gwaith chwarae

Datblygwyd gan	SkillsActive
Fersiwn rhif	2
Dyddiad cymeradwyo	Chwefror 2016
Indicative Review Date	Ebrill 2021
Dilysrwydd	ArHynOBryd
Statws	Gwreiddiol
Sefydliad cychwynnol	SkillsActive
RCU gwreiddiol	SKAPW33
Galwedigaethau perthnasol	Iechyd, Gofal a Gwasanaethau Cyhoeddus; Lles a Datblygiad Plentyn; Gweithwyr Chwaraeon a Ffitrwydd; Gweithwyr Proffesiynol y meysydd hyn a phobl mewn swyddi technolegol
Cyfres/Set	Gwaith Chwarae
Geiriau Allweddol	datblygu; cynnal a chadw; perthynas; plant a phobl ifanc; lleoliad gwaith chwarae

Trosolwg

Mae a wnelo'r safon hon â chyfrannu at hyrwyddo'ch maes gwaith a'i werth i'r gymuned. Mae'n rhoi sylw i ddatblygu a chynnal cysylltiadau a phartneriaethau cadarnhaol a allai fod o ddiddordeb i chi wrth hyrwyddo'ch lleoliad gwaith chwarae ynghyd â'ch gyrfa.

Prif ddeilliannau'r safon hon ydy:

1. siarad am eich gwaith gyda phobl eraill
2. sefydlu a chynnal cysylltiadau a phartneriaethau gyda mudiadau ac eraill

Mae'r safon hon ar gyfer gweithwyr chwarae sy'n gweithio'n uniongyrchol gyda phlant a phobl ifanc mewn lleoliad gwaith chwarae ac sy'n gyfrifol yn bennaf am roi cyfleoedd i blant chwarae fel maen nhw'n dewis ac yn dymuno ei wneud. Mae'r safon ar gyfer staff nad ydyn nhw'n llwyr gyfrifol am y lleoliad chwarae ond sy'n gwneud cyfraniad allweddol i gefnogi chwarae.

Mae'r safon hon yn ategu'r Egwyddorion Gwaith Chwarae. Mae angen i weithwyr chwarae fod yn gyfarwydd â'r rhain, a lle bo'n bosib, eu defnyddio wrth eu gwaith ac wrth adlewyrchu.

Meini prawf perfformiad

Rhaid i chi allu:

Siarad gyda phobl eraill am eich gwaith

1. siarad â pha bynnag un o'ch cydweithwyr sy'n gyfrifol am hyn ynglŷn â chyfleoedd i hyrwyddo'ch mudiad a'ch maes gwaith i bobl **eraill**
2. cael sêl bendith a chefnogaeth eich cydweithiwr i symud ymlaen gyda'ch syniadau hyrwyddo
3. egluro a/ neu hyrwyddo'ch sefydliad i **eraill**
4. darganfod sut mae modd i **eraill** gefnogi'ch mudiad
5. egluro wrth **eraill** sut mae gwaith eich mudiad o fudd cymunedol
6. cael adborth gan **eraill** ynghylch eu barn am eich mudiad
7. cyflwyno'r wybodaeth hon mewn ffordd sy'n cwrdd ag anghenion y bobl hynny rydych chi'n cyfathrebu gyda nhw
8. dwyn y gwaith hyrwyddo rydych chi'n ei wneud gydag **eraill** i sylw eich cydweithiwr

Sefydlu a chynnal cysylltiadau a phartneriaethau gyda mudiadau a phobl eraill

9. dysgu gyda phwy mae'ch mudiad yn gweithio
10. cyfrannu at y **trafodaethau** gydag **eraill**
11. trafod gydag **eraill** y cysylltiadau presennol ynghyd â chysylltiadau a chyfleoedd posib i gydweithio yn y dyfodol
12. rhoi gwybod i'ch cydweithiwr am fudiadau sy'n cynnig cyfleoedd sy'n ategu rhai eich mudiad chi
13. cyfnewid gwybodaeth fel y cytunwyd gyda'ch cydweithiwr ac **eraill**, yn unol â pholisïau a threfniadau'ch mudiad
14. cynllunio **amserlen waith**
15. cael sêl bendith eich cydweithiwr ar gyfer yr amserlen waith
16. cydweithio gydag **eraill** yn unol â pholisïau a threfniadau'ch mudiad
17. rhoi adroddiadau rheolaidd i'ch cydweithiwr ynglŷn â'r cynnydd o ran y cydweithio yn unol â pholisïau a threfniadau'ch mudiad
18. monitro'r berthynas waith, gyda chymorth eich cydweithiwr

Gwybodaeth a dealltwriaeth

Mae angen i chi wybod **Siarad gydag eraill am eich gwaith a deall:**

1. yr Egwyddorion Gwaith Chwarae sy'n rhan o fframwaith moesegol a phroffesiynol gwaith chwarae a sut mae modd cymhwyso pob un o'r egwyddorion at eich gwaith chi
2. **agweddau o'ch gwaith a'ch mudiad** mae modd eu hyrwyddo
3. pam fod angen i chi gael sêl bendith a chefnogaeth gan gydweithiwr cyfrifol yn eich mudiad
4. ffyrdd o hyrwyddo gwaith eich mudiad mewn ffordd sy'n cwrdd ag anghenion pobl **eraill**
5. sut mae modd i **eraill** gefnogi'ch mudiad.
6. y math o wybodaeth fydd ar eich cydweithiwr ei hangen er mwyn sefydlu cytundeb yn ymwneud â chyfleoedd ategol
7. sut mae gwaith eich mudiad o fudd cymunedol
8. ffyrdd o gael adborth gan **eraill** ynghylch eu barn am eich mudiad
9. gwahanol gyfryngau cyfathrebu a sut mae cyflwyno gwybodaeth mewn ffordd sy'n cwrdd ag anghenion y bobl hynny rydych chi'n cyfathrebu gyda nhw
10. pwysigrwydd rhoi gwybod i'ch cydweithiwr ynglŷn â'r gwaith rydych chi'n ei wneud gydag **eraill**

Sefydlu a chynnal cysylltiadau a phartneriaethau gyda mudiadau a phobl eraill

11. pwy mae'ch mudiad yn gweithio gyda nhw
12. **y ffyrdd o gyfathrebu gydag eraill**
13. sut i adnabod cysylltiadau presennol a ffyrdd presennol o gydweithio, a'r posibilïadau ar gyfer y dyfodol
14. manteision ac anfanteision cydweithio
15. y cytundeb sydd gennych chi gydag **eraill** a'r drefn ynglŷn â chyfnwid gwybodaeth yn unol â pholisïau a gweithdrefnau'ch mudiad
16. cynnwys **amserlen** cydweithio
17. sut i gydweithio gydag **eraill** a chynnal y berthynas honno yn unol â

---

pholisïau a gweithdrefnau'ch mudiad

18. pam fod yn rhaid i chi roi gwybod i'ch cydweithiwr cyfrifol am y cynnydd o ran y cydweithio

19. ffyrdd o fonitro'r berthynas waith, gyda chefnogaeth eich cydweithiwr cyfrifol

**Cwmpas/Ystod
cysylltiedig â meini
prawf perfformiad**

Erail (*dim llai na 6 allan o 8*)

1. gweithwyr proffesiynol allanol
2. staff
3. plant a phobl ifanc
4. plant a phobl ifanc sy'n wynebu rhwystrau
5. rhieni neu ofalwyr
6. mudiadau
7. gweithwyr proffesiynol mewn meysydd erail
8. unigolion yn y gymuned

Cyfathrebu

1. cyfarfodydd
2. tele-gyfathrebu
3. cyfathrebu electronig neu dros y we
4. deunydd wedi ei argraffu

Amserlenni

1. swyddogaethau a chyfrifoldebau
2. ffordd o weithio
3. prosesau
4. ethos
5. ffocws
6. nodau ac amcanion

**Cwmpas/Ystod
cysylltiedig â
gwybodaeth a
dealltwriaeth**

Agweddau o'ch gwaith a'ch mudiad

1. chwarae
2. gwaith chwarae
3. ethos
4. gwasanaethau
5. cyfleoedd
6. digwyddiadau
7. ymgyrchoedd
8. cysylltiadau gyda mudiadau eraill
9. cyfrifoldebau
10. llwyddiannau
11. cyd-destun

Erail

1. gweithwyr proffesiynol allanol
2. staff
3. plant a phobl ifanc
4. plant a phobl ifanc sy'n wynebu rhwystrau
5. rhieni neu ofalwyr
6. mudiadau
7. gweithwyr proffesiynol mewn meysydd eraill
8. unigolion yn y gymuned

Ffyrdd o gyfathrebu

Ffyrdd

1. rhyngpersonol
2. arddulliau unigol
3. cynhwysol
4. ffurfiol
5. anffurfiol
6. cyfarfodydd
7. digwyddiadau

Cyfrwng

1. deunydd print
2. gweledol
3. telegyfathrebu
4. cyfathrebu electronig neu dros y we

Amserlen

1. swyddogaethau a chyfrifoldebau
2. ffordd o weithio
3. prosesau
4. ethos
5. ffocws
6. nodau ac amcanion

Gwerthoedd

Mae'r Gweithwyr Chwarae oedd yn rhan o ysgrifennu'r safon hon, law yn llaw â SkillsActive, wedi cytuno i fabwysiadu'r canlynol fel y gwerthoedd fydd yn berthnasol i bawb sy'n gweithio yn y sector gwaith chwarae.

Egwyddorion Gwaith Chwarae

Mae'r Egwyddorion hyn yn sefydlu fframwaith proffesiynol a moesegol ar gyfer gwaith chwarae ac mae angen felly eu hystyried yn eu cyfanrwydd. Maen nhw'n disgrifio'r hyn sy'n unigryw am chwarae a gwaith chwarae, ac yn rhoi sylw i weithio gyda phlant a phobl ifanc o safbwynt gwaith chwarae. Mae'r safonau yn seiliedig ar y gydnabyddiaeth y bydd modd i blant a phobl ifanc ddatblygu'n well os cawn nhw'r dewis ehangaf posib o gyfleoedd chwarae a mannau i chwarae ynddyn nhw.

1. Mae angen i bob plentyn a pherson ifanc chwarae. Mae chwarae yn rhywbeth greddfoll a chynhenid. Mae chwarae yn anghenraid biolegol, seicolegol a chymdeithasol, ac mae'n hanfodol i les a datblygiad pobl a chymunedau.
2. Mae chwarae yn broses wirfoddol, bersonol ac yn cael ei wneud er ei fwyn ei hun. Hynny ydy, mae plant a phobl ifanc yn penderfynu ac yn siapio beth a pham maen nhw'n chwarae, drwy ddilyn eu cyneddfau, eu syniadau a'u diddordebau eu hunain, yn eu ffordd eu hunain ac am eu rhesymau eu hunain.
3. Prif amcan a hanfod gwaith chwarae ydy cefnogi a hwyluso'r broses o chwarae. Dylai hyn ddylanwadu ar ddatblygiad polisïau, strategaethau, hyfforddiant ac addysg yn ymwneud â chwarae.
4. Y broses chwarae sydd bwysicaf i weithwyr chwarae, ac maen nhw'n eiriol dros chwarae wrth ymwneud â sefyllfaoedd sy'n edrych ar bethau drwy lygaid oedolion.
5. Swyddogaeth y gweithiwr chwarae ydy cefnogi pob plentyn a pherson ifanc i greu man lle mae modd iddyn nhw chwarae.
6. Mae ymateb gweithwyr chwarae i'r ffordd mae plant a phobl ifanc yn chwarae yn seiliedig ar ddealltwriaeth gadarn a chyfoes o'r broses chwarae, ac o adlewyrchu ar eu profiadau eu hunain.

7. Mae gweithwyr chwarae yn adnabod yr effaith maen nhw'n ei chael ar y lle chwarae a hefyd yr effaith mae chwarae'r plant a'r bobl ifanc yn ei gael ar y gweithiwr chwarae.

8. Mae gweithwyr chwarae yn dewis ymyrryd mewn ffordd sy'n caniatáu i blant a phobl ifanc ehangu eu chwarae. Pob tro mae gweithiwr chwarae yn ymyrryd, rhaid iddo gydbwysu'r perygl o wneud hynny gyda'r fantais i les a datblygiad y plant.

Caiff yr Egwyddorion Gwaith Chwarae eu dal mewn ymddiriedaeth ar gyfer Proffesiwn Gwaith Chwarae y Deyrnas Gyfunol gan y Grŵp Craffu. Roedd y grŵp hwn yn gweithredu fel canolwr onest oedd yn goruchwyllo'r ymgynghoriadau lle cafodd y safonau eu llunio.

Geirfa

Man chwarae

Man chwarae sy'n cael ei ffurfio gan blant a phobl ifanc. Mae modd iddo fod yn faterol, yn ymwneud â theimladau neu emosiynau, fod yn barhaol, dros dro neu yn ymwneud â'r byd seibr.

Lleoliad gwaith chwarae

Rhywle lle mae cyfle i blant a phobl ifanc chwarae a lle mae gweithwyr chwarae yn gweithio.

Staff

Y bobl rydych chi'n gweithio gyda nhw, y bobl rydych chi'n gyfrifol amdanyh nhw, gweithwyr cyflog neu wirfoddol, myfyrwyr neu o dan hyfforddiant.

Datblygwyd gan	SkillsActive
Fersiwn rhif	2
Dyddiad cymeradwyo	Chwefror 2016
Indicative Review Date	Ebrill 2021
Dilysrwydd	ArHynOBryd
Statws	Gwreiddiol
Sefydliad cychwynnol	SkillsActive
RCU gwreiddiol	SKAPW27
Galwedigaethau perthnasol	Iechyd, Gofal a Gwasanaethau Cyhoeddus; Lles a Datblygiad Plentyn; Gweithwyr Proffesiynol y meysydd hyn a phobl mewn swyddi technolegol; Gweithwyr Chwaraeon a Ffitrwydd
Cyfres/Set	Gwaith Chwarae
Geiriau Allweddol	datblygu; cynnal; cysylltiadau; cydweithio; lleoliad gwaith chwarae

Trosolwg

Mae gan blant a phobl ifanc anabl yr hawl i chwarae mewn llefydd amrywiol sy'n cynnig risg, her, dewis a chyfeiriad personol. Mae a wnelo'r safon hon â sut y medrwch chi gyfrannu at y broses hon.

Prif ddeilliannau'r safon hon ydy:

1. cynllunio a pharatoi ar gyfer chwarae gyda phlant a phobl ifanc anabl
2. darparu cyfleoedd chwarae i blant a phobl ifanc anabl

Mae'r safon hon ar gyfer gweithwyr chwarae sy'n gweithio'n uniongyrchol gyda phlant a phobl ifanc mewn lleoliad gwaith chwarae ac sy'n gyfrifol yn bennaf am roi cyfleoedd i blant chwarae fel maen nhw'n dewis ac yn dymuno ei wneud. Mae'r safon ar gyfer staff nad ydyn nhw'n llwyr gyfrifol am y lleoliad chwarae ond sy'n gwneud cyfraniad allweddol i gefnogi chwarae.

Mae'r safon hon yn ategu'r Egwyddorion Gwaith Chwarae. Mae angen i weithwyr chwarae fod yn gyfarwydd â'r rhain, a lle bo'n bosib, eu defnyddio wrth eu gwaith ac wrth adlewyrchu.

Meini prawf perfformiad

Rhaid i chi allu:

Cynllunio a pharatoi ar gyfer chwarae gyda phlant a phobl ifanc anabl

1. canfod gan bobl **eraill** beth yw dymuniadau a gofynion chwarae plant a phobl ifanc anabl
2. herio agweddau ac ymddygiad a allai rwystro plant a phobl ifanc rhag chwarae
3. defnyddio iaith, termau ac arferion sy'n cefnogi plant a phobl ifanc anabl wrth iddyn nhw chwarae
4. bod yn ymwybodol o'r ddeddfwriaeth a'r canllawiau diweddaraf fydd yn datblygu'ch gwaith chwarae gyda phlant a phobl ifanc anabl
5. gweithio gyda'r holl blant a phobl ifanc yn y lleoliad gwaith chwarae i addasu'r chwarae heb gyfaddawdu ar brofiad chwarae unrhyw un

Rhoi cyfleoedd chwarae i blant a phobl ifanc anabl

6. ymyrryd i gefnogi plant a phobl ifanc i roi arwydd ynglŷn â'r chwarae
7. adnabod, dehongli ac ymateb i'r arwyddion chwarae hyn
8. defnyddio ac addasu'r strategaethau ymyrryd sy'n berthnasol i waith chwarae
9. dehongli'r chwarae i gefnogi'r plant i ddatblygu'r chwarae
10. cefnogi plant a phobl ifanc anabl i chwarae yn y ffyrdd hynny sy'n bosib iddyn nhw
11. annog plant a phobl ifanc anabl i archwilio a darganfod beth sydd ar gael yn y lleoliad gwaith chwarae a sut mae modd eu defnyddio
12. dewis, darparu ac addasu adnoddau chwarae i ehangu'r dewis a'r posibiliadau ar gyfer plant a phobl ifanc anabl
13. dechrau, annog neu sbarduno chwarae i gefnogi anghenion chwarae plant a phobl ifanc anabl
14. gwerthuso'r hyn a wnaethoch chi - yn unigol a chyda phobl **eraill**
15. gweithio gyda phobl **eraill** i gefnogi unrhyw anghenion personol neu breifat allai fod gan blentyn neu berson ifanc anabl fel bod modd i bawb chwarae

---

16. annog plant a phobl ifanc anabl i fod yn gyfrifol am reoli risg ac am eu gofal personol eu hunain, heb gyfaddawdu ar les a diogelwch personol

Gwybodaeth a dealltwriaeth

Mae angen i chi wybod a deall: **Cynllunio a pharatoi ar gyfer chwarae gyda phlant a phobl ifanc anabl**

1. yr Egwyddorion Gwaith Chwarae sy'n rhan o'r fframwaith moesegol a phroffesiynol gwaith chwarae a sut mae modd cymhwyso pob un o'r egwyddorion at eich gwaith chi
2. gwahanol ragdybiaethau a modelau o anabledd
3. pam fod y model cymdeithasol o anabledd wrth wraidd gwaith chwarae effeithiol
4. ffyrdd o ganfod anghenion a dymuniadau chwarae plant a phobl ifanc anabl gan bobl **eraill**
5. sut i herio agweddau ac ymddygiad sydd o bosib yn camwahanuaethu yn erbyn plant a phobl ifanc anabl a'u teuluoedd
6. sut mae rhagfarn yn effeithio ar brofiad chwarae plant a phobl ifanc anabl
7. y rhwystrau sy'n atal plant a phobl ifanc anabl rhag chwarae fel maen nhw'n dewis ac yn dymuno ei wneud
8. yr iaith, y derminoleg a'r arferion sydd eu hangen er mwyn cefnogi plant a phobl ifanc anabl i chwarae
9. sut i addasu'r chwarae fel nad yw profiadau chwarae plant a phobl ifanc anabl yn cael eu cyfaddawdu
10. y ddeddfwriaeth a'r canllawiau o ran cynnwys plant a phobl ifanc anabl
11. pwysigrwydd gweithio gyda phobl **eraill** i gefnogi anghenion gofal personol neu breifat plant a phobl ifanc anabl gydag eraill, a sut mae gwneud hynny
12. sut mae gweithio gyda phobl **eraill** i adnabod gofynion personol ac amrywiol plant a phobl ifanc anabl, a pha gefnogaeth sydd ei hangen arnyn nhw i chwarae

Darparu cyfleoedd chwarae i blant a phobl ifanc anabl

13. sut y bydd plant a phobl ifanc anabl o bosib yn gwneud

arwyddion ynglŷn â chwarae

14. cydrannau'r gylchred chwarae y bydd plant a phobl ifanc anabl yn eu dangos
15. yr amrywiol ffyrdd o lywio'r chwarae er mwyn ymateb yn sensitif i anghenion a dymuniadau chwarae plant a phobl ifanc anabl
16. yr amgylchiadau cymdeithasol ac amgylcheddol a allai achosi dychryn neu ofid emosiynol i rai plant a phobl ifanc anabl, neu wneud iddyn nhw ymddwyn mewn ffordd wahanol
17. sut i ymateb i'r arwyddion mae plant a phobl ifanc anabl yn eu dangos mewn perthynas â chwarae mewn ffordd sy'n cefnogi'r chwarae ac yn ei gwneud hi'n bosib iddyn nhw gael mynediad i'r gylchred chwarae
18. ffyrdd o gefnogi plant a phobl ifanc anabl i archwilio a darganfod beth sydd ar gael yn y lleoliad gwaith chwarae a sut i'w defnyddio
19. sut mae modd i ymyrraeth oedolyn ehangu neu lesteirio profiad chwarae plant a phobl ifanc
20. pwysigrwydd rhoi digon o amser i ddeall plant a phobl ifanc anabl ac i gael eich deall ganddyn nhw
21. pwysigrwydd plant a phobl ifanc anabl yn medru penderfynu'n ddeallus drostyn nhw eu hunain
22. sut i ddewis, darparu ac addasu adnoddau chwarae yn ystod y cyfnod chwarae i ehangu'r dewisiadau a'r posibiladau i blant a phobl ifanc anabl
23. sut i gychwyn, addasu neu sbarduno chwarae i gefnogi anghenion chwarae plant a phobl ifanc anabl
24. ffyrdd o adlewyrchu ar eich arferion yn unigol a chyda phobl eraill
25. pwysigrwydd cynnal urddas a pharch plant a phobl ifanc anabl ym mhob agwedd o waith chwarae a / neu ofal personol
26. pwysigrwydd annog plant a phobl ifanc anabl i fod yn gyfrifol am reoli risg ac am eu gofal personol, heb gyfaddawdu ar les a diogelwch personol

**Cwmpas/Ystod
cysylltiedig â meini
prawf perfformiad**

Erail (*dim llai na 4 allan o 5*)

1. teuluoedd
2. gofalwyr eraill
3. staff
4. gweithwyr pontio
5. cynorthwywyr gofal personol

**Cwmpas/Ystod
cysylltiedig â
gwybodaeth a
dealltwriaeth**

Eraill

1. teuluoedd
2. gofalwyr eraill
3. staff
4. gweithwyr pontio
5. cynorthwywyr gofal personol

Gwerthoedd

Mae'r Gweithwyr Chwarae oedd yn rhan o ysgrifennu'r safon hon, law yn llaw â SkillsActive, wedi cytuno i fabwysiadu'r canlynol fel y gwerthoedd fydd yn berthnasol i bawb sy'n gweithio yn y sector gwaith chwarae.

Egwyddorion Gwaith Chwarae

Mae'r Egwyddorion hyn yn sefydlu fframwaith proffesiynol a moesegol ar gyfer gwaith chwarae ac mae angen felly eu hystyried yn eu cyfanrwydd. Maen nhw'n disgrifio'r hyn sy'n unigryw am chwarae a gwaith chwarae, ac yn rhoi sylw i weithio gyda phlant a phobl ifanc o safbwynt gwaith chwarae. Mae'r safonau yn seiliedig ar y gydnabyddiaeth y bydd modd i blant a phobl ifanc ddatblygu'n well os cawn nhw'r dewis ehangaf posib o gyfleoedd chwarae a mannau i chwarae ynddyn nhw.

1. Mae angen i bob plentyn a pherson ifanc chwarae. Mae chwarae yn rhywbeth greddfoll a chynhenid. Mae chwarae yn anghenraid biolegol, seicolegol a chymdeithasol, ac mae'n hanfodol i les a datblygiad pobl a chymunedau.
2. Mae chwarae yn broses wirfoddol, bersonol ac yn cael ei wneud er ei fwyn ei hun. Hynny ydy, mae plant a phobl ifanc yn penderfynu ac yn siapio beth a pham maen nhw'n chwarae, drwy ddilyn eu cyneddfau, eu syniadau a'u diddordebau eu hunain, yn eu ffordd eu hunain ac am eu rhesymau eu hunain.
3. Prif amcan a hanfod gwaith chwarae ydy cefnogi a hwyluso'r broses o chwarae. Dylai hyn ddylanwadu ar ddatblygiad polisïau, strategaethau, hyfforddiant ac addysg yn ymwneud â chwarae.
4. Y broses chwarae sydd bwysicaf i weithwyr chwarae, ac maen nhw'n eiriol dros chwarae wrth ymwneud â sefyllfaoedd sy'n edrych ar bethau drwy lygaid oedolion.
5. Swyddogaeth y gweithiwr chwarae ydy cefnogi pob plentyn a pherson ifanc i greu man lle mae modd iddyn nhw chwarae.
6. Mae ymateb gweithwyr chwarae i'r ffordd mae plant a phobl ifanc yn chwarae yn seiliedig ar ddealltwriaeth gadarn a chyfoes o'r broses chwarae, ac o adlewyrchu ar eu profiadau eu hunain.

7. Mae gweithwyr chwarae yn adnabod yr effaith maen nhw'n ei chael ar y lle chwarae a hefyd yr effaith mae chwarae'r plant a'r bobl ifanc yn ei gael ar y gweithiwr chwarae.

8. Mae gweithwyr chwarae yn dewis ymyrryd mewn ffordd sy'n caniatáu i blant a phobl ifanc ehangu eu chwarae. Pob tro mae gweithiwr chwarae yn ymyrryd, rhaid iddo gydbwysu'r perygl o wneud hynny gyda'r fantais i les a datblygiad y plant.

Caiff yr Egwyddorion Gwaith Chwarae eu dal mewn ymddiriedaeth gan y Grŵp Craffu ar gyfer Proffesiwn Gwaith Chwarae y Deyrnas Gyfunol. Bu'r Grŵp Craffu yn gweithredu fel canolwr di-duedd ac yn goruchwyllo'r broses ymgynghori lle cafodd y safonau eu llunio.

Geirfa

Anabledd

Llai o gyfleoedd, neu ddim cyfle o gwbl, i gymryd rhan mewn cymdeithas yn yr un modd â phawb arall oherwydd rhwystrau cymdeithasol ac amgylcheddol

Nam

Anaf, salwch neu gyflwr o'ch geni sy'n achosi neu'n debygol o achosi effaith hir-dymor ar edrychiad rhywun a/neu gyfyngu ar allu'r unigolyn i wneud amrywiol bethau o'i gymharu â'r hyn sy'n gyffredin.

Dulliau Ymyrraeth

Gwahanol ddulliau mae modd i'r gweithiwr chwarae eu defnyddio yn y lleoliad gwaith chwarae. Gall y rhain amrywio o ddim ymyrraeth o gwbl i fathau penodol o ymyrraeth, ac fe allan nhw gynnwys: aros i gael gwahoddiad i chwarae; galluogi i'r plant chwarae heb ymyrraeth; galluogi i blant a phobl ifanc archwilio'u gwerthoedd eu hunain; gadael i'r plant a'r bobl ifanc benderfynu ar gynnwys a diben y chwarae; gadael i'r plant a'r bobl ifanc benderfynu pam eu bod yn chwarae; gadael i'r plant a'r bobl ifanc benderfynu beth sy'n ymddygiad priodol; a dim ond trefnu pan fod ar y plant a'r bobl ifanc eisiau i chi wneud hynny

Arwyddion chwarae

Ystumiau, iaith neu iaith gorfforol sy'n mynegi awydd y plentyn neu'r person ifanc i chwarae neu i wahodd eraill i chwarae

Cylchred chwarae

Y cylchred chwarae yn ei gyfanrwydd, gan ddechrau efo'r arwydd cyntaf gan y plentyn, yr ymateb i hynny gan y byd allanol, ymateb y plentyn i hynny a datblygiad pellach y chwarae nes ei fod ar ben. Mae'r cylchred yn cynnwys y meddwl yn isymwybodol am chwarae, yr arwydd, yr ymateb, y ffrâm, ymyrraeth oedolyn, y terfynu a'r dangosiad.

Anghenion chwarae

Yr hyn sydd ei angen ar blant a phobl ifanc er mwyn gallu chwarae, ond na allan nhw o hyd eu cael am amrywiol resymau; er enghraifft, diffyg

mynediad, oedolion gor-amddiffynol, diffyg mannau awyr agored ac ati.

Ymatebion chwarae

Yr ymateb gan y byd allanol – fel arfer gan blant eraill neu oedolion – i arwydd y plentyn fod arno eisiau chwarae.

Man chwarae

Man chwarae sy'n cael ei ffurfio gan blant a phobl ifanc. Mae modd iddo fod yn faterol, yn ymwneud â theimladau neu emosiynau, fod yn barhaol, dros dro neu yn ymwneud â'r byd seibr.

Lleoliad gwaith chwarae

Rhywle lle mae cyfle i blant a phobl ifanc chwarae a lle mae gweithwyr chwarae yn gweithio.

Mathau o chwarae

Categoriâu eang sy'n disgrifio sut mae plant a phobl ifanc yn chwarae. Mae'r ymchwil diweddaraf yn awgrymu fod oddeutu pymtheg neu un ar bymtheg gwahanol fath o chwarae, ond fe all y nifer yma newid wrth i fwy o waith ymchwil gweld golau dydd. Ymysg y mathau o chwarae y cytunir arnyn nhw mae: symbolaidd, garw, cymdeithasol-dramatig, cymdeithasol, creadigol, dwfn, archwiliol, ffantasiol, dychmygol, symudol, meistrolï, gwrthrych, crynhoi, a chwarae rôl.

Staff

Y bobl rydych chi'n gweithio gyda nhw, y bobl rydych chi'n gyfrifol amdany'n nhw, gweithwyr cyflog neu wirfoddol, myfyrwyr neu o dan hyfforddiant.

Datblygwyd gan	SkillsActive
Fersiwn rhif	2
Dyddiad cymeradwyo	Chwefror 2016
Indicative Review Date	Ebrill 2021
Dilysrwydd	ArHynOBryd
Statws	Gwreiddiol
Sefydliad cychwynnol	SkillsActive
RCU gwreiddiol	SKAPW25
Galwedigaethau perthnasol	Iechyd, Gofal a Gwasanaethau Cyhoeddus; Lles a Datblygiad Plentyn; Gweithwyr Chwaraeon a Ffitrwydd; Gweithwyr Proffesiynol y meysydd hyn a phobl mewn swyddi technolegol
Cyfres/Set	Gwaith Chwarae
Geiriau Allweddol	anabl; cyfrannu; plant a phobl ifanc

Trosolwg

Mae a wnelo'r safon hon â sut mae bwyd a diod yn effeithio ar allu plant a phobl ifanc i chwarae. Mae'n rhoi sylw hefyd i'r bwydydd a'r diodydd hynny sy'n aml yn cael eu hosgoi oherwydd gofynion diet a diwylliannol penodol.

Prif ganlyniad y safon hon ydy:

1. cyfrannu at ddarparu bwyd a diod yn y lleoliad gwaith chwarae.

Mae'r safon hon ar gyfer gweithwyr chwarae sy'n gweithio'n uniongyrchol gyda phlant a phobl ifanc mewn lleoliad gwaith chwarae ac sy'n gyfrifol yn bennaf am roi cyfleoedd i blant chwarae fel maen nhw'n dewis ac yn dymuno ei wneud. Mae'r safon ar gyfer staff nad ydyn nhw'n llwyr gyfrifol am y lleoliad gwaith chwarae ond sy'n gwneud cyfraniad allweddol i gefnogi chwarae.

Mae'r safon hon yn ategu'r Egwyddorion Gwaith Chwarae. Mae angen i weithwyr chwarae fod yn gyfarwydd â'r rhain, a lle bo'n bosib, eu defnyddio wrth eu gwaith ac wrth adlewyrchu.

Meini prawf perfformiad

Rhaid i chi allu:

Cyfrannu at ddarparu bwyd a diod yn y lleoliad gwaith chwarae

1. sefydlu a chofnodi anghenion diet penodol plant a phobl ifanc
2. adnabod anghenion diwylliannol plant a phobl ifanc
3. cyfrannu at gynnig amrywiaeth o fwydydd a diodydd iach a maethlon fel bod modd i blant a phobl ifanc ddewis beth a phryd maen nhw'n ei fwyta ac yfed, yn unol â pholisïau a gweithdrefnau'ch sefydliad
4. cynnwys plant a phobl ifanc yn y broses o baratoi, gweini a thacluso, os mai dyna eu dymuniad
5. sicrhau y caiff bwyd ei storio a'i baratoi yn unol â gofynion y sefydliad a'r gyfraith
6. helpu unrhyw blentyn neu berson ifanc allai fod angen eich cymorth gyda bwyd a diod

Darparu bwyd a diod yn y lleoliad gwaith chwarae

Gwybodaeth a dealltwriaeth

Mae angen i chi wybod **Cyfrannu at ddarparu bwyd a diod yn y lleoliad gwaith chwarae a deall:**

1. yr Egwyddorion Gwaith Chwarae sy'n rhan o fframwaith moesegol a phroffesiynol gwaith chwarae a sut mae modd cymhwyso pob un o'r egwyddorion at eich gwaith chi
2. pwysigrwydd sefydlu a chofnodi anghenion diet penodol plant a phobl ifanc.
3. sut i adnabod anghenion diwylliannol plant a phobl ifanc
4. bwyd a diod gaiff yn aml eu hosgoi oherwydd anghenion diwylliannol a diet penodol
5. y berthynas rhwng maeth a datblygiad plant a phobl ifanc
6. sut mae bwyd a diod maethlon yn effeithio ar allu plant a phobl ifanc i chwarae
7. sut a phryd i gynnwys plant a phobl ifanc yn y broses o ddewis, paratoi, gweini a thacluso, a pham y gall hyn fod yn bwysig
8. sut mae modd defnyddio bwyd fel adnodd chwarae a'r materion sy'n berthnasol i hyn
9. polisiau'ch sefydliad o ran darparu bwyd a diod iach a maethlon
10. gofynion cyfreithiol sylfaenol o ran storio, paratoi a gweini bwyd
11. y math o gefnogaeth y gall rhai plant a phobl ifanc fod arnyn nhw ei hangen gyda bwyd a diod

Gwerthoedd

Mae'r Gweithwyr Chwarae oedd yn rhan o ysgrifennu'r safon hon, law yn llaw â SkillsActive, wedi cytuno i fabwysiadu'r canlynol fel y gwerthoedd fydd yn berthnasol i bawb sy'n gweithio yn y sector gwaith chwarae.

Egwyddorion Gwaith Chwarae

Mae'r Egwyddorion hyn yn sefydlu fframwaith proffesiynol a moesegol ar gyfer gwaith chwarae ac mae angen felly eu hystyried yn eu cyfanrwydd. Maen nhw'n disgrifio'r hyn sy'n unigryw am chwarae a gwaith chwarae, ac yn rhoi sylw i weithio gyda phlant a phobl ifanc o safbwynt gwaith chwarae. Mae'r safonau yn seiliedig ar y gydnabyddiaeth y bydd modd i blant a phobl ifanc ddatblygu'n well os cawn nhw'r dewis ehangaf posib o gyfleoedd chwarae a mannau i chwarae ynddyn nhw.

1. Mae angen i bob plentyn a pherson ifanc chwarae. Mae chwarae yn rhywbeth greddfoll a chynhenid. Mae chwarae yn anghenraid biolegol, seicolegol a chymdeithasol, ac mae'n hanfodol i les a datblygiad pobl a chymunedau.
2. Mae chwarae yn broses wirfoddol, bersonol ac yn cael ei wneud er ei fwyn ei hun. Hynny ydy, mae plant a phobl ifanc yn penderfynu ac yn siapio beth a pham maen nhw'n chwarae, drwy ddilyn eu cyneddfau, eu syniadau a'u diddordebau eu hunain, yn eu ffordd eu hunain ac am eu rhesymau eu hunain.
3. Prif amcan a hanfod gwaith chwarae ydy cefnogi a hwyluso'r broses o chwarae. Dylai hyn ddylanwadu ar ddatblygiad polisïau, strategaethau, hyfforddiant ac addysg yn ymwneud â chwarae.
4. Y broses chwarae sydd bwysicaf i weithwyr chwarae, ac maen nhw'n eiriol dros chwarae wrth ymwneud â sefyllfaoedd sy'n edrych ar bethau drwy lygaid oedolion.
5. Swyddogaeth y gweithiwr chwarae ydy cefnogi pob plentyn a pherson ifanc i greu man lle mae modd iddyn nhw chwarae.
6. Mae ymateb gweithwyr chwarae i'r ffordd mae plant a phobl ifanc yn chwarae yn seiliedig ar ddealltwriaeth gadarn a chyfoes o'r broses chwarae, ac o adlewyrchu ar eu profiadau eu hunain.

7. Mae gweithwyr chwarae yn adnabod yr effaith maen nhw'n ei chael ar y lle chwarae a hefyd yr effaith mae chwarae'r plant a'r bobl ifanc yn ei gael ar y gweithiwr chwarae

8. Mae gweithwyr chwarae yn dewis ymyrryd mewn ffordd sy'n caniatáu i blant a phobl ifanc ehangu eu chwarae. Pob tro mae gweithiwr chwarae yn ymyrryd, rhaid iddo gydbwysu'r perygl o wneud hynny gyda'r fantais i les a datblygiad y plant.

Caiff yr Egwyddorion Gwaith Chwarae eu dal mewn ymddiriedaeth gan y Grŵp Craffu ar gyfer Proffesiwn Gwaith Chwarae y Deyrnas Gyfunol. Bu'r Grŵp Craffu yn gweithredu fel canolwr di-duedd ac yn goruchwyllo'r broses ymgynghori lle cafodd y safonau eu llunio.

Geirfa**Man chwarae**

Man chwarae sy'n cael ei ffurfio gan blant a phobl ifanc. Mae modd iddo fod yn faterol, yn ymwneud â theimladau neu emosiynau, fod yn barhaol, dros dro neu yn ymwneud â'r byd seibr.

Lleoliad gwaith chwarae

Rhywle lle mae cyfle i blant a phobl ifanc chwarae a lle mae gweithwyr chwarae yn gweithio.

Darparu bwyd a diod yn y lleoliad gwaith chwarae

Datblygwyd gan	SkillsActive
Fersiwn rhif	2
Dyddiad cymeradwyo	Chwefror 2016
Indicative Review Date	Ebrill 2021
Dilysrwydd	ArHynOBryd
Statws	Gwreiddiol
Sefydliad cychwynnol	SkillsActive
RCU gwreiddiol	SKAPW25
Galwedigaethau perthnasol	Iechyd, Gofal a Gwasanaethau Cyhoeddus; Lles a Datblygiad Plentyn; Gweithwyr Chwaraeon a Ffitrwydd; Gweithwyr Proffesiynol y meysydd hyn a phobl mewn swyddi technolegol
Cyfres/Set	Gwaith Chwarae
Geiriau Allweddol	bwyd a diod; iach a maethlon; plant a phobl ifanc; lleoliad gwaith chwarae

Trosolwg

Mae a wnelo'r safon hon â gwneud tasgau gweinyddol cyffredinol yn y lleoliad gwaith chwarae ac mae'n ymwneud â chyllid, gwybodaeth a chadw cofnodion.

Prif ddeilliannau'r safon hon ydy:

1. prosesu trafodion ariannol
2. darparu a chasglu gwybodaeth sy'n berthnasol i'r lleoliad gwaith chwarae
3. cadw cofnodion

Mae'r safon hon ar gyfer gweithwyr chwarae sy'n gweithio'n uniongyrchol gyda phlant a phobl ifanc mewn lleoliad gwaith chwarae ac sy'n gyfrifol yn bennaf am roi cyfleoedd i blant chwarae fel maen nhw'n dewis ac yn dymuno ei wneud. Mae'r safon ar gyfer staff nad ydyn nhw'n llwyr gyfrifol am y lleoliad gwaith chwarae ond sy'n gwneud cyfraniad allweddol i gefnogi chwarae.

Mae'r safon hon yn ategu'r Egwyddorion Gwaith Chwarae. Mae angen i weithwyr chwarae fod yn gyfarwydd â'r rhain, a lle bo'n bosib, eu defnyddio wrth eu gwaith ac wrth adlewyrchu.

Meini prawf perfformiad

Rhaid i chi allu:

Prosesu trafodion ariannol

1. **cofnodi** manylion y trafodion
2. cyfrifo'n fanwl-gywir
3. rhoi a derbyn derbynebion
4. cadw arian, sieciau, **cofnodion** a derbynebion yn ddiogel
5. cyfeirio unrhyw faterion cyllidol at yr unigolyn priodol yn ddi-oed
6. dilyn gweithdrefnau ariannol eich sefydliad

Darparu a chasglu gwybodaeth sy'n berthnasol i'r lleoliad gwaith chwarae

7. ymateb i gwestiynau ynghylch y **trefniadau** i blant a phobl ifanc sy'n dod i'r lleoliad gwaith chwarae
8. casglu'r wybodaeth angenrheidiol ynghylch y plant, y bobl ifanc a'u teuluoedd
9. cofnodi'r wybodaeth hon yn unol â gofynion cyfreithiol ac â pholisïau a gweithdrefnau'ch mudiad
10. trosglwyddo'r wybodaeth i'r gweithiwr sy'n gyfrifol amdano yn unol â gweithdrefnau'ch mudiad

Cadw cofnodion

11. cadw'r **cofnodion** yn unol â'r hyn sy'n ddisgwyliedig o ran cyfrinachedd, gofynion cyfreithiol a pholisïau a gweithdrefnau'ch mudiad
12. cyfyngu ar bwy sy'n medru gweld y **cofnodion** yn unol â'r hyn sy'n ddisgwyliedig o ran cyfrinachedd, gofynion cyfreithiol a pholisïau a gweithdrefnau'ch mudiad
13. darparu gwybodaeth i bobl awdurdodedig ar gais

Gwybodaeth a dealltwriaeth

Mae angen i chi wybod **Prosesu trafodion ariannol a deall:**

1. yr Egwyddorion Gwaith Chwarae sy'n rhan o fframwaith proffesiynol a moesegol gwaith chwarae a sut mae modd cymhwyso pob un o'r egwyddorion i'ch gwaith chi
2. pam ei bod hi'n bwysig prosesu trafodion yn unol â pholisïau a gweithdrefnau'ch mudiad a beth allai ddigwydd os nad ydych chi'n gwneud hyn
3. sut i gofnodi trafodion ariannol yn unol â gofynion cyfreithiol ac â pholisïau a gweithdrefnau'ch mudiad
4. pam ei bod hi'n bwysig rhoi a chadw derbynebion
5. pam ei bod hi'n bwysig cadw arian, sieciau, cofnodion a derbynebion yn ddiogel
6. pa weithiwr ddylech chi gyfeirio materion ariannol atyn nhw
7. materion sy'n debygol o godi gyda chyllid a thrafodion ariannol

Darparu a chasglu gwybodaeth sy'n berthnasol i'r lleoliad gwaith chwarae

8. yr ymholiadau posib all godi a sut orau i ymdrin â nhw
9. ymholiadau y gellir fod angen eu cyfeirio at rywun arall, ac at bwy
10. yr wybodaeth sydd angen ei chasglu am blant a'u teuluoedd, a pham
11. pam ei bod hi'n bwysig cofnodi gwybodaeth yn unol a gofynion cyfreithiol ac â pholisïau a gweithdrefnau'ch mudiad

Cadw cofnodion

12. eich cyfrifoldeb o ran deddfwriaeth yn ymwneud â gwarchod data
13. pam ei bod hi'n bwysig cadw gwybodaeth yn ddiogel ond mewn modd mae dod o hyd iddyn nhw'n gyflym
14. pwysigrwydd cyfrinachedd a rhannu gwybodaeth yn unol â gofynion

cyfreithiol ac â pholisïau a gweithdrefnau'ch mudiad

**Cwmpas/Ystod
cysylltiedig â meini
prawf perfformiad****Cofnodion** (*lleiafswm o 5 allan o 8*)

1. plant a'u teuluoedd, gan gynnwys trefniadau cyrraedd a gadael
2. gofynion meddygol plant a phobl ifanc penodol
3. cofrestr presenoldeb
4. damweiniau a /neu ddigwyddiadau
5. tripiâu ac ymweliadau
6. ffurflenni cofrestru
7. manylion cyswllt mewn argyfwng
8. gweinyddu sesiwn chwarae

Trefniadau (*isafswm o 5 allan o 9*)

1. ystod oedran
2. amserau agor
3. costau
4. argaeledd
5. lle
6. cynhwysiant
7. bwyd a diod
8. trafnidiaeth
9. cyrraedd a / neu gyfyngiadau ynglŷn â gadael

Gwerthoedd

Mae'r Gweithwyr Chwarae oedd yn rhan o ysgrifennu'r safon hon, law yn llaw â SkillsActive, wedi cytuno i fabwysiadu'r canlynol fel y gwerthoedd fydd yn berthnasol i bawb sy'n gweithio yn y sector gwaith chwarae.

Egwyddorion Gwaith Chwarae

Mae'r Egwyddorion hyn yn sefydlu fframwaith proffesiynol a moesegol ar gyfer gwaith chwarae ac mae angen felly eu hystyried yn eu cyfanrwydd. Maen nhw'n disgrifio'r hyn sy'n unigryw am chwarae a gwaith chwarae, ac yn rhoi sylw i weithio gyda phlant a phobl ifanc o safbwynt gwaith chwarae. Mae'r safonau yn seiliedig ar y gydnabyddiaeth y bydd modd i blant a phobl ifanc ddatblygu'n well os cawn nhw'r dewis ehangaf posib o gyfleoedd chwarae a mannau i chwarae ynddyn nhw.

1. Mae angen i bob plentyn a pherson ifanc chwarae. Mae chwarae yn rhywbeth greddfoll a chynhenid. Mae chwarae yn anghenraid biolegol, seicolegol a chymdeithasol, ac mae'n hanfodol i les a datblygiad pobl a chymunedau.
2. Mae chwarae yn broses wirfoddol, bersonol ac yn cael ei wneud er ei fwyn ei hun. Hynny ydy, mae plant a phobl ifanc yn penderfynu ac yn siapio beth a pham maen nhw'n chwarae, drwy ddilyn eu cyneddfau, eu syniadau a'u diddordebau eu hunain, yn eu ffordd eu hunain ac am eu rhesymau eu hunain.
3. Prif amcan a hanfod gwaith chwarae ydy cefnogi a hwyluso'r broses o chwarae. Dylai hyn ddylanwadu ar ddatblygiad polisïau, strategaethau, hyfforddiant ac addysg yn ymwneud â chwarae.
4. Y broses chwarae sydd bwysicaf i weithwyr chwarae, ac maen nhw'n eiriol dros chwarae wrth ymwneud â sefyllfaoedd sy'n edrych ar bethau drwy lygaid oedolion.
5. Swyddogaeth y gweithiwr chwarae ydy cefnogi pob plentyn a pherson ifanc i greu man lle mae modd iddyn nhw chwarae.
6. Mae ymateb gweithwyr chwarae i'r ffordd mae plant a phobl ifanc yn chwarae yn seiliedig ar ddealltwriaeth gadarn a chyfoes o'r broses chwarae, ac o adlewyrchu ar eu profiadau eu hunain.

7. Mae gweithwyr chwarae yn adnabod yr effaith maen nhw'n ei chael ar y lle chwarae ac hefyd yr effaith mae chwarae'r plant a'r bobl ifanc yn ei gael ar y gweithiwr chwarae.

8. Mae gweithwyr chwarae yn dewis ymyrryd mewn ffordd sy'n caniatáu i blant a phobl ifanc ehangu eu chwarae. Pob tro mae gweithiwr chwarae yn ymyrryd, rhaid iddo gydbwysu'r perygl o wneud hynny gyda'r fantais i les a datblygiad y plant.

Caiff yr Egwyddorion Gwaith Chwarae eu dal mewn ymddiriedaeth gan y Grŵp Craffu ar gyfer Proffesiwn Gwaith Chwarae y Deyrnas Gyfunol. Bu'r Grŵp Craffu yn gweithredu fel canolwr di-duedd ac yn goruchwyllo'r broses ymgynghori lle cafodd y safonau eu llunio.

Geirfa**Man chwarae**

Man chwarae sy'n cael ei ffurfio gan blant a phobl ifanc. Mae modd iddo fod yn gorfforol, yn ymwneud â theimladau neu emosiynau, fod yn barhaol, dros dro neu yn ymwneud â'r byd seibr.

Lleoliad gwaith chwarae

Rhywle lle mae cyfle i blant a phobl ifanc chwarae a lle mae gweithwyr chwarae yn gweithio.

Cyfrannu at weinyddu gwaith chwarae

Datblygwyd gan	SkillsActive
Fersiwn rhif	2
Dyddiad cymeradwyo	Chwefror 2016
Indicative Review Date	Ebrill 2021
Dilysrwydd	ArHynOBryd
Statws	Gwreiddiol
Sefydliad cychwynnol	SkillsActive
RCU gwreiddiol	SKAPW31
Galwedigaethau perthnasol	Iechyd, Gofal a Gwasanaethau Cyhoeddus; Lles a Datblygiad Plentyn; Gweithwyr Chwaraeon a Ffitrwydd; Gweithwyr Proffesiynol y meysydd hyn a phobl mewn swyddi technolegol
Cyfres/Set	Gwaith Chwarae
Geiriau Allweddol	Cyfrannu; gweinyddu; gwaith chwarae

Trosolwg

Mae'r safon hon yn amlinellu'r gefnogaeth sydd ei hangen i alluogi plant a phobl ifanc i deithio y tu allan i'r lleoliad gwaith chwarae. Mae hefyd yn ymwneud â'r materion cyffredinol y dylid eu hystyried wrth gynllunio trefniadau teithio.

Prif ddeilliannau'r safon hon ydy:

1. Sicrhau fod plant a phobl ifanc yn cyrraedd, teithio ac yn gadael yn ddiogel

Mae gofalu am iechyd a diogelwch plant pan maen nhw'n teithio y tu allan i'r lleoliad gwaith chwarae yn ddyletswydd bwysig iawn sydd gan lawer o weithwyr chwarae. Mae'r safon ar gyfer staff nad ydyn nhw'n llwyr gyfrifol am y lleoliad gwaith chwarae ond sy'n gwneud cyfraniad allweddol i gefnogi chwarae.

Mae'r safon hon yn ategu'r Egwyddorion Gwaith Chwarae. Mae angen i weithwyr chwarae fod yn gyfarwydd â'r rhain, a lle bo'n bosib, eu defnyddio wrth eu gwaith ac wrth adlewyrchu.

Meini prawf perfformiad

Rhaid i chi allu:

Sicrhau fod plant a phobl ifanc yn cyrraedd, teithio ac yn gadael yn ddiogel

1. casglu **gwybodaeth** am y plant a'r bobl ifanc
2. sôn wrth **eraill** am y trefniadau cyrraedd a gadael
3. gwirio fod gennych chi ganiatâd y rhieni a bod gan y plentyn bopeth sydd ei angen ar gyfer y daith
4. cyfarch a chrosawu'r plant, y bobl ifanc ac **eraill**
5. ymateb i unrhyw **faterion** allai godi allai effeithio ar y teithio
6. gwirio fod y ffordd y byddwch yn ei dilyn a'r **ffurf o drafnidiaeth** yn addas ar gyfer rhoi taith ddiogel a diddan i blant a phobl ifanc
7. rhoi gwybod i blant, pobl ifanc ac **eraill** lle fyddwch chi'n mynd, sut fyddwch chi'n cyrraedd yno a'r **math o drafnidiaeth**
8. cytuno gyda'r plant a'r bobl ifanc ynglŷn â sut i gadw eu hunain a'u heiddo yn ddiogel wrth deithio
9. ystyried anghenion plant a phobl ifanc a chynnig help pan fo angen
10. dilyn polisiau a gweithdrefnau cyfreithiol a sefydliadol i wirio fod pob plentyn a pherson ifanc sydd i fod ar y trip yn bresennol cyn, yn ystod ac ar ôl y daith.
11. rhoi amser ar gyfer ymlonyddu a gadael

Gwybodaeth a dealltwriaeth

Mae angen i chi wybod a deall: **Sicrhau bod plant a phobl ifanc yn cyrraedd, teithio ac yn gadael yn ddiogel**

1. yr Egwyddorion Gwaith Chwarae sy'n rhan o fframwaith proffesiynol a moesegol gwaith chwarae a sut mae modd cymhwyso pob un o'r egwyddorion i'ch gwaith chi
2. y mathau o **wybodaeth** sydd ei hangen ynglŷn â'r plant a'r bobl ifanc
3. sut a phryd i sôn wrth **eraill** am y trefniadau cyrraedd a gadael, a phwysigrwydd gwneud hyn
4. pam ei bod hi'n bwysig cael caniatâd rhieni
5. y ffactorau sydd ynghlwm â phenderfynu beth sydd angen i'r plant ddod gyda nhw ar y daith
6. ffyrdd o gyfarch a chroesawu'r plant, y bobl ifanc ac **eraill**
7. y mathau o **faterion** allai godi ynghylch teithio, a sut i ymateb
8. pam ei bod hi'n bwysig rhoi gwybod i'r plant, y bobl ifanc ac i **eraill** lle rydych chi'n mynd, sut fyddwch chi'n mynd yno a'r **math o drafnidiaeth** fyddwch chi'n mynd arni
9. sut a pham mae angen i chi wirio fod y **math o drafnidiaeth** a'r ffordd yn addas ac yn ddiogel ar gyfer rhoi taith ddiogel a diddan i blant a phobl ifanc
10. sut a pham bod angen cytuno ar ffyrdd gyda'r plant a'r bobl ifanc o gadw eu hunain a'u heiddo yn ddiogel wrth deithio
11. y math o **help** sydd ei angen ar blant a phobl ifanc wrth iddyn nhw deithio
12. polisïau a gweithdrefnau cyfreithiol a sefydliadol i'w dilyn cyn, yn ystod ac ar ôl y teithio
13. pwysigrwydd ymlonyddu a faint o amser a ddylid ei roi i hyn

**Cwmpas/Ystod
cysylltiedig â meini
prawf perfformiad**

Gwybodaeth

1. personol
2. manylion cyswllt mewn argyfwng
3. meddygol
4. anghenion ychwanegol
5. caniatâd
6. cydsyniad
7. trefniadau cyrraedd a/neu gyfyngiadau casglu

Erail

1. rhieni a / neu ofalwyr
2. staff
3. ymwelwyr eraill

Materion *(o leiaf 4 allan o 9)*

1. salwch
2. damweiniau
3. mecanyddol
4. plant neu bobl ifanc ar goll
5. colli eiddo
6. tywydd
7. gorfod newid y ffordd yn annisgwyl
8. ymddygiad
9. problemau cyfathrebu

Ffyrdd o deithio (PC6 & PC7)

1. cerdded
2. trafndiaeth gyhoeddus
3. trafndiaeth breifat

**Cwmpas/Ystod
cysylltiedig â
gwybodaeth a
dealltwriaeth**

Gwybodaeth

1. personol
2. manylion cyswllt mewn argyfwng
3. meddygol
4. anghenion ychwanegol
5. caniatâd
6. cydsyniad
7. trefniadau cyrraedd a/neu gyfyngiadau casglu

Erail

1. rhieni a / neu ofalwyr
2. staff
3. ymwelwyr eraill

Materion

1. salwch
2. damweiniau
3. mecanyddol
4. plant neu bobl ifanc ar goll
5. colli eiddo
6. tywydd
7. gorfod newid y ffordd yn annisgwyl
8. ymddygiad
9. problemau cyfathrebu

Ffyrdd o deithio

1. cerdded
2. trafndiaeth gyhoeddus
3. trafndiaeth breifat

Help

1. emosiynol
2. corfforol
3. ymddygiad
4. meddygol

---

5. cyfathrebu

Gwerthoedd

Mae'r Gweithwyr Chwarae oedd yn rhan o ysgrifennu'r safon hon, law yn llaw â SkillsActive, wedi cytuno i fabwysiadu'r canlynol fel y gwerthoedd fydd yn berthnasol i bawb sy'n gweithio yn y sector gwaith chwarae.

Egwyddorion Gwaith Chwarae

Mae'r Egwyddorion hyn yn sefydlu fframwaith proffesiynol a moesegol ar gyfer gwaith chwarae ac mae angen felly eu hystyried yn eu cyfanrwydd. Maen nhw'n disgrifio'r hyn sy'n unigryw am chwarae a gwaith chwarae, ac yn rhoi sylw i weithio gyda phlant a phobl ifanc o safbwynt gwaith chwarae. Mae'r safonau yn seiliedig ar y gydnabyddiaeth y bydd modd i blant a phobl ifanc ddatblygu'n well os cawn nhw'r dewis ehangaf posib o gyfleoedd chwarae a mannau i chwarae ynddyn nhw.

1. Mae angen i bob plentyn a pherson ifanc chwarae. Mae chwarae yn rhywbeth greddfoll a chynhenid. Mae chwarae yn anghenraid biolegol, seicolegol a chymdeithasol, ac mae'n hanfodol i les a datblygiad pobl a chymunedau.
2. Mae chwarae yn broses wirfoddol, bersonol ac yn cael ei wneud er ei fwyn ei hun. Hynny ydy, mae plant a phobl ifanc yn penderfynu ac yn siapio beth a pham maen nhw'n chwarae, drwy ddilyn eu cyneddfau, eu syniadau a'u diddordebau eu hunain, yn eu ffordd eu hunain ac am eu rhesymau eu hunain.
3. Prif amcan a hanfod gwaith chwarae ydy cefnogi a hwyluso'r broses o chwarae. Dylai hyn ddylanwadu ar ddatblygiad polisïau, strategaethau, hyfforddiant ac addysg yn ymwneud â chwarae.
4. Y broses chwarae sydd bwysicaf i weithwyr chwarae, ac maen nhw'n eiriol dros chwarae wrth ymwneud â sefyllfaoedd sy'n edrych ar bethau drwy lygaid oedolion.
5. Swyddogaeth y gweithiwr chwarae ydy cefnogi pob plentyn a pherson ifanc i greu man lle mae modd iddyn nhw chwarae.
6. Mae ymateb gweithwyr chwarae i'r ffordd mae plant a phobl ifanc yn chwarae yn seiliedig ar ddealltwriaeth gadarn a chyfoes o'r broses chwarae, ac o adlewyrchu ar eu profiadau eu hunain.

7. Mae gweithwyr chwarae yn adnabod yr effaith maen nhw'n ei chael ar y lle chwarae a hefyd yr effaith mae chwarae'r plant a'r bobl ifanc yn ei gael ar y gweithiwr chwarae.

8. Mae gweithwyr chwarae yn dewis ymyrryd mewn ffordd sy'n caniatáu i blant a phobl ifanc ehangu eu chwarae. Pob tro mae gweithiwr chwarae yn ymyrryd, rhaid iddo gydbwysu'r perygl o wneud hynny gyda'r fantais i les a datblygiad y plant.

Caiff yr Egwyddorion Gwaith Chwarae eu dal mewn ymddiriedaeth gan y Grŵp Craffu ar gyfer Proffesiwn Gwaith Chwarae y Deyrnas Gyfunol. Bu'r Grŵp Craffu yn gweithredu fel canolwr di-duedd ac yn goruchwyllo'r broses ymgynghori lle cafodd y safonau eu llunio.

Geirfa

Lleoliad gwaith chwarae

Rhywle lle mae cyfle i blant a phobl ifanc chwarae a lle mae gweithwyr chwarae yn gweithio.

Man chwarae

Man chwarae sy'n cael ei ffurfio gan blant a phobl ifanc. Mae modd iddo fod yn faterol, yn ymwneud â theimladau neu emosiynau, fod yn barhaol, dros dro neu yn ymwneud â'r byd seibr.

Staff

Y bobl rydych chi'n gweithio gyda nhw, y bobl rydych chi'n gyfrifol amdanyn nhw, gweithwyr cyflog neu wirfoddol, myfyrwyr neu o dan hyfforddiant.

Datblygwyd gan	SkillsActive
Fersiwn rhif	2
Dyddiad cymeradwyo	Chwefror 2016
Indicative Review Date	Ebrill 2021
Dilysrwydd	ArHynOBryd
Statws	Gwreiddiol
Sefydliad cychwynnol	SkillsActive
RCU gwreiddiol	SKAPW32
Galwedigaethau perthnasol	Iechyd, Gofal a Gwasanaethau Cyhoeddus; Lles a Datblygiad Plentyn; Gweithwyr Chwaraeon a Ffitrwydd; Gweithwyr Proffesiynol y meysydd hyn a phobl mewn swyddi technolegol
Cyfres/Set	Gwaith Chwarae
Geiriau Allweddol	teithio; y lleoliad gwaith chwarae; gwaith chwarae; trafndiaeth

Trosolwg

Mae'r safon hon yn adnabod yr angen i weithiwr chwarae adlewyrchu ar y ffordd maen nhw'n cefnogi plant i chwarae fel maen nhw'n dewis ac yn dymuno ei wneud a sut maen nhw'n ceisio gwella yn eu gwaith. Fel gweithiwr chwarae, rhaid i chi fod yn ymwybodol fod ansawdd profiadau chwarae plant a phobl ifanc yn dibynnu ar ba mor dda rydych chi'n gweithio gydag aelodau eraill eich tîm a'r cyfraniad y medrwch chi ei wneud i wella'n barhaus yr hyn mae'r tîm yn ei wneud.

Prif ddeilliannau'r safon hon ydy:

1. adlewyrchu ar a gwella'ch gwaith eich hun a gwaith eich tîm gwaith chwarae

Mae'r safon hon ar gyfer gweithwyr chwarae sy'n gweithio'n uniongyrchol gyda phlant a phobl ifanc mewn lleoliad gwaith chwarae ac sy'n gyfrifol yn bennaf am roi cyfleoedd i blant chwarae fel maen nhw'n dewis ac yn dymuno ei wneud. Mae'r safon ar gyfer staff nad ydyn nhw'n llwyr gyfrifol am y lleoliad gwaith chwarae ond sy'n gwneud cyfraniad allweddol i gefnogi chwarae.

Mae'r safon hon yn ategu'r Egwyddorion Gwaith Chwarae. Mae angen i weithwyr chwarae fod yn gyfarwydd â'r rhain, a lle bo'n bosib, eu defnyddio wrth eu gwaith ac wrth adlewyrchu.

Meini prawf perfformiad

Rhaid i chi allu:

Adlewyrchu ar a gwella'ch gwaith eich hun a gwaith eich tîm gwaith chwarae

1. gwerthuso **ymateb** plant, pobl ifanc ac **eraill** i sefydlu gwerth eich ymarfer gwaith chwarae
2. adlewyrchu gyda'ch tîm i adnabod ffyrdd o wella gwaith chwarae eich hun a gwaith chwarae eich tîm.
3. gwerthuso pob agwedd o'ch gwaith chwarae i weld pa mor werthfawr ydy o
4. mynd ati i wella'ch gwaith chwarae yn unol â chanlyniadau unrhyw broses werthuso
5. gwerthuso sut mae chwarae'r plant a'r bobl ifanc yn effeithio ar eich emosiynau
6. datblygu'n barhaus i ddatblygu'ch gwaith chwarae yn unol â gofynion eich sefydliad
7. datblygu a gweithredu ffyrdd o wella gwaith y tîm
8. cefnogi'r tîm i wella gwaith chwarae yn unol ag amcanion eich sefydliad
9. creu a chytuno ar gynlluniau i ddatblygu'ch gwybodaeth, dealltwriaeth a'ch medrau chi eich hun a rhai eich tîm yn unol ag amcanion eich sefydliad
10. rhoi cynlluniau ar waith i wella gwaith eich hun a gwaith eich tîm.

Gwybodaeth a dealltwriaeth

Mae angen i chi wybod a deall: **Adlewyrchu ar a gwella'ch gwaith eich hun a gwaith eich tîm chwarae**

1. yr Egwyddorion Gwaith Chwarae sy'n rhan o fframwaith proffesiynol a moesegol gwaith chwarae a sut mae modd cymhwyso pob un o'r egwyddorion i'ch gwaith chi
2. y ffyrdd y gall plant a phobl ifanc ymateb i'ch gwaith chwarae
3. ffyrdd o adlewyrchu ar ymateb plant, pobl ifanc ac eraill i'ch gwaith chwarae
4. pwysigrwydd dadansoddi gwaith chwarae gyda chydweithwyr
5. pwysigrwydd adlewyrchu mewn gwaith chwarae
6. methodoleg adlewyrchu ynglŷn â sut rydych chi'n gwneud eich gwaith, a'i bwysigrwydd
7. sut mae eich gwerthoedd, agweddau a phrofiadau yn effeithio ar eich gwaith chwarae
8. pwysigrwydd datblygu proffesiynol parhaus sy'n berthnasol i'ch gwaith chwarae
9. sut i sicrhau fod gennych chi wybodaeth trylwyr a chyfoes ynglŷn â'r broses chwarae
10. y gwahanol gyfleoedd datblygu proffesiynol parhaus sydd yna
11. sut i adnabod ffyrdd y gallai'r tîm wella ar ei waith a sut a phryd i wneud awgrymiadau
12. pryd mae hi'n briodol i herio'r hyn sy'n digwydd ar hyn o bryd, a sut i wneud hynny
13. sut i ddod o hyd i gymorth i ymdrin â sefyllfaoedd allai eich effeithio'n emosiynol
14. sut i greu cynllun i ddatblygu eich gwybodaeth, dealltwriaeth a'ch medrau eich hun a'ch tîm

**Cwmpas/Ystod
cysylltiedig â meini
prawf perfformiad**

Ymatebion

1. ymateb plant a phobl ifanc
2. arwyddion chwarae
3. ymddygiad wrth chwarae

Erail (*isafswm o ddau allan o 4*)

1. rhieni a / neu ofalwyr
2. cydweithwyr
3. ymwelwyr
4. gweithwyr proffesiynol eraill

**Cwmpas/Ystod
cysylltiedig â
gwybodaeth a
dealltwriaeth**

Ymatebion

1. ymateb plant a phobl ifanc
2. arwyddion chwarae
3. ymddygiad wrth chwarae

Erail

1. rhieni a / neu ofalwyr
2. cydweithwyr
3. ymwelwyr
4. gweithwyr proffesiynol eraill

Gwerthoedd

Mae'r Gweithwyr Chwarae oedd yn rhan o ysgrifennu'r safon hon, law yn llaw â SkillsActive, wedi cytuno i fabwysiadu'r canlynol fel y gwerthoedd fydd yn berthnasol i bawb sy'n gweithio yn y sector gwaith chwarae.

Egwyddorion Gwaith Chwarae

Mae'r Egwyddorion hyn yn sefydlu fframwaith proffesiynol a moesegol ar gyfer gwaith chwarae ac mae angen felly eu hystyried yn eu cyfanrwydd. Maen nhw'n disgrifio'r hyn sy'n unigryw am chwarae a gwaith chwarae, ac yn rhoi sylw i weithio gyda phlant a phobl ifanc o safbwynt gwaith chwarae. Mae'r safonau yn seiliedig ar y gydnabyddiaeth y bydd modd i blant a phobl ifanc ddatblygu'n well os cawn nhw'r dewis ehangaf posib o gyfleoedd chwarae a mannau i chwarae ynddyn nhw.

1. Mae angen i bob plentyn a pherson ifanc chwarae. Mae chwarae yn rhywbeth greddfoll a chynhenid. Mae chwarae yn anghenraid biolegol, seicolegol a chymdeithasol, ac mae'n hanfodol i les a datblygiad pobl a chymunedau.
2. Mae chwarae yn broses wirfoddol, bersonol ac yn cael ei wneud er ei fwyn ei hun. Hynny ydy, mae plant a phobl ifanc yn penderfynu ac yn siapio beth a pham maen nhw'n chwarae, drwy ddilyn eu cyneddfau, eu syniadau a'u diddordebau eu hunain, yn eu ffordd eu hunain ac am eu rhesymau eu hunain.
3. Prif amcan a hanfod gwaith chwarae ydy cefnogi a hwyluso'r broses o chwarae. Dylai hyn ddylanwadu ar ddatblygiad polisïau, strategaethau, hyfforddiant ac addysg yn ymwneud â chwarae.
4. Y broses chwarae sydd bwysicaf i weithwyr chwarae, ac maen nhw'n eiriol dros chwarae wrth ymwneud â sefyllfaoedd sy'n edrych ar bethau drwy lygaid oedolion.
5. Swyddogaeth y gweithiwr chwarae ydy cefnogi pob plentyn a pherson ifanc i greu man lle mae modd iddyn nhw chwarae.
6. Mae ymateb gweithwyr chwarae i'r ffordd mae plant a phobl ifanc yn chwarae yn seiliedig ar ddealltwriaeth gadarn a chyfoes o'r broses chwarae, ac o adlewyrchu ar eu profiadau eu hunain.

7. Mae gweithwyr chwarae yn adnabod yr effaith maen nhw'n ei chael ar y lle chwarae ac hefyd yr effaith mae chwarae'r plant a'r bobl ifanc yn ei gael ar y gweithiwr chwarae.

8. Mae gweithwyr chwarae yn dewis ymyrryd mewn ffordd sy'n caniatáu i blant a phobl ifanc ehangu eu chwarae. Pob tro mae gweithiwr chwarae yn ymyrryd, rhaid iddo gydbwysu'r perygl o wneud hynny gyda'r fantais i les a datblygiad y plant.

Caiff yr Egwyddorion Gwaith Chwarae eu dal mewn ymddiriedaeth gan y Grŵp Craffu ar gyfer Proffesiwn Gwaith Chwarae y Deyrnas Gyfunol. Bu'r Grŵp Craffu yn gweithredu fel canolwr di-duedd ac yn goruchwyllo'r broses ymgynghori lle cafodd y safonau eu llunio.

Geirfa

Ymddygiad Chwarae

Yr arwyddion a'r defodau sy'n dweud wrthym ni fod plentyn neu berson ifanc wedi ymgolli mewn chwarae

Arwyddion chwarae

Ystumiau, iaith neu iaith gorfforol sy'n cyfathrebu awydd y plentyn neu'r person ifanc i chwarae neu i wahodd eraill i chwarae

Lleoliad gwaith chwarae

Rhywle lle mae cyfle i blant a phobl ifanc chwarae a lle mae gweithwyr chwarae yn gweithio.

Man chwarae

Man chwarae sy'n cael ei ffurfio gan blant a phobl ifanc. Mae modd iddo fod yn gorfforol, yn ymwneud â theimladau neu emosiynau, fod yn barhaol, dros dro neu yn ymwneud â'r byd seibr.

Datblygwyd gan	SkillsActive
Fersiwn rhif	2
Dyddiad cymeradwyo	Chwefror 2016
Indicative Review Date	Ebrill 2021
Dilysrwydd	ArHynOBryd
Statws	Gwreiddiol
Sefydliad cychwynnol	SkillsActive
RCU gwreiddiol	SKAPW36
Galwedigaethau perthnasol	Iechyd, Gofal a Gwasanaethau Cyhoeddus; Lles a Datblygiad Plentyn; Gweithwyr Chwaraeon a Ffitrwydd; Gweithwyr Proffesiynol y meysydd hyn a phobl mewn swyddi technolegol
Cyfres/Set	Gwaith Chwarae
Geiriau Allweddol	adlewyrchu; gwaith chwarae; tîm; gwella

Trosolwg

Mae a wnelo'r safon hon â gweithio mewn lle hamdden neu adloniant o dan do. Fe all y sefydliadau hyn fod o natur wahanol iawn a chynnwys lleoliadau gwaith chwarae dynodedig, canolfannau adloniant teuluol, canolfannau hamdden neu ganolfannau gweithgareddau chwarae dan do. Mae canolfannau chwarae dan do yn amrywio o ran maint a chynnwys, ond bydd pob un yn hwyluso plant a phobl ifanc i chwarae mewn sefyllfaoedd hamdden amrywiol.

Prif ddeilliannau'r safon hon ydy:

1. helpu gyda'r gwaith o redeg sefydliad adloniant neu hamdden dan do
2. helpu gyda phartion plant a phobl ifanc a digwyddiadau eraill mewn sefydliad adloniant neu hamdden dan do

Mae'r safon hon ar gyfer gweithwyr chwarae sy'n gweithio'n uniongyrchol gyda phlant a phobl ifanc mewn lleoliad gwaith chwarae ac sy'n gyfrifol yn bennaf am roi cyfleoedd i blant chwarae fel maen nhw'n dewis ac yn dymuno ei wneud. Mae'r safon ar gyfer staff nad ydyn nhw'n llwyr gyfrifol am y lleoliad gwaith chwarae ond sy'n gwneud cyfraniad allweddol i gefnogi chwarae.

Mae'r safon hon yn ategu'r Egwyddorion Gwaith Chwarae. Mae angen i weithwyr chwarae fod yn gyfarwydd â'r rhain, a lle bo'n bosib, eu defnyddio wrth eu gwaith ac wrth adlewyrchu.

Cefnogi chwarae mewn lle hamdden neu adloniant dan do

Meini prawf perfformiad

Rhaid i chi allu:

Helpu gyda'r gwaith o redeg sefydliad adloniant neu hamdden dan do

1. cadarnhau gyda'r rheolwr beth rydych chi i fod i'w wneud a'r hyn rydych chi'n gyfrifol amdano
2. dilyn rhestr wirio'r sefydliad cyn agor ar gyfer y cyhoedd
3. gwneud gwiriadau iechyd, hylendid a diogelwch yn unol â pholisïau a gweithdrefnau cyfreithiol a sefydliadol
4. dilyn polisïau a gweithdrefnau'ch sefydliad i gefnogi ansawdd y gofal cwsmer
5. canfod beth ydy anghenion a dymuniadau'r plant a'r bobl ifanc fel y medran nhw chwarae fel maen nhw'n dewis ac yn dymuno ei wneud
6. cwrdd ag anghenion a dymuniadau'r plant a'r bobl ifanc
7. ymateb i arwyddion chwarae'r plant a'r bobl ifanc
8. gwerthuso sut rydych chi wedi cwrdd ag anghenion a dymuniadau'r plant a'r bobl ifanc a rhoi adborth i'r rheolwr yn unol â pholisïau a gweithdrefnau'ch sefydliad
9. sicrhau eich bod yn cynnwys plant a phobl ifanc wrth greu ac addasu man chwarae
10. ymdrin ag unrhyw ddamweiniau yn unol â pholisïau a gweithdrefnau cyfreithiol a sefydliadol
11. hysbysu am ddamweiniau a digwyddiadau yn unol â pholisïau a gweithdrefnau cyfreithiol a sefydliadol

Helpu gyda phartïon plant a phobl ifanc a digwyddiadau eraill mewn sefydliad adloniant neu hamdden dan do

12. gwneud gwaith paratoadol cyn y parti neu'r digwyddiad i gwrdd â gofynion y cwsmer a'r sefydliad
13. helpu **eraill** i deimlo'n gartrefol yn y parti neu'r digwyddiad
14. ymwneud ag **eraill** i geisio sicrhau fod pawb yn cael profiadau da
15. cefnogi'r plant a'r bobl ifanc i chwarae fel maen nhw'n dewis ac yn dymuno ei wneud yn y parti neu'r digwyddiad
16. dilyn polisïau a gweithdrefnau cyfreithiol a sefydliadol o ran iechyd,

hylendid a diogelwch

17. cynnal amseriad y parti neu'r digwyddiad i gwrdd â gofynion y cwsmer a'r sefydliad

18. rhoi adborth i'r rheolwr yn unol â pholisïau a gweithdrefnau'ch sefydliad

Cefnogi chwarae mewn lle hamdden neu adloniant dan do

Gwybodaeth a dealltwriaeth

Mae angen i chi wybod a deall: **Helpu gyda'r gwaith o redeg sefydliad adloniant neu hamdden dan do**

1. yr Egwyddorion Gwaith Chwarae sy'n rhan o fframwaith proffesiynol a moesegol gwaith chwarae a sut mae modd cymhwyso pob un o'r egwyddorion i'ch gwaith chi
2. pam fod angen i chi gadarnhau gyda'r rheolwr bob dydd beth rydych chi i fod i'w wneud a'r hyn rydych chi'n gyfrifol amdano
3. pwysigrwydd dilyn rhestr wirio'r sefydliad cyn agor ar gyfer y cyhoedd
4. y polisiâu a'r gweithdrefnau cyfreithiol a sefydliadol o ran gwneud gwiriadau iechyd, hylendid a diogelwch
5. sut i gyfathrebu gyda phlant a phobl ifanc mewn ffordd sy'n dangos eich bod yn eu gwerthfawrogi a'u parchu
6. sut i ddarganfod beth ydy anghenion a dymuniadau'r plant a'r bobl ifanc
7. sut i gwrdd ag anghenion a dymuniadau plant a phobl ifanc
8. beth ydy ystyr chwarae fel mae rhywun yn dewis ac yn dymuno ei wneud
9. beth ydy arwyddion chwarae
10. pwysigrwydd gwerthuso sut fu i chi gwrdd ag anghenion a dymuniadau plant a phobl ifanc
11. sut i gefnogi plant a phobl ifanc i greu ac addasu man chwarae
12. sut i derfynu'r sesiwn chwarae yn y sefydliad hamdden neu adloniant
13. y polisiâu a'r gweithdrefnau cyfreithiol a sefydliadol o ran rhoi gwybod ynglŷn ag unrhyw ddamweiniau neu ddigwyddiadau.

Helpu gyda phartïon plant a phobl ifanc a digwyddiadau eraill mewn sefydliad adloniant neu hamdden dan do

14. sut i ganfod gofynion y cwsmer a'r sefydliad ar gyfer partïon a digwyddiadau
15. pam ei bod hi'n bwysig helpu **eraill** i deimlo'n gartrefol
16. ffyrdd o ymwneud ag **eraill** i geisio sicrhau fod pawb yn cael

profiadau da

17. pwysigrwydd bod plant yn chwarae fel maen nhw'n dewis ac yn dymuno ei wneud drwy gydol y parti neu'r digwyddiad
18. pwysigrwydd amseru yn y parti neu'r digwyddiad
19. sut a phryd i roi adborth i'r rheolwr ynglŷn â'r parti neu'r digwyddiad yn unol â pholisïau a gweithdrefnau'ch sefydliad

Cefnogi chwarae mewn lle hamdden neu adloniant dan do

**Cwmpas/Ystod
cysylltiedig â meini
prawf perfformiad**

Eraill (*o leiaf 3 allan o 4*)

1. rhieni a / neu ofalwyr
2. plant a phobl ifanc
3. gweithwyr proffesiynol eraill
4. cwsmeriaid

Cefnogi chwarae mewn lle hamdden neu adloniant dan do

**Cwmpas/Ystod
cysylltiedig â
gwybodaeth a
dealltwriaeth**

Eraill

1. rhieni a / neu ofalwyr
2. plant a phobl ifanc
3. gweithwyr proffesiynol eraill
4. cwsmeriaid

Gwerthoedd

Mae'r Gweithwyr Chwarae oedd yn rhan o ysgrifennu'r safon hon, law yn llaw â SkillsActive, wedi cytuno i fabwysiadu'r canlynol fel y gwerthoedd fydd yn berthnasol i bawb sy'n gweithio yn y sector gwaith chwarae.

Egwyddorion Gwaith Chwarae

Mae'r Egwyddorion hyn yn sefydlu fframwaith proffesiynol a moesegol ar gyfer gwaith chwarae ac mae angen felly eu hystyried yn eu cyfanrwydd. Maen nhw'n disgrifio'r hyn sy'n unigryw am chwarae a gwaith chwarae, ac yn rhoi sylw i weithio gyda phlant a phobl ifanc o safbwynt gwaith chwarae. Mae'r safonau yn seiliedig ar y gydnabyddiaeth y bydd modd i blant a phobl ifanc ddatblygu'n well os cawn nhw'r dewis ehangaf posib o gyfleoedd chwarae a mannau i chwarae ynddyn nhw.

1. Mae angen i bob plentyn a pherson ifanc chwarae. Mae chwarae yn rhywbeth greddfoll a chynhenid. Mae chwarae yn anghenraid biolegol, seicolegol a chymdeithasol, ac mae'n hanfodol i les a datblygiad pobl a chymunedau.
2. Mae chwarae yn broses wirfoddol, bersonol ac yn cael ei wneud er ei fwyn ei hun. Hynny ydy, mae plant a phobl ifanc yn penderfynu ac yn siapio beth a pham maen nhw'n chwarae, drwy ddilyn eu cyneddfau, eu syniadau a'u diddordebau eu hunain, yn eu ffordd eu hunain ac am eu rhesymau eu hunain.
3. Prif amcan a hanfod gwaith chwarae ydy cefnogi a hwyluso'r broses o chwarae. Dylai hyn ddylanwadu ar ddatblygiad polisïau, strategaethau, hyfforddiant ac addysg yn ymwneud â chwarae.
4. Y broses chwarae sydd bwysicaf i weithwyr chwarae, ac maen nhw'n eiriol dros chwarae wrth ymwneud â sefyllfaoedd sy'n edrych ar bethau drwy lygaid oedolion.
5. Swyddogaeth y gweithiwr chwarae ydy cefnogi pob plentyn a pherson ifanc i greu man lle mae modd iddyn nhw chwarae.
6. Mae ymateb gweithwyr chwarae i'r ffordd mae plant a phobl ifanc yn chwarae yn seiliedig ar ddealltwriaeth gadarn a chyfoes o'r broses chwarae, ac o adlewyrchu ar eu profiadau eu hunain.

7. Mae gweithwyr chwarae yn adnabod yr effaith maen nhw'n ei chael ar y lle chwarae a hefyd yr effaith mae chwarae'r plant a'r bobl ifanc yn ei gael ar y gweithiwr chwarae.

8. Mae gweithwyr chwarae yn dewis ymyrryd mewn ffordd sy'n caniatáu i blant a phobl ifanc ehangu eu chwarae. Pob tro mae gweithiwr chwarae yn ymyrryd, rhaid iddo gydbwysu'r perygl o wneud hynny gyda'r fantais i les a datblygiad y plant.

Caiff yr Egwyddorion Gwaith Chwarae eu dal mewn ymddiriedaeth gan y Grŵp Craffu ar gyfer Proffesiwn Gwaith Chwarae y Deyrnas Gyfunol. Bu'r Grŵp Craffu yn gweithredu fel canolwr di-duedd ac yn goruchwyllo'r broses ymgynghori lle cafodd y safonau eu llunio.

Geirfa**Arwyddion chwarae**

Ystumiau'r wyneb, iaith neu iaith gorfforol sy'n mynegi awydd y plentyn neu'r person ifanc i chwarae neu i wahodd eraill i chwarae

Anghenion chwarae

Yr hyn sydd ei angen ar blant a phobl ifanc er mwyn gallu chwarae, ond na allan nhw o hyd eu cael am amrywiol resymau; er enghraifft, diffyg mynediad, oedolion gor-amddiffynol, diffyg mannau awyr agored ac ati.

Dewisiadau Chwarae

Yr hyn sy'n ennyn diddordeb plant a phobl ifanc a'r hyn maen nhw'n dewis ei chwarae; yn seiliedig ar eu profiadau chwarae blaenorol

Man chwarae

Man chwarae sy'n cael ei ffurfio gan blant a phobl ifanc. Mae modd iddo fod yn faterol, yn ymwneud â theimladau neu emosiynau, fod yn barhaol, dros dro neu yn ymwneud â'r byd seibr.

Lleoliad gwaith chwarae

Rhywle lle mae cyfle i blant a phobl ifanc chwarae a lle mae gweithwyr chwarae yn gweithio.

Cefnogi chwarae mewn lle hamdden neu adloniant dan do

Datblygwyd gan	SkillsActive
Fersiwn rhif	2
Dyddiad cymeradwyo	Chwefror 2016
Indicative Review Date	Ebrill 2021
Dilysrwydd	ArHynOBryd
Statws	Gwreiddiol
Sefydliad cychwynnol	SkillsActive
RCU gwreiddiol	SKAPW42
Galwedigaethau perthnasol	Iechyd, Gofal a Gwasanaethau Cyhoeddus; Lles a Datblygiad Plentyn; Gweithwyr Chwaraeon a Ffitrwydd; Gweithwyr Proffesiynol y meysydd hyn a phobl mewn swyddi technolegol
Cyfres/Set	Gwaith Chwarae
Geiriau Allweddol	hamdden dan do; y sefydliad adloniant; cefnogaeth; chwarae

Trosolwg

Mae a wnelo'r safon hon ag ymgymryd â'ch dyletswyddau gwaith chwarae a darparu ar gyfer chwarae rhydd mewn man nad yw'n lleoliad gwaith chwarae dynodedig. Fe all hyn fod yn ystod amser cinio ar faes chwarae'r ysgol, mewn canolfan arbenigol, ysbyty, canolfan awyr agored, mewn cymuned o deithwyr, ar ôl ysgol neu yn ystod amser ysgol ond y tu allan i'r gwersi. Fe all y gweithiwr chwarae sy'n ymgymryd â'r safon hon fod yn rhan o dîm aml-ddisgyblaeth, tîm chwarae, yn gweithio ar ei ben ei hun; neu efallai yn weithiwr chwarae dim ond ar brydiau, gan wneud y swyddogaeth fel rhan o swydd ehangach. Mae'r safon ar gyfer pob sesiwn lle mai'r prif fwriad ydy rhoi cyfle i blant a phobl ifanc chwarae fel maen nhw'n dewis ac yn dymuno ei wneud.

Prif ddeilliannau'r safon hon ydy:

1. creu manau chwarae mewn man nad yw'n lleoliad gwaith chwarae dynodedig
2. hwyluso chwarae mewn man nad yw'n lleoliad gwaith chwarae dynodedig

Mae'r safon ar gyfer staff nad ydyn nhw'n llwyr gyfrifol am y lleoliad gwaith chwarae ond sy'n gwneud cyfraniad allweddol i gefnogi chwarae.

Mae'r safon hon yn ategu'r Egwyddorion Gwaith Chwarae. Mae angen i weithwyr chwarae fod yn gyfarwydd â'r rhain, a lle bo'n bosib, eu defnyddio wrth eu gwaith ac wrth adlewyrchu.

Meini prawf perfformiad

Rhaid i chi allu:

Creu mannau chwarae mewn man nad yw'n lleoliad gwaith chwarae dynodedig

1. dynodi'r man chwarae a gaiff ei ddefnyddio ar gyfer y sesiwn gwaith chwarae
2. helpu plant, pobl ifanc ac **eraill** i ddeall lle mae modd iddyn nhw chwarae
3. egluro i blant, pobl ifanc ac **eraill** y gwahaniaeth rhwng yr hyn sy'n ddisgwyliedig y man chwarae, a'r hyn sydd efallai'n digwydd yn y mannau materol ac emosiynol eraill yn y lleoliad gwaith chwarae dros dro
4. eiriol dros chwarae plant a phobl ifanc
5. helpu i warchod y man chwarae sydd wedi ei greu fel na fydd **eraill** yn tarfu neu yn amharu arno

Hwyluso chwarae mewn man nad yw'n lleoliad gwaith chwarae dynodedig

6. cytuno gyda'r plant a'r bobl ifanc ynglŷn â sut i ddefnyddio'r man chwarae, yn unol ag arferion gwaith chwarae a'r hyn sy'n ddisgwyliedig gan berchnogion neu brif ddefnyddwyr y safle
7. defnyddio'r mannau, deunyddiau, adnoddau ac offer y cytunwyd arnyn nhw i roi cyfle i'r plant chwarae fel maen nhw'n dewis ac yn dymuno ei wneud
8. cyfathrebu gydag **eraill** ynglŷn â phrofiadau chwarae plant a phobl ifanc
9. annog plant a phobl ifanc i berchnogi a bod yn gyfrifol am y man chwarae sydd wedi ei greu

Gwybodaeth a dealltwriaeth

Mae angen i chi wybod a deall: **Creu manau chwarae mewn man nad yw'n lleoliad gwaith chwarae dynodedig**

1. yr Egwyddorion Gwaith Chwarae sy'n rhan o fframwaith proffesiynol a moesegol gwaith chwarae a sut mae modd cymhwyso pob un o'r egwyddorion i'ch gwaith chi
2. pwysigrwydd rhoi cyfleoedd chwarae mewn lleoliadau eraill
3. y gofynion penodol, a pholisïau a gweithdrefnau'ch sefydliad ynglŷn â chynnig cyfleoedd chwarae mewn lleoliad gwaith chwarae dros dro
4. sut mae modd i chwarae ehangu profiadau plant a phobl ifanc
5. sut i adnabod y gwahaniaeth rhwng gwaith chwarae a gweithgareddau chwarae all fod yn digwydd mewn manau eraill
6. ystyr eiriolaeth a sut mae gwneud hyn mewn lleoliad gwaith chwarae dros dro
7. gwrthdaro posib rhwng y broses chwarae a chynlluniau eraill

Hyrwyddo chwarae mewn man nad yw'n lleoliad gwaith chwarae dynodedig

8. y gwahaniaeth rhwng swyddogaeth yr oedolyn yn ymwneud â phlant a phobl ifanc fel gweithiwr chwarae o'i gymharu â mewn cyd-destun arall
9. pwysigrwydd bod plant yn deall y gall fod gofynion gwahanol arnyn nhw, er eu bod yn defnyddio'r un lleoliad
10. pwysigrwydd gwarchod y lle chwarae sydd wedi ei greu
11. y ffyrdd o ddod i gytundeb gyda phlant ynglŷn â sut i ddefnyddio'r lle chwarae, yn unol â'r arferion gwaith chwarae a gofynion y perchnogion a /neu brif ddefnyddwyr y safle
12. sut i gyfathrebu gydag **eraill** ynglŷn â phrofiadau chwarae plant a phobl ifanc
13. pwysigrwydd annog plant a phobl ifanc i gymryd perchnogaeth a bod yn gyfrifol am y lle chwarae sydd wedi ei greu

SKAPW63

Sefydlu a hwyluso'r chwarae mewn man nad yw'n lleoliad gwaith
chwarae dynodedig

**Cwmpas/Ystod
cysylltiedig â meini
prawf perfformiad**

Eraill

1. rhieni a / neu ofalwyr
2. staff allanol

**Cwmpas/Ystod
cysylltiedig â
gwybodaeth a
dealltwriaeth**

Eraill

1. rhieni a / neu ofalwyr
2. staff allanol

Gwerthoedd

Mae'r Gweithwyr Chwarae oedd yn rhan o ysgrifennu'r safon hon, law yn llaw â SkillsActive, wedi cytuno i fabwysiadu'r canlynol fel y gwerthoedd fydd yn berthnasol i bawb sy'n gweithio yn y sector gwaith chwarae.

Egwyddorion Gwaith Chwarae

Mae'r Egwyddorion hyn yn sefydlu fframwaith proffesiynol a moesegol ar gyfer gwaith chwarae ac mae angen felly eu hystyried yn eu cyfanrwydd. Maen nhw'n disgrifio'r hyn sy'n unigryw am chwarae a gwaith chwarae, ac yn rhoi sylw i weithio gyda phlant a phobl ifanc o safbwynt gwaith chwarae. Mae'r safonau yn seiliedig ar y gydnabyddiaeth y bydd modd i blant a phobl ifanc ddatblygu'n well os cawn nhw'r dewis ehangaf posib o gyfleoedd chwarae a mannau i chwarae ynddyn nhw.

1. Mae angen i bob plentyn a pherson ifanc chwarae. Mae chwarae yn rhywbeth greddfoll a chynhenid. Mae chwarae yn anghenraid biolegol, seicolegol a chymdeithasol, ac mae'n hanfodol i les a datblygiad pobl a chymunedau.
2. Mae chwarae yn broses wirfoddol, bersonol ac yn cael ei wneud er ei fwyn ei hun. Hynny ydy, mae plant a phobl ifanc yn penderfynu ac yn siapio beth a pham maen nhw'n chwarae, drwy ddilyn eu cyneddfau, eu syniadau a'u diddordebau eu hunain, yn eu ffordd eu hunain ac am eu rhesymau eu hunain.
3. Prif amcan a hanfod gwaith chwarae ydy cefnogi a hwyluso'r broses o chwarae. Dylai hyn ddylanwadu ar ddatblygiad polisïau, strategaethau, hyfforddiant ac addysg yn ymwneud â chwarae.
4. Y broses chwarae sydd bwysicaf i weithwyr chwarae, ac maen nhw'n eiriol dros chwarae wrth ymwneud â sefyllfaoedd sy'n edrych ar bethau drwy lygaid oedolion.
5. Swyddogaeth y gweithiwr chwarae ydy cefnogi pob plentyn a pherson ifanc i greu man lle mae modd iddyn nhw chwarae.
6. Mae ymateb gweithwyr chwarae i'r ffordd mae plant a phobl ifanc yn chwarae yn seiliedig ar ddealltwriaeth gadarn a chyfoes o'r broses chwarae, ac o adlewyrchu ar eu profiadau eu hunain.

7. Mae gweithwyr chwarae yn adnabod yr effaith maen nhw'n ei chael ar y lle chwarae a hefyd yr effaith mae chwarae'r plant a'r bobl ifanc yn ei gael ar y gweithiwr chwarae.

8. Mae gweithwyr chwarae yn dewis ymyrryd mewn ffordd sy'n caniatáu i blant a phobl ifanc ehangu eu chwarae. Pob tro mae gweithiwr chwarae yn ymyrryd, rhaid iddo gydbwysu'r perygl o wneud hynny gyda'r fantais i les a datblygiad y plant.

Caiff yr Egwyddorion Gwaith Chwarae eu dal mewn ymddiriedaeth gan y Grŵp Craffu ar gyfer Proffesiwn Gwaith Chwarae y Deyrnas Gyfunol. Bu'r Grŵp Craffu yn gweithredu fel canolwr di-duedd ac yn goruchwyllo'r broses ymgynghori lle cafodd y safonau eu llunio.

Geirfa

Eiriolaeth

Swyddogaeth mae gweithwyr chwarae yn ymgymryd â hi i gefnogi a hyrwyddo chwarae a gwaith chwarae. Maen nhw hefyd yn gweithredu fel cynrychiolwyr, neu eiriolwyr, i siarad ar ran plant a phobl ifanc a'u hanghenion chwarae pan fo angen hynny.

Dulliau Ymyrraeth

Gwahanol ddulliau mae modd i'r gweithiwr chwarae eu defnyddio yn y lleoliad gwaith chwarae. Gall y rhain amrywio o ddim ymyrraeth o gwbl i fathau penodol o ymyrraeth, ac fe allan nhw gynnwys: aros i gael gwahoddiad i chwarae; galluogi i'r plant chwarae heb ymyrraeth; galluogi i blant a phobl ifanc archwilio'u gwerthoedd eu hunain; gadael i'r plant a'r bobl ifanc wella eu perfformiad eu hunain, gadael i'r plant a'r bobl ifanc benderfynu ar gynnwys a diben y chwarae; gadael i'r plant a'r bobl ifanc benderfynu pam eu bod yn chwarae; gadael i'r plant a'r bobl ifanc benderfynu beth sy'n ymddygiad priodol; a dim ond trefnu pan fod ar y plant a'r bobl ifanc eisiau i chi wneud hynny

Man nad yw'n lleoliad gwaith chwarae dynodedig

Darpariaeth gwaith chwarae mewn lleoliad sydd wedi ei ddylunio ar gyfer defnydd gwahanol, er enghraifft, ystafell ddosbarth, canolfan arbenigol, ysbyty neu glwb ar ôl ysgol, lle efallai bydd gwrthdaro barn yn y digwyddiadau mae'r plant â'r bobl ifanc yn rhan ohonyn nhw, neu o ran sut mae'r lleoliad yn cael ei ddefnyddio.

Perchnogaeth

Caiff plant a phobl ifanc eu hannog i gymryd perchnogaeth o'r man chwarae maen nhw wedi ei greu drwy gael y rhyddid i fod, defnyddio a newid, synnwyr o reolaeth a llais.

Man chwarae

Man chwarae sy'n cael ei ffurfio gan blant a phobl ifanc. Mae modd iddo fod yn faterol, yn ymwneud â theimladau neu emosiynau, fod yn barhaol, dros dro neu yn ymwneud â'r byd seibr.

Lleoliad gwaith chwarae

Rhywle lle mae cyfle i blant a phobl ifanc chwarae a lle mae gweithwyr chwarae yn gweithio.

Datblygwyd gan	SkillsActive
Fersiwn rhif	2
Dyddiad cymeradwyo	Chwefror 2016
Indicative Review Date	Ebrill 2021
Dilysrwydd	ArHynOBryd
Statws	Gwreiddiol
Sefydliad cychwynnol	SkillsActive
RCU gwreiddiol	SKAPW30
Galwedigaethau perthnasol	Iechyd, Gofal a Gwasanaethau Cyhoeddus; Lles a Datblygiad Plentyn; Gweithwyr Proffesiynol y meysydd hyn a phobl mewn swyddi technolegol; Gweithwyr Chwaraeon a Ffitrwydd
Cyfres/Set	Gwaith Chwarae
Geiriau Allweddol	man nad yw'n lleoliad gwaith chwarae dynodedig; gwaith chwarae; chwarae

SCDHSC0312

Support children and young people to develop a positive identity and emotional wellbeing

---

Overview

This standard identifies the requirements when you support children and young people to develop a positive identity and thereby promote their social and emotional wellbeing. This includes helping children and young people to assess their social, emotional and identity needs and supporting them to develop a positive self-image, enhance their self esteem and improve their self-reliance. It also includes observing, assessing and taking action to ensure that children and young people's social, emotional and identity needs are addressed.

SCDHSC0312

Support children and young people to develop a positive identity and emotional wellbeing

---

Performance criteria

Enable children and young people to assess their social, emotional and identity needs

You must be able to:

- P1 engage with the **child or young person** in ways that promote their trust and **active participation**, taking account of their **level of development**
- P2 enable the child or young person to **communicate** their feelings and thoughts about themselves, their past experiences, current circumstances and future plans
- P3 enable the child or young person to express their feelings and thoughts about aspects of their lives which they think are good and not good
- P4 enable the child or young person to express their feelings and thoughts about their relationships with key people
- P5 use spontaneous opportunities to enable children and young people to communicate about their social, emotional and identity needs
- P6 support the child or young person to understand, assess and identify their own social, emotional and identity needs
- P7 support the child or young person to identify any activities or support they think could help to meet their social, emotional and identity needs
- P8 seek appropriate help where you are unable to deal with any issues raised by the child or young person

Support children and young people to develop a positive self-image, self-esteem and self-reliance

You must be able to:

- P9 support the child or young person to communicate the impact of their personal circumstances on their self-image
- P10 use planned activities to help the child or young person understand issues about their self-image, self-esteem and identity
- P11 use spontaneous learning opportunities to help the child or young person understand issues about their self-image, self-esteem and identity
- P12 ensure your own actions enhance the self-esteem and self-reliance of the child or young person
- P13 use resources and networks in the local community to introduce positive role models that relate to the child or young person's identity
- P14 encourage the child or young person to identify with and take pride in their own self-image and ethnic, cultural and sexual identity

SCDHSC0312

Support children and young people to develop a positive identity and emotional wellbeing

---

- P15 encourage the child or young person to identify their own strengths and abilities for developing a positive self-image, self-esteem and identity
- P16 provide opportunities for the child or young person to make their own decisions and accept responsibility for their actions, taking account of the **risks** and benefits
- P17 reward achievements and efforts towards self-reliance which enhance the child or young person's self-confidence and self-esteem and their social, emotional and identity development

Promote children and young people's social, emotional and identity development

You must be able to:

- P18 observe the child or young person in a variety of environments, when they are relating to others and when they carry out activities alone and within a group
- P19 identify positive aspects of the child or young person's social, emotional and identity development
- P20 identify scope for further positive development of the child or young person's social, emotional and identity development
- P21 work with the child or young person to build upon positive aspects of their social, emotional and identity development
- P22 work with the child or young person to find ways and activities that will help them to address aspects of their social, emotional and identity development that create challenges for them
- P23 assess observed changes in the child or young person's social and emotional well-being
- P24 take opportunities to explore any changes with the child or young person and **key people**
- P25 seek advice and support to help resolve the child or young person's identity concerns and help them develop a more positive sense of identity

SCDHSC0312

Support children and young people to develop a positive identity and emotional wellbeing

---

Knowledge and understanding

You need to know and understand:

Rights

- K1 legal and work setting requirements on equality, diversity, discrimination and rights
- K2 your role in promoting children and young people's rights, choices, wellbeing and active participation
- K3 your duty to report any acts or omissions that could infringe the rights of children and young people
- K4 how to deal with and challenge discrimination
- K5 the rights that children and young people have to make complaints and be supported to do so

Your practice

You need to know and understand:

- K6 legislation, codes of practice, standards, frameworks and guidance relevant to your work, your work setting and the content of this standard
- K7 your own background, experiences and beliefs that may have an impact on your practice
- K8 your own roles, responsibilities and accountabilities with their limits and boundaries
- K9 the roles, responsibilities and accountabilities of others with whom you work
- K10 how to access and work to procedures and agreed ways of working
- K11 the meaning of person centred/child centred working and the importance of knowing and respecting each child or young person as an individual
- K12 the prime importance of the interests and well-being of children and young people
- K13 the child or young person's cultural and language context
- K14 how to build trust and rapport in a relationship
- K15 how your power and influence as a worker can impact on relationships
- K16 how to work in ways that promote active participation and maintain children and young people's dignity, respect, personal beliefs and preferences
- K17 how to work in partnership with children, young people, key people and others
- K18 how to manage ethical conflicts and dilemmas in your work
- K19 how to challenge poor practice
- K20 how and when to seek support in situations beyond your experience

SCDHSC0312

Support children and young people to develop a positive identity and emotional wellbeing

---

and expertise

Theory for practice

You need to know and understand:

- K21 the nature and impact of **factors that may affect the health, wellbeing and development** of children and young people you care for or support
- K22 theories underpinning our understanding of child development and factors that affect it
- K23 theories about attachment and its impact on children and young people

Communication

You need to know and understand:

- K24 factors that can have a positive or negative effect on communication and language skills and their development in children and young people
- K25 methods and techniques to promote communication skills which enable children and young people to express their needs, views and preferences

Personal and professional development

You need to know and understand:

- K26 principles of reflective practice and why it is important

Health and Safety

You need to know and understand:

- K27 your work setting policies and practices for monitoring and maintaining health, safety and security in the work environment
- K28 practices for the prevention and control of infection in the context of this standard

Safeguarding

You need to know and understand:

- K29 the responsibility that everyone has to raise concerns about possible harm or abuse, poor or discriminatory practices
- K30 indicators of potential or actual harm or abuse
- K31 how and when to report any concerns about abuse, poor or discriminatory practice, resources or operational difficulties
- K32 what to do if you have reported concerns but no action is taken to address them

SCDHSC0312

Support children and young people to develop a positive identity and emotional wellbeing

---

Handling information

You need to know and understand:

- K33 legal requirements, policies and procedures for the security and confidentiality of information
- K34 legal and work setting requirements for recording information and producing reports including the use of electronic communication
- K35 principles of confidentiality and when to pass on otherwise confidential information

Specific to this NOS

You need to know and understand:

- K36 how and where to access information and support that can inform your practice when supporting the social, emotional and identity development of children and young people
- K37 the development of self-image and identity in children, and the additional needs regarding the development of identity which children from minority racial groups and cultures, bilingual children, and children of mixed racial origins may have
- K38 stereotypical assumptions based on gender, race, culture, disability, educational experience etc. and how these, unchallenged, can limit the development of positive self-esteem, self-image and identity
- K39 theories relevant to the children and young people with whom you work about loss and change
- K40 theories relevant to the children and young people with whom you work about the effects of stress and distress
- K41 the role of relationships and support networks in promoting the well-being of the children and young people with whom you work
- K42 methods of working with children and young people who have been abused, bullied, persecuted, who are at risk of harm or danger, of becoming involved in offending behaviour
- K43 factors that cause risks and those that ensure safe and effective care for children and young people
- K44 the importance of stable family, adult and peer relationships and the impact of disruption, including placement disruption
- K45 type of support to promote the abilities of children, young people and parents
- K46 methods of developing positive identity, self-esteem and self-reliance in children and young people
- K47 methods of engaging and sustaining the child/young person's interest and involvement when working on social, emotional and identity development
- K48 reasons for distress when working on identity issues with young person
- K49 the type of opportunities that occur naturally that can be used to

SCDHSC0312

Support children and young people to develop a positive identity and emotional wellbeing

---

help children to communicate, and deal positively with, their feelings to develop socially and emotionally

K50 the type of opportunities that occur naturally that can be used to reinforce positive aspects of children and young people's social, emotional, identity, self-esteem and self-reliance

K51 difficulties which may be experienced by young people who have been abused, neglected or insufficiently supported to develop socially and emotionally

K52 planning, provision and evaluation of activities to explore issues of social, emotional and identity development

SCDHSC0312

Support children and young people to develop a positive identity and emotional wellbeing

---

Additional Information

Scope/range related to performance criteria

The details in this field are explanatory statements of scope and/or examples of possible contexts in which the NOS may apply; they are not to be regarded as range statements required for achievement of the NOS.

Note: Where a child or young person finds it difficult or impossible to express their own preferences and make decisions about their life, achievement of this standard may require the involvement of advocates or others who are able to represent the views and best interests of the child or young person.

Where there are language differences within the work setting, achievement of this standard may require the involvement of interpreters or translation services.

Active participation is a way of working that regards individuals as active partners in their own care or support rather than passive recipients. Active participation recognises each individual's right to participate in the activities and relationships of everyday life as independently as possible

The **child or young person** from birth to 18 years of age who requires health and care services; also to 21 where the child or young person is still eligible through legislation or policy to receive children and young people's services

To **communicate** may include using the child or young person's preferred spoken language, the use of signs, the use of symbols or pictures, writing, objects of reference, communication passports, other non verbal forms of communication, human and technological aids to communication

Key people are those who are important to an individual and who can make a difference to his or her well-being. Key people may include family, friends, carers and others with whom the individual has a supportive relationship.

Level of development includes the cognitive, linguistic, physical, social, emotional and intellectual level of the child or young person

A **risk** takes account of the likelihood of a hazard occurring and may include the possibility of danger, damage or destruction to the environment and goods; the possibility of injury and harm to people

SCDHSC0312

Support children and young people to develop a positive identity and emotional wellbeing

---

Scope/range related to knowledge and understanding

The details in this field are explanatory statements of scope and/or examples of possible contexts in which the NOS may apply; they are not to be regarded as range statements required for achievement of the NOS.

All knowledge statements must be applied in the context of this standard.

Factors that may affect the health, wellbeing and development may include adverse circumstances or trauma before or during birth; autistic spectrum conditions; discrimination; domestic violence; family circumstances; foetal alcohol syndrome; harm or abuse; injury; learning disability; medical conditions (chronic or acute); mental health; physical disability; physical ill health; poverty; profound or complex needs; sensory needs; social deprivation; substance misuse

Values

Adherence to codes of practice or conduct that may be applicable to your role, and the principles and values that underpin your work setting including the rights of children and adults. These include the rights that individuals have:

- To be treated as an individual
- To be treated equally and not be discriminated against
- To be respected
- To have privacy
- To be treated in a dignified way
- To be protected from danger and harm
- To be supported and cared for in a way that meets their needs, takes account of their choices and also protects them
- To communicate using their preferred methods of communication and language
- To access information about themselves

SCDHSC0312

Support children and young people to develop a positive identity and emotional wellbeing

---

Developed by	Skills for Care & Development
Version number	1
Date approved	March 2012
Indicative review date	August 2014
Validity	Current
Status	Original
Originating organisation	Skills for Care & Development
Original URN	HSC0312
Relevant occupations	Health, Public Services and Care; Health and Social Care; Associate Professionals and Technical Occupations; Health and Social Services Officers; Health Associate Professionals; Personal Service Occupations; Healthcare and Related Personal Services
Suite	Health and Social Care
Key words	development, identity, emotionally

SCDCCLD0209

Support a child with additional support needs

Overview

This standard identifies the requirements when supporting the care, learning and development of a child with additional support needs. You will be able to support a child with additional support needs by providing care and encouragement, enable them to participate in activities and experiences and support the child and key people, according to the procedures of the setting

SCDCCLD0209

Support a child with additional support needs

Performance criteria

Support a child with additional support needs by providing care and encouragement

You must be able to:

- P1 seek information about the **child's** individual needs from **others** and the child and **key people**
- P2 follow the child's individual plan as a basis for their care and participation
- P3 promptly refer to others any concerns about the child, according to the procedures of your setting
- P4 give praise and reward for the child's efforts and achievements
- P5 sensitively support and care for the child, making sure that what you do is suitable for the child's needs and abilities
- P6 communicate effectively with the child, seeking advice and support to overcome any communication difficulties

Provide support to help the child to participate in activities and experiences

You must be able to:

- P7 observe the child in everyday activities, identifying any **barriers to participation** in activities and experiences
- P8 offer alternative activities if required
- P9 use any specialist aids and equipment as required
- P10 adapt the environment, including layout of furniture and accessibility of equipment
- P11 encourage children's positive behaviour

Support the child and key people according to the procedures of the setting

You must be able to:

- P12 seek help from others when you require information or support
- P13 record children's progress according to agreed methods
- P14 provide personalised support to the child and key people
- P15 support key people to participate in activities with children, as required by your setting
- P16 give feedback about a child's progress to the child and other adults as required

SCDCCLD0209

Support a child with additional support needs

Knowledge and understanding

You need to know and understand:

Rights

- K1 work setting requirements on equality, diversity, discrimination and rights
- K2 your role supporting rights, choices, wellbeing and active participation
- K3 your duty to report anything you notice people do, or anything they fail to do, that could obstruct children's rights
- K4 the actions to take if you have concerns about discrimination
- K5 the rights that key people and children have to make complaints and be supported to do so

You need to know and understand:

How you carry out your work

- K6 codes of practice, standards, frameworks and guidance relevant to your work and the content of this standard
- K7 the main items of legislation that relate to the content of this standard within your work role
- K8 your own background, experiences and beliefs that may affect the way you work
- K9 your own roles and responsibilities with their limits and boundaries
- K10 who you must report to at work
- K11 the roles and responsibilities of other people with whom you work
- K12 how to find out about procedures and agreed ways of working in your work setting
- K13 how to make sure you follow procedures and agreed ways of working
- K14 the meaning of child centred working and the importance of knowing and respecting each child or young person as an individual
- K15 the prime importance of the interests and well-being of the child or young person
- K16 the child's cultural and language context
- K17 how to work in ways that build trust with key people and children
- K18 how to work in ways that support the participation of children
- K19 how to work in ways that respect the child's dignity, personal beliefs and preferences
- K20 how to work in partnership with people
- K21 what you should do when there are conflicts and dilemmas in your work
- K22 how and when you should seek support in situations beyond your experience and expertise

SCDCCLD0209

Support a child with additional support needs

Theory for practice

You need to know and understand:

- K23 the **factors that may affect the health, wellbeing and development** of children
- K24 how these affect children in different ways
- K25 the main stages of child development

Communication

You need to know and understand:

- K26 the importance of effective communication in the work setting
- K27 factors that can have a positive or negative effect on communication and language skills and their development in children and young people
- K28 ways to support communication skills which enable children and young people to express their needs, views and preferences

Personal and professional development

You need to know and understand:

- K29 why it is important to reflect on how you do your work
- K30 how to use your reflections to improve the way you work

Health and Safety

You need to know and understand:

- K31 your work setting policies and practices for health, safety and security
- K32 practices that help to prevent and control infection

Safeguarding

You need to know and understand:

- K33 the duty that everyone has to raise concerns about possible harm or abuse, poor or discriminatory practices
- K34 signs and symptoms of harm or abuse of children
- K35 how and when to report any concerns about abuse, poor or discriminatory practice, resources or operational difficulties
- K36 what to do if you have reported concerns but no action is taken to address them

Handling information

You need to know and understand:

- K37 legal requirements, policies and procedures for the security and confidentiality of information
- K38 work setting requirements for recording information and producing reports including the use of electronic communication

SCDCCLD0209

Support a child with additional support needs

- K39 what confidentiality means
- K40 how to maintain confidentiality in your work
- K41 when and how to pass on information

Specific to this NOS

You need to know and understand:

- K42 the **transitions** that children and young people may go through
- K43 how to adapt activities and experiences to enable the child to take part, in consultation with others
- K44 laws and codes of practice affecting provision for children with **additional support needs** within your home country
- K45 the rights of children and key people who are eligible for direct payments and the processes involved.
- K46 the rationale for the personalisation of care and how this can work in practice
- K47 the impact of direct payments on care of children with additional support needs
- K48 the meaning and application of 'participation' and why this is important.
- K49 specialist local and national support and information that is available for children with additional support needs
- K50 partnerships with parents and key people are at the heart of provision as they know most about their child and how partnerships can be encouraged
- K51 the importance of not labelling children and having realistic expectations
- K52 how **integration** and inclusion works in your setting and local area and the reasons for its benefits or otherwise
- K53 details about particular additional support needs affecting the children in your care
- K54 how to use **Augmentative and Alternative Communication** and assist children through use of all their available sense
- K55 the range of commonly used **assistive technology** in mainstream work contexts
- K56 how the provision supports all children including gifted children and those with occasional and longer term support needs"
- K57 planning for each child's individual requirements in partnership with others
- K58 what barriers may exist preventing children's participation and how to remove these barriers
- K59 how to make sure what you do is suitable for all the children you work with, according to their needs and abilities
- K60 what specialist aids and equipment are available for the children

SCDCCLD0209

Support a child with additional support needs

you work with and how to use these safely
K61 the possible impact of having a child with additional support needs

SCDCCLD0209

Support a child with additional support needs

Additional Information

Scope/range related to performance criteria

The details in this field are explanatory statements of scope and/or examples of possible contexts in which the NOS may apply; they are not to be regarded as range statements required for achievement of the NOS.

Note: Where a child or young person finds it difficult or impossible to express their own preferences and make decisions about their life, achievement of this standard may require the involvement of advocates to represent the views and best interests of the child or young person.

Where there are language differences within the work setting, achievement of this standard may require the involvement of interpreters or translation services.

Barriers to participation are anything that prevents the child participating fully in activities and experiences offered by the setting or service

Children with whom you are working, except where otherwise stated

Others are your colleagues and other professionals whose work contributes to the child or young person's well-being and who enable you to carry out your role

SCDCCLD0209

Support a child with additional support needs

Scope/range relating to knowledge and understanding

The details in this field are explanatory statements of scope and/or examples of possible contexts in which the NOS may apply; they are not to be regarded as range statements required for achievement of the NOS.

All knowledge statements must be applied in the context of this standard.

Additional support needs are physical or mental impairments which have a substantial and long-term adverse effect on the child's ability to carry out normal day-to-day activities. They includes special educational needs (SEN) which can mean that children with special educational needs learn differently from most children of the same age. These children may need extra or different help from that given to other children

Assistive technology is technology that supports a child's ability to participate in the setting. It is a broad term that includes items ranging from e.g. a simple foam wedge for positioning to sophisticated power mobility devices

Augmentative and Alternative Communication (AAC) refers to any device, system or special method of communication that helps individuals with communication difficulties to communicate more easily and effectively: e.g. symbols, communication boards, voice output communication aids, sign language or facial expressions and gestures

Factors that may affect the health, wellbeing and development may include adverse circumstances or trauma before or during birth; autistic spectrum conditions; discrimination; domestic violence; family circumstances; foetal alcohol syndrome; harm or abuse; injury; learning disability; medical conditions (chronic or acute); mental health; physical disability; physical ill health; poverty; profound or complex needs; sensory needs; social deprivation; substance misuse

Integration is inclusion of children with disabilities or special educational needs in mainstream settings

Transitions may include starting nursery for the first time, moving from nursery to school, moving home, the birth of a sibling, other changes affecting the child or young person

SCDCCLD0209

Support a child with additional support needs

Values

Adherence to codes of practice or conduct where applicable to your role and the principles and values that underpin your work setting, including the rights of children, young people and adults. These include the rights:

To be treated as an individual

To be treated equally and not be discriminated against

To be respected

To have privacy

To be treated in a dignified way

To be protected from danger and harm

To be supported and cared for in a way that meets their needs, takes account of their choices and also protects them

To communicate using their preferred methods of communication and language

To access information about themselves

SCDCCLD0209

Support a child with additional support needs

Developed by	Skills for Care & Development
Version number	1
Date approved	March 2012
Indicative review date	December 2014
Validity	Current
Status	Original
Originating organisation	Skills for Care & Development
Original URN	CCLD 209
Relevant occupations	Childcare and Related Personal Services; Child Development and Well Being; Direct learning support; Education and training; Education Workers; Health, Public Services and Care; Public Service and Other Associate Professionals; Teachers; Working with Young Children
Suite	Children's Care Learning and Development
Key words	support, additional needs

SCDHSC0241

Contribute to the effectiveness of teams

Overview

This standard identifies the requirements when you contribute to the effectiveness of a team. This includes agreeing your role and responsibilities within the team, participating effectively as a team member and contributing to the team's effectiveness.

SCDHSC0241

Contribute to the effectiveness of teams

Performance criteria

Agree your role and responsibilities within the team

You must be able to:

- P1 access information about the **team**, its objectives and its purpose
- P2 ensure you understand the information about the team, its objectives and its purpose
- P3 work with other team members to agree your role and responsibilities and how they contribute to the overall objectives and purpose of the team
- P4 work with other team members to agree their roles and responsibilities
- P5 work with other team members to clarify how you can and should contribute to team activities, objectives and purposes

Participate effectively as a team member

You must be able to:

- P6 carry out your agreed role and responsibilities within the team
- P7 inform other members of the team about your activities
- P8 ensure your **behaviour** towards other team members helps the team to function effectively
- P9 complete your commitments to other team members effectively and according to overall work priorities
- P10 where you cannot complete any commitments within timescales specified, immediately inform appropriate team members
- P11 respond to differences of opinion constructively and in ways which respect other team members' points of view
- P12 where you experience problems in working effectively with other team members, seek appropriate advice and guidance

Contribute to improving the team's effectiveness

You must be able to:

- P13 offer supportive and constructive assistance to team members
- P14 offer suggestions, ideas and information that will benefit team members and improve team working
- P15 invite feedback from **others** about how you carry out your role in the team
- P16 use suggestions and information from others to improve your practice as a team member
- P17 take responsibility for agreeing and undertaking any development and learning that will enable you to carry out your role and responsibilities within the team more effectively

SCDHSC0241

Contribute to the effectiveness of teams

Knowledge and understanding

You need to know and understand:

Rights

- K1 legal and work setting requirements on equality, diversity, discrimination and rights
- K2 your duty to report any acts or omissions that could infringe the rights of individuals
- K3 how to deal with and challenge discrimination

Your practice

You need to know and understand:

- K4 legislation, statutory codes, standards, frameworks and guidance relevant to your work, your work setting and the content of this standard
- K5 your own background, experiences and beliefs that may have an impact on your practice
- K6 your own roles, responsibilities and accountabilities with their limits and boundaries
- K7 the roles, responsibilities and accountabilities of others with whom you work
- K8 how to access and work to procedures and agreed ways of working
- K9 how to manage ethical conflicts and dilemmas in your work
- K10 how to challenge poor practice
- K11 how and when to seek support in situations beyond your experience and expertise

Personal and professional development

You need to know and understand:

- K12 principles of reflective practice and why it is important

Communication

You need to know and understand:

- K13 methods to promote effective communication and enable individuals to communicate their needs, views and preferences

Handling information

You need to know and understand:

- K14 legal requirements, policies and procedures for the security and confidentiality of information
- K15 legal and work setting requirements for recording information and producing reports
- K16 principles of confidentiality and when to pass on otherwise confidential information

SCDHSC0241

Contribute to the effectiveness of teams

Specific to this NOS

You need to know and understand:

- K17 principles that underpin effective team working
- K18 how to work in partnership with team members
- K19 styles of interaction and how these can affect team working
- K20 barriers to developing relationships within the team and how these can be overcome
- K21 problems which may be encountered when relating to and interacting with other team members and how these can best be handled
- K22 your own strengths and development needs as an individual worker and as a team member
- K23 opportunities available for continuing learning and development to support you in team working and activities

SCDHSC0241

Contribute to the effectiveness of teams

Additional Information

Scope/range related to performance criteria

The details in this field are explanatory statements of scope and/or examples of possible contexts in which the NOS may apply; they are not to be regarded as range statements required for achievement of the NOS.

Behaviour includes everything you say and everything you do

Others are your colleagues and other professionals whose work contributes to the individual's well-being and who enable you to carry out your role

A **team** is a group of people working together for a specific purpose; it may be a work team, a multi disciplinary team or a broader multi agency team

Values

Values

Adherence to codes of practice or conduct where applicable to your role and the principles and values that underpin your work setting, including the rights of children, young people and adults. These include the rights:

To be treated as an individual

To be treated equally and not be discriminated against

To be respected

To have privacy

To be treated in a dignified way

To be protected from danger and harm

To be supported and cared for in a way that meets their needs, takes account of their choices and also protects them

To communicate using their preferred methods of communication and language

To access information about themselves

SCDHSC0241

Contribute to the effectiveness of teams

Developed by	Skills for Care & Development
Version number	1
Date approved	March 2012
Indicative review date	August 2014
Validity	Current
Status	Original
Originating organisation	Skills for Care & Development
Original URN	HSC241
Relevant occupations	Health, Public Services and Care; Health and Social Care; Associate Professionals and Technical Occupations; Health and Social Services Officers; Health Associate Professionals; Personal Service Occupations; Healthcare and Related Personal Services
Suite	Health and Social Care; Children's Care Learning and Development
Key words	contribute, effectiveness, participate

Trosolwg

Mae a wnelo'r safon hon â chyfrannu at redeg lleoliad gwaith chwarae a'r gwaith cynnal a chadw sydd ynghlwm â darparu lle iach a diogel i chwarae.

Prif ddeilliannau'r safon hon ydy:

1. cyfrannu at ddatblygu'r lleoliad gwaith chwarae
2. cyfrannu at gynnal a chadw y lleoliad gwaith chwarae
3. cyfrannu at sicrhau fod y lleoliad gwaith chwarae yn lle iach a diogel

Mae'r safon hon ar gyfer gweithwyr chwarae sy'n gweithio'n uniongyrchol gyda phlant a phobl ifanc mewn lleoliad gwaith chwarae ac sy'n gyfrifol yn bennaf am roi cyfleoedd i blant chwarae fel maen nhw'n dewis ac yn dymuno ei wneud. Mae'r safon ar gyfer staff nad ydyn nhw'n llwyr gyfrifol am y lleoliad gwaith chwarae ond sy'n gwneud cyfraniad allweddol i gefnogi chwarae.

Mae'r safon ar gyfer staff sy'n rhannol gyfrifol am y lleoliad gwaith ac eraill, ac sy'n gwneud cyfraniad allweddol i gefnogi chwarae.

Mae'r safon hon yn ategu'r Egwyddorion Gwaith Chwarae. Mae angen i weithwyr chwarae fod yn gyfarwydd â'r rhain, a lle bo'n bosib, eu defnyddio wrth eu gwaith ac wrth adlewyrchu.

Meini prawf perfformiad

Rhaid i chi allu:

Cyfrannu at ddatblygu'r lleoliad gwaith chwarae

1. cynnig darpariaeth chwarae yn unol â pholisïau a gweithdrefnau cyfreithiol a sefydliadol
2. cefnogi **eraill** i sefydlu a chynnal y lleoliad gwaith chwarae i gwrdd ag anghenion chwarae'r plant a'r bobl ifanc
3. bod yn gyfrifol am reoli risg
4. cofnodi a ffeilio asesiadau risg-manteision
5. helpu i gadw cofnodion yn unol â pholisïau a gweithdrefnau eich sefydliad
6. darparu lleoliad gwaith chwarae sy'n adlewyrchu ac yn hyrwyddo amrywiaeth ac sy'n cynnwys pawb
7. darparu **gwybodaeth** i bobl ac asiantaethau awdurdodedig yn unol â pholisïau a gweithdrefnau eich sefydliad
8. cefnogi plant a phobl ifanc i addasu a newid y man chwarae
9. helpu i greu diwylliant lle mae staff, plant a phobl ifanc yn cyfrannu at y broses o greu mannau chwarae newydd a chyfoethog fel rhan o'r lleoliad gwaith chwarae.

Cyfrannu at gynnal a chadw y lleoliad gwaith chwarae

10. darparu adnoddau y gall pob plentyn a pherson ifanc eu defnyddio
11. gwirio fod y lleoliad gwaith chwarae yn hygyrch a bod modd i bawb ei ddefnyddio
12. gwirio'r safle gyda staff yn unol â pholisïau a gweithdrefnau eich sefydliad
13. trefnu, gwirio a chofnodi fod y gwaith cynnal a chadw yn digwydd fel bo angen
14. monitro a chynnal yr offer a'r lleoliad gwaith chwarae yn unol â pholisïau a gweithdrefnau eich sefydliad.
15. darparu lleoliad gwaith chwarae sy'n cefnogi lles pob plentyn a pherson ifanc

Cyfrannu at sicrhau fod y lleoliad gwaith chwarae yn lle iach a diogel

16. helpu i sicrhau fod plant a phobl ifanc yn iach a diogel
17. gweithio gydag **eraill** i gadw at weithdrefnau iechyd a diogelwch, gan roi help a chefnogaeth iddyn nhw pan fo angen
18. helpu i gadw cofnodion ynglŷn ag anghenion iechyd a diogelwch eich lleoliad gwaith chwarae yn unol â pholisïau a gweithdrefnau cyfreithiol a sefydliadol
19. darparu gwybodaeth ynghylch y gweithdrefnau iechyd a diogelwch i'r holl blant, pobl ifanc ac oedolion sy'n defnyddio'r lleoliad gwaith chwarae
20. goruchwyllo'r plant a'r bobl ifanc, gan ystyried maint y risg, anghenion y plentyn neu'r person ifanc, eu dymuniadau a lefel eu datblygiad
21. helpu plant a phobl ifanc i reoli risg drostyn nhw eu hunain ac i fod yn ymwybodol o'u diogelwch nhw eu hun ynghyd â diogelwch **eraill**
22. helpu i adolygu gweithdrefnau iechyd a diogelwch eich sefydliad fel bo angen
23. rhoi gweithdrefnau ar waith ar gyfer damweiniau, anafiadau, salwch neu achosion eraill o argyfwng
24. helpu **eraill** gyda'u gweithdrefnau mynediad yn unol â pholisïau a gweithdrefnau cyfreithiol a sefydliadol
25. cyfrannu at bolisïau a gweithdrefnau cyfrinachedd eich sefydliad o ran pwysydd â hawl i weld **gwybodaeth**

Gwybodaeth a dealltwriaeth

Mae angen i chi wybod **Cyfrannu at ddatblygu'r lleoliad gwaith chwarae a deall:**

1. yr Egwyddorion Gwaith Chwarae sy'n rhan o fframwaith proffesiynol a moesegol gwaith chwarae a sut mae modd cymhwyso pob un o'r egwyddorion i'ch gwaith chi
2. sut i gefnogi **eraill** i sefydlu a chynnal y lleoliad gwaith chwarae i gwrdd ag anghenion chwarae plant a phobl ifanc
3. cyfrifoldebau rheoli risg
4. y gwahaniaethau rhwng asesiadau risg ffurfiol ac asesiadau risg-manteision dynamig
5. sut i wneud, cofnodi ac adlewyrchu ar asesiadau risg-manteision dynamig
6. damcaniaethau a modelau rheoli risg ar gyfer y lleoliad gwaith chwarae
7. pwysigrwydd arsylwi'r chwarae yn y lleoliad gwaith chwarae
8. pwysigrwydd sicrhau eich bod yn adlewyrchu ar eich arsylwi er mwyn gwella'ch gwaith chwarae
9. sut i gadw cofnodion yn unol â pholisïau a gweithdrefnau'ch sefydliad a phwysigrwydd sicrhau eu bod yn gyflawn, yn ddealladwy ac yn gyfredol
10. pwysigrwydd amrywiaeth a chynnwys pawb yn y lleoliad gwaith chwarae
11. y modelau a'r arferion da presennol sy'n ymwneud â chynhwysiant
12. y modelau cymdeithasol a meddygol o anabledd a'r gwahaniaethau rhyngddyn nhw
13. ffyrdd o adnabod a goresgyn y pethau hynny sy'n **rhwystro pobl rhag cymryd rhan** yn y lleoliad gwaith chwarae
14. sut i gefnogi amrywiaeth a chynhwysiant drwy eich geiriau, gweithredoedd ac ymddygiad yn y lleoliad gwaith chwarae
15. sut i hyrwyddo'r lleoliad gwaith chwarae i blant, pobl ifanc, rhieni a gofalwyr sydd o bosib yn wynebu rhwystrau rhag cymryd rhan
16. y mathau o gefnogaeth fydd o bosib ei hangen ar blant a phobl ifanc er mwyn gwneud y defnydd gorau o'r lleoliad gwaith chwarae
17. polisïau a gweithdrefnau'ch sefydliad o ran darparu **gwybodaeth** i bobl ac asiantaethau awdurdodedig a'r math o wybodaeth y gellir fod angen ei darparu
18. pwysigrwydd cadw cofnodion yn gyfrinachol yn unol â pholisïau a

Cyfrannu at redeg lleoliad gwaith chwarae

---

gweithdrefnau cyfreithiol a sefydliadol a'r math o wybodaeth y gellir bod angen ei darparu

19. ffyrdd o gefnogi plant a phobl ifanc i addasu a newid y lleoliad gwaith chwarae

20. ffyrdd o feithrin diwylliant ymhlith y staff, y plant a'r bobl ifanc i gael pawb yn rhan o'r broses o greu mannau chwarae newydd, cyfoethocach fel rhan o'r lleoliad gwaith chwarae

Cyfrannu at gynnal a chadw y lleoliad gwaith chwarae

21. ffyrdd o wneud yn siŵr fod yna adnoddau y mae modd i bob plentyn a pherson ifanc eu defnyddio

22. ffyrdd o sicrhau fod y lleoliad gwaith chwarae yn hwylus ac yn addas i bawb

23. polisïau a gweithdrefnau'ch sefydliad o ran gwirio'r safle

24. sut i wneud yn siŵr fod gwaith cynnal a chadw yn cael ei gwblhau yn unol â gweithdrefnau cyfreithiol a sefydliadol

25. polisïau a gweithdrefnau'ch sefydliad o ran gwirio a chynnal a chadw offer

26. pwysigrwydd sicrhau fod yna ddiwylliant o newid ac amrywiaeth yn y lleoliad gwaith chwarae ac o fewn y tîm i gwrdd ag anghenion pob plentyn a pherson ifanc

27. pwysigrwydd sicrhau fod y lleoliad gwaith chwarae yn cefnogi lles pob plentyn a pherson ifanc

28. sut i ymwneud gyda phlant a phobl ifanc i greu mannau chwarae

29. yr angen i sicrhau bod modd darparu'r cyfleoedd chwarae y gofynnir amdany'n nhw

Cyfrannu at sicrhau fod y lleoliad gwaith chwarae yn lle iach a diogel

30. eich cyfrifoldeb o ran iechyd a diogelwch plant a phobl ifanc

31. y polisïau a'r gweithdrefnau statudol, rheolaethol a sefydliadol ar gyfer diogelwch plant, pobl ifanc ac **eraill** yn eich lleoliad gwaith chwarae

32. cytundebau cyfrinachedd gyda rhieni a gofalwyr
33. pam ei bod hi'n bwysig fod pawb sy'n defnyddio'r lleoliad gwaith chwarae – yn blant, bobl ifanc a staff – yn cael gwybodaeth ynglŷn â gweithdrefnau iechyd a diogelwch
34. camau datblygu plant a phobl ifanc a goblygiadau hyn ar drefniadau iechyd a diogelwch
35. pam ei bod hi'n bwysig fod plant a phobl ifanc yn rheoli risg drostyn nhw eu hunain yn unol â'u hanghenion, dymuniadau a lefel eu datblygiad, a'u bod yn ymwybodol o'u diogelwch eu hunain a diogelwch **pobl eraill**
36. ffyrdd o adolygu a diwygio polisïau a gweithdrefnau iechyd a diogelwch eich sefydliad
37. y trefniadau o ran damweiniau, anafiadau, salwch ac achosion eraill o **argyfwng**, a sut i weithredu'r rhain
38. gweithdrefnau cyfreithiol a sefydliadol o ran cadw a rhoi meddyginiaethau
39. polisïau a gweithdrefnau sefydliadol a chyfreithiol yn ymwneud â chodi a chario a'r peryglon sy'n gysylltiedig â hynny
40. cynnwys blwch cymorth cyntaf
41. arwyddion a symptomau afiechydon ac alergeddau sy'n gyffredin ymysg plant, a pholisïau a gweithdrefnau eich sefydliad o ran ymateb i'r rhain
42. **gwirio diogelwch** - tu mewn a thu allan – cyn, yn ystod ac ar ôl gweithgareddau gwaith
43. **arferion hylendid da**, i osgoi'r perygl o drosglwyddo haint

SKAPW67

Cyfrannu at redeg lleoliad gwaith chwarae

Cwmpas/Ystod

**Cwmpas/Ystod
cysylltiedig â meini
prawf perfformiad**

Eraill

1. staff
2. ymwelwyr
3. rhieni a / neu ofalwyr

Gwybodaeth *(o leiaf 4 allan o 6)*

1. cefndir
2. anghenion dietegol
3. alergeddau
4. gofynion gofal personol
5. trefniadau cyrraedd a gadael
6. cofnodion y sefydliad

Cyfrannu at redeg lleoliad gwaith chwarae

**Cwmpas/Ystod
cysylltiedig â
gwybodaeth a
dealltwriaeth**

Eraill

1. staff
2. ymwelwyr
3. rhieni a / neu ofalwyr

Rhwystrau rhag cymryd rhan

1. agweddau
2. y lleoliad
3. sefydliadol

Gwybodaeth

1. cefndir
2. anghenion dietegol
3. alergeddau
4. gofynion gofal personol
5. trefniadau cyrraedd a gadael
6. cofnodion y sefydliad

Achosion o argyfwng

1. tân
2. plant ar goll
3. gorfod gadael y lleoliad

Gwirio diogelwch

1. cyfleusterau ac offer
2. y tai bach a'r manau ymolchi
3. sut mae plant a phobl ifanc yn symud a beth maen nhw'n ei chwarae

Arferion hylendid da

1. systemau priodol i gael gwared ar wahanol fathau o wastraff
2. trin bwyd
3. trin hylifau corfforol
4. afiechydon heintus ac afiechydon mae modd eu trosglwyddo drwy'r gwaed

Gwerthoedd

Mae'r Gweithwyr Chwarae oedd yn rhan o ysgrifennu'r safon hon, law yn llaw â SkillsActive, wedi cytuno i fabwysiadu'r canlynol fel y gwerthoedd fydd yn berthnasol i bawb sy'n gweithio yn y sector gwaith chwarae.

Egwyddorion Gwaith Chwarae

Mae'r Egwyddorion hyn yn sefydlu fframwaith proffesiynol a moesegol ar gyfer gwaith chwarae ac mae angen felly eu hystyried yn eu cyfanrwydd. Maen nhw'n disgrifio'r hyn sy'n unigryw am chwarae a gwaith chwarae, ac yn rhoi sylw i weithio gyda phlant a phobl ifanc o safbwynt gwaith chwarae. Mae'r safonau yn seiliedig ar y gydnabyddiaeth y bydd modd i blant a phobl ifanc ddatblygu'n well os cawn nhw'r dewis ehangaf posib o gyfleoedd chwarae a mannau i chwarae ynddyn nhw.

1. Mae angen i bob plentyn a pherson ifanc chwarae. Mae chwarae yn rhywbeth greddfoll a chynhenid. Mae chwarae yn anghenraid biolegol, seicolegol a chymdeithasol, ac mae'n hanfodol i les a datblygiad pobl a chymunedau.
2. Mae chwarae yn broses wirfoddol, bersonol ac yn cael ei wneud er ei fwyn ei hun. Hynny ydy, mae plant a phobl ifanc yn penderfynu ac yn siapio beth a pham maen nhw'n chwarae, drwy ddilyn eu cyneddfau, eu syniadau a'u diddordebau eu hunain, yn eu ffordd eu hunain ac am eu rhesymau eu hunain.
3. Prif amcan a hanfod gwaith chwarae ydy cefnogi a hwyluso'r broses o chwarae. Dylai hyn ddylanwadu ar ddatblygiad polisïau, strategaethau, hyfforddiant ac addysg yn ymwneud â chwarae.
4. Y broses chwarae sydd bwysicaf i weithwyr chwarae, ac maen nhw'n eiriol dros chwarae wrth ymwneud â sefyllfaoedd sy'n edrych ar bethau drwy lygaid oedolion.
5. Swyddogaeth y gweithiwr chwarae ydy cefnogi pob plentyn a pherson ifanc i greu man lle mae modd iddyn nhw chwarae.
6. Mae ymateb gweithwyr chwarae i'r ffordd mae plant a phobl ifanc yn chwarae yn seiliedig ar ddealltwriaeth gadarn a chyfoes o'r broses chwarae, ac o adlewyrchu ar eu profiadau eu hunain.

7. Mae gweithwyr chwarae yn adnabod yr effaith maen nhw'n ei chael ar y lle chwarae a hefyd yr effaith mae chwarae'r plant a'r bobl ifanc yn ei gael ar y gweithiwr chwarae.

8. Mae gweithwyr chwarae yn dewis ymyrryd mewn ffordd sy'n caniatáu i blant a phobl ifanc ehangu eu chwarae. Pob tro mae gweithiwr chwarae yn ymyrryd, rhaid iddo gydbwysu'r perygl o wneud hynny gyda'r fantais i les a datblygiad y plant.

Caiff yr Egwyddorion Gwaith Chwarae eu dal mewn ymddiriedaeth gan y Grŵp Craffu ar gyfer Proffesiwn Gwaith Chwarae y Deyrnas Gyfunol. Bu'r Grŵp Craffu yn gweithredu fel canolwr di-duedd ac yn goruchwyllo'r broses ymgynghori lle cafodd y safonau eu llunio.

Geirfa

Rhwystrau rhag cymryd rhan

Pethau sy'n rhwystro plant rhag chwarae, neu'n eu hannog i beidio â gwneud. Fe all y rhain gynnwys rhwystrau materol i blant a phobl ifanc, ond fe allan nhw hefyd gynnwys cylch ehangach o faterion fel rhagfarn, diffyg delweddu cadarnhaol, diffyg gweithgareddau ac anghenion sy'n rhan o ddiwylliant rhywun, rhwystrau ieithyddol a sawl ffactor arall sy'n effeithio ar wahanol gymunedau o bobl.

Anghenion chwarae

Beth sydd ei angen ar blant a phobl ifanc er mwyn iddyn nhw allu chwarae, ond na allan nhw eu cael o hyd am amryw o resymau; er enghraifft, diffyg mynediad, oedolion gor-amddiffynol, diffyg manau awyr agored ac ati.

Darpariaeth chwarae

Mannau wedi eu creu gan oedolion ble mae modd i blant a phobl ifanc chwarae.

Man chwarae

Man chwarae sy'n cael ei ffurfio gan blant a phobl ifanc. Mae modd iddo fod yn faterol, yn ymwneud â theimladau neu emosiynau, fod yn barhaol, dros dro neu yn ymwneud â'r byd seibr.

Lleoliad gwaith chwarae

Rhywle lle mae cyfle i blant a phobl ifanc chwarae a lle mae gweithwyr chwarae yn gweithio.

Staff

Mae hyn yn cynnwys y bobl rydych chi'n gweithio gyda nhw, rydych chi'n gyfrifol amdany'n nhw, cyflogedig a neu wirfoddol, myfyrwyr neu dan hyfforddiant.

Cyfrannu at redeg lleoliad gwaith chwarae

Datblygwyd gan	SkillsActive
Fersiwn rhif	1
Dyddiad cymeradwyo	Chwefror 2016
Indicative Review Date	Ebrill 2021
Dilysrwydd	ArHynOBryd
Statws	Gwreiddiol
Sefydliad cychwynnol	SkillsActive
RCU gwreiddiol	Newydd
Galwedigaethau perthnasol	Iechyd, Gofal a Gwasanaethau Cyhoeddus; Lles a Datblygiad Plentyn; Gweithwyr Proffesiynol y meysydd hyn a phobl mewn swyddi technolegol; Gweithwyr Chwaraeon a Ffitrwydd
Cyfres/Set	Gwaith Chwarae
Geiriau Allweddol	cyfrannu; lleoliad gwaith chwarae; cynnal a chadw; datblygu; iechyd a diogelwch

Trosolwg

Mae a wnelo'r safon hon â chydymffurfio â gofynion y gyfraith ac â pholisïau a gweithdrefnau eich sefydliad sy'n ymwneud â hawliau plant a phobl ifanc. Mae hefyd yn rhoi sylw i'r cyfrifoldeb o gynnal a gweithredu'r polisïau a'r gweithdrefnau hyn – yn eich lleoliad gwaith chwarae a chyda'r staff rydych chi'n gweithio gyda nhw ac efallai â pheth cyfrifoldeb drostyn nhw.

Prif ddeilliannau'r safon hon ydy:

1. cyfrannu at ddatblygu ac adolygu polisïau a gweithdrefnau eich sefydliad sy'n ymwneud â hawliau plant a phobl ifanc
2. gweithredu polisïau a gweithdrefnau eich sefydliad a helpu staff i fod yn fwy ymwybodol ohonyn nhw.

Mae'r safon hon ar gyfer gweithwyr chwarae sy'n gweithio'n uniongyrchol gyda phlant a phobl ifanc mewn lleoliad gwaith chwarae ac sy'n gyfrifol yn bennaf am roi cyfleoedd i blant chwarae fel maen nhw'n dewis ac yn dymuno ei wneud. Mae'r safon ar gyfer staff sydd â pheth cyfrifoldeb dros y lleoliad gwaith chwarae ac eraill, ac sy'n gwneud cyfraniad allweddol i gefnogi chwarae.

Mae'r safon hon yn ategu'r Egwyddorion Gwaith Chwarae. Mae angen i weithwyr chwarae fod yn gyfarwydd â'r rhain, a lle bo'n bosib, eu defnyddio wrth eu gwaith ac wrth adlewyrchu.

Meini prawf perfformiad

Rhaid i chi allu:

Cyfrannu at ddatblygu ac adolygu polisiau a gweithdrefnau yn ymwneud â hawliau plant a phobl ifanc

1. ymchwilio i **hawliau** plant a phobl ifanc
2. gwerthuso **polisiau a gweithdrefnau** sydd eisoes yn bodoli er mwyn sicrhau eich bod yn cwrdd â **hawliau** plant a phobl ifanc yn eich lleoliad gwaith chwarae
3. trafod gyda phlant a phobl ifanc y ffyrdd y gall y lleoliad gwaith chwarae gwrdd â'u **hawliau** orau
4. datblygu cytundebau grŵp gyda phlant a phobl ifanc ynglŷn â ffyrdd o gwrdd â'u **hawliau** a'u hanghenion
5. trafod gyda **staff** a chytuno ar **bolisiau a gweithdrefnau** sy'n seiliedig ar anghenion a hawliau plant a phobl ifanc
6. rhoi gwybodaeth ac argymhellion i **staff** ynglŷn â'r **polisiau a'r gweithdrefnau** hyn

Gweithredu polisiau a gweithdrefnau eich sefydliad a helpu staff i fod yn fwy ymwybodol ohonyn nhw

7. gwirio'n rheolaidd fod **staff** yn ymwybodol o'r **polisiau a'r gweithdrefnau**
8. cyfrannu at greu diwylliant ymysg **staff** ac oedolion eraill perthnasol sy'n rhoi pwys ar amrywiaeth ac ar geisio cynnwys pawb
9. arsylwi, casglu adborth a gwerthuso pa mor dda mae'r **polisiau a'r gweithdrefnau** yn gweithio yn eich lleoliad gwaith chwarae

Gwybodaeth a dealltwriaeth

Mae angen i chi wybod **Cyfrannu at ddatblygu ac adolygu polisïau a gweithdrefnau yn ymwneud â hawliau plant a phobl ifanc**
a deall:

1. yr Egwyddorion Gwaith Chwarae sy'n rhan o fframwaith proffesiynol a moesegol gwaith chwarae a sut mae modd cymhwyso pob un o'r egwyddorion i'ch gwaith chi
2. sut i ymchwilio i **hawliau** plant a phobl ifanc ac adnabod y goblygiadau i'ch lleoliad gwaith chwarae
3. gofynion sylfaenol deddfwriaeth genedlaethol a rhanbarthol yn amddiffyn hawl plant i chwarae
4. gofynion sylfaenol deddfwriaeth genedlaethol ynglŷn â **hawliau** plant a phobl ifanc
5. gofynion sylfaenol y ddeddfwriaeth sy'n ymwneud â Chyfleoedd Cyfartal a Gwahaniaethu ar Sail Anabled
6. canllawiau, **polisïau a gweithdrefnau** lleol a sut maen nhw'n berthnasol i'ch lleoliad gwaith chwarae
7. camau sylfaenol datblygiad plentyn a sut mae hyn yn effeithio ar **hawliau** ac anghenion plant a phobl ifanc yng nghyd-destun gwaith chwarae
8. pam ei bod hi'n bwysig fod polisïau a gweithdrefnau gan y lleoliad gwaith chwarae sy'n adlewyrchu **hawliau** plant a phobl ifanc
9. pwysigrwydd trafod gyda phlant a'u cynnwys wrth wneud penderfyniadau, a sut i wneud hyn yn effeithiol
10. pwysigrwydd amrywiaeth a chynhwysiant yn y lleoliad gwaith chwarae
11. sut i gefnogi amrywiaeth a chynhwysiant mewn gair, gweithred ac ymddygiad yn eich lleoliad gwaith chwarae
12. pam ei bod hi'n bwysig hyrwyddo'r lleoliad gwaith chwarae i blant a phobl ifanc sydd o bosib yn wynebu rhwystrau rhag cymryd rhan
13. y mathau o gefnogaeth fydd o bosib eu hangen ar blant a phobl ifanc i wneud y defnydd gorau o'r lleoliad gwaith chwarae
14. damcaniaethau ac arferion da cyfredol yn ymwneud â chynhwysiant
15. sut i hyrwyddo ac eiriol dros **hawliau** plant a phobl ifanc yn eich lleoliad gwaith chwarae

Gweithredu polisïau a gweithdrefnau eich sefydliad a helpu staff i fod yn fwy ymwybodol ohonyn nhw

16. sut i helpu rhoi **polisïau a gweithdrefnau** eich sefydliad ar waith yn eich lleoliad gwaith chwarae
17. ffyrdd o gefnogi staff i ddeall y **polisïau a'r gweithdrefnau** a pham ei bod hi'n bwysig cwblhau hyn yn rheolaidd
18. sut i sicrhau fod **staff** yn cwrdd â **hawliau** plant a phobl ifanc yn eich lleoliad gwaith chwarae
19. materion yn ymwneud ag amrywiaeth a chynhwysiant a sut a phryd i gefnogi **staff**
20. sut i gasglu adborth a gwerthuso sut mae **polisïau a gweithdrefnau** yn gweithio yn eich lleoliad gwaith chwarae

**Cwmpas/Ystod
cysylltiedig â meini
prawf perfformiad****Hawliau** *(o leiaf 4 allan o 6)*

1. mewn perthynas â chwarae a gweithgareddau cymdeithasol
2. mewn perthynas â gofal a diogelwch
3. mewn perthynas â lles emosiynol
4. mewn perthynas â chynhwysiant
5. mewn perthynas â chydabod hunaniaeth
6. mewn perthynas â gwybodaeth

Polisïau a gweithdrefnau *(o leiaf 4 allan o 7)*

1. chwarae a gweithgareddau cymdeithasol
2. gweithio mewn ffordd gynhwysol sydd ddim yn gwahaniaethu
3. amddiffyn plant a bwlio
4. iechyd a diogelwch
5. ymateb i ymddygiad
6. helpu plant a phobl ifanc i bontio sefyllfaoedd
7. gweithio gydag asiantaethau eraill

Staff *(o leiaf 3 allan o 4)*

1. rydych chi'n gweithio gyda nhw
2. rydych chi'n gyfrifol amdanyn nhw
3. cyflogedig a / neu ddigyflog
4. myfyrwr a / neu dan hyfforddiant

**Cwmpas/Ystod
cysylltiedig â
gwybodaeth a
dealltwriaeth**

Hawliau

1. mewn perthynas â chwarae a gweithgareddau cymdeithasol
2. mewn perthynas â gofal a diogelwch
3. mewn perthynas â lles emosiynol
4. mewn perthynas â chynhwysiant
5. mewn perthynas â chydabod hunaniaeth
6. mewn perthynas â gwybodaeth

Polisïau a gweithdrefnau

1. chwarae a gweithgareddau cymdeithasol
2. gweithio mewn ffordd gynhwysol sydd ddim yn gwahaniaethu
3. amddiffyn plant a bwlio
4. iechyd a diogelwch
5. ymateb i ymddygiad
6. helpu plant a phobl ifanc i bontio sefyllfaoedd
7. gweithio gydag asiantaethau eraill

Staff

1. rydych chi'n gweithio gyda nhw
2. rydych chi'n gyfrifol amdany'n nhw
3. cyflogedig a / neu ddigyflog
4. myfyrwyr a / neu dan hyfforddiant

Gwerthoedd

Mae'r Gweithwyr Chwarae oedd yn rhan o ysgrifennu'r safon hon, law yn llaw â SkillsActive, wedi cytuno i fabwysiadu'r canlynol fel y gwerthoedd fydd yn berthnasol i bawb sy'n gweithio yn y sector gwaith chwarae.

Egwyddorion Gwaith Chwarae

Mae'r Egwyddorion hyn yn sefydlu fframwaith proffesiynol a moesegol ar gyfer gwaith chwarae ac mae angen felly eu hystyried yn eu cyfanrwydd. Maen nhw'n disgrifio'r hyn sy'n unigryw am chwarae a gwaith chwarae, ac yn rhoi sylw i weithio gyda phlant a phobl ifanc o safbwynt gwaith chwarae. Mae'r safonau yn seiliedig ar y gydnabyddiaeth y bydd modd i blant a phobl ifanc ddatblygu'n well os cawn nhw'r dewis ehangaf posib o gyfleoedd chwarae a mannau i chwarae ynddyn nhw.

1. Mae angen i bob plentyn a pherson ifanc chwarae. Mae chwarae yn rhywbeth greddfoll a chynhenid. Mae chwarae yn anghenraid biolegol, seicolegol a chymdeithasol, ac mae'n hanfodol i les a datblygiad pobl a chymunedau.
2. Mae chwarae yn broses wirfoddol, bersonol ac yn cael ei wneud er ei fwyn ei hun. Hynny ydy, mae plant a phobl ifanc yn penderfynu ac yn siapio beth a pham maen nhw'n chwarae, drwy ddilyn eu cyneddfau, eu syniadau a'u diddordebau eu hunain, yn eu ffordd eu hunain ac am eu rhesymau eu hunain.
3. Prif amcan a hanfod gwaith chwarae ydy cefnogi a hwyluso'r broses o chwarae. Dylai hyn ddylanwadu ar ddatblygiad polisïau, strategaethau, hyfforddiant ac addysg yn ymwneud â chwarae.
4. Y broses chwarae sydd bwysicaf i weithwyr chwarae, ac maen nhw'n eiriol dros chwarae wrth ymwneud â sefyllfaoedd sy'n edrych ar bethau drwy lygaid oedolion.
5. Swyddogaeth y gweithiwr chwarae ydy cefnogi pob plentyn a pherson ifanc i greu man lle mae modd iddyn nhw chwarae.
6. Mae ymateb gweithwyr chwarae i'r ffordd mae plant a phobl ifanc yn chwarae yn seiliedig ar ddealltwriaeth gadarn a chyfoes o'r broses chwarae, ac o adlewyrchu ar eu profiadau eu hunain.

7. Mae gweithwyr chwarae yn adnabod yr effaith maen nhw'n ei chael ar y lle chwarae a hefyd yr effaith mae chwarae'r plant a'r bobl ifanc yn ei gael ar y gweithiwr chwarae.

8. Mae gweithwyr chwarae yn dewis ymyrryd mewn ffordd sy'n caniatáu i blant a phobl ifanc ehangu eu chwarae. Pob tro mae gweithiwr chwarae yn ymyrryd, rhaid iddo gydbwysu'r perygl o wneud hynny gyda'r fantais i les a datblygiad y plant.

Caiff yr Egwyddorion Gwaith Chwarae eu dal mewn ymddiriedaeth gan y Grŵp Craffu ar gyfer Proffesiwn Gwaith Chwarae y Deyrnas Gyfunol. Bu'r Grŵp Craffu yn gweithredu fel canolwr di-duedd ac yn goruchwyllo'r broses ymgynghori lle cafodd y safonau eu llunio.

Geirfa

Man chwarae

Man chwarae sy'n cael ei ffurfio gan blant a phobl ifanc. Mae modd iddo fod yn faterol, yn ymwneud â theimladau neu emosiynau, fod yn barhaol, dros dro neu yn ymwneud â'r byd seibr.

Lleoliad gwaith chwarae

Rhywle lle mae cyfle i blant a phobl ifanc chwarae a lle mae gweithwyr chwarae yn gweithio.

Datblygwyd gan	SkillsActive
Fersiwn rhif	2
Dyddiad cymeradwyo	Chwefror 2016
Indicative Review Date	Ebrill 2021
Dilysrwydd	ArHynOBryd
Statws	Gwreiddiol
Sefydliad cychwynnol	SkillsActive
RCU gwreiddiol	SKABB226
Galwedigaethau perthnasol	Iechyd, Gofal a Gwasanaethau Cyhoeddus; Lles a Datblygiad Plentyn; Gweithwyr Chwaraeon a Ffitrwydd; Gweithwyr Proffesiynol y meysydd hyn a phobl mewn swyddi technolegol
Cyfes/Set	Gwaith Chwarae
Geiriau Allweddol	cyfrannu; datblygu; adolygu; polisïau a gweithdrefnau; hawliau; plant a phobl ifanc

Trosolwg

Mae a wnelo'r safon hon â hyrwyddo'r gwaith sy'n digwydd yn eich lleoliad gwaith chwarae a'i werth i'r gymuned drwy, er enghraifft, fynd i gyfarfodydd rhwydwaith ac allanol allai fod o fudd i'ch gwaith a'ch gyrfa yn y dyfodol.

Prif ddeilliannau'r safon hon ydy:

1. trafod eich lleoliad gwaith chwarae gydag eraill
2. hyrwyddo gwasanaethau yn eich lleoliad gwaith chwarae

Mae'r safon hon ar gyfer gweithwyr chwarae sy'n gweithio'n uniongyrchol gyda phlant a phobl ifanc mewn lleoliad gwaith chwarae ac sy'n gyfrifol yn bennaf am roi cyfleoedd i blant chwarae fel maen nhw'n dewis ac yn dymuno ei wneud. Mae'r safon ar gyfer staff nad ydyn nhw'n llwyr gyfrifol am y lleoliad gwaith chwarae ond sy'n gwneud cyfraniad allweddol i gefnogi chwarae.

Mae'r safon hon yn ategu'r Egwyddorion Gwaith Chwarae. Mae angen i weithwyr chwarae fod yn gyfarwydd â'r rhain, a lle bo'n bosib, eu defnyddio wrth eu gwaith ac wrth adlewyrchu.

Meini prawf perfformiad

Rhaid i chi allu:

Trafod eich lleoliad gwaith chwarae gydag eraill

1. adnabod cyfleoedd i hyrwyddo'ch maes gwaith a'ch lleoliad gwaith chwarae i **eraill**
2. trafod eich cynnig gyda'ch cydweithiwr cyfrifol
3. egluro a / neu hyrwyddo'ch lleoliad gwaith chwarae i **eraill**
4. sôn wrth **eraill** am eich lleoliad gwaith chwarae, yn unol â pholisïau a gweithdrefnau'ch sefydliad
5. egluro wrth **eraill** sut mae gwaith eich lleoliad chwarae o fudd i'r gymuned
6. cael adborth gan **eraill** ynglŷn â'u barn nhw am eich lleoliad gwaith chwarae a'r **gwasanaethau** rydych chi'n eu cynnig, a rhannu hyn gyda'ch cydweithiwr cyfrifol

Hyrwyddo gwasanaethau yn eich lleoliad gwaith chwarae

7. awgrymu syniadau ynglŷn â deunydd hyrwyddo i'ch cydweithiwr cyfrifol sy'n gyson gyda'r grwpiau targed y cytunwyd arnyn nhw, yr adnoddau sydd ar gael a'r gofynion cyfreithiol
8. cyfrannu at ddatblygu **ffyrdd realistig** o hyrwyddo gwasanaethau eich lleoliad gwaith chwarae, mewn cytundeb gyda'ch cydweithiwr cyfrifol
9. trafod ffyrdd posib o wella **gwasanaethau** gyda'r bobl berthnasol yn eich lleoliad gwaith chwarae
10. datblygu **cynllun** i hyrwyddo gwasanaethau gydag **eraill** a'ch cydweithiwr cyfrifol
11. rhoi'r **dulliau hyrwyddo** ar waith
12. casglu a gwerthuso'r canfyddiadau i farnu pa mor effeithiol oedd yr hyrwyddo
13. rhoi gwybod i'ch cydweithiwr cyfrifol am eich gwerthusiad a chytuno ar unrhyw argymhellion neu newidiadau

Gwybodaeth a dealltwriaeth

Mae angen i chi wybod **Trafod eich lleoliad gwaith chwarae gydag eraill a deall:**

1. yr Egwyddorion Gwaith Chwarae sy'n rhan o fframwaith proffesiynol a moesegol gwaith chwarae a sut mae modd cymhwyso pob un o'r egwyddorion i'ch gwaith chi
2. yr **agweddau o'ch gwaith a'r lleoliad gwaith chwarae** mae modd eu hyrwyddo
3. ffyrdd o hyrwyddo'r gwaith mae eich lleoliad gwaith chwarae yn ei wneud i **eraill** mewn ffordd sy'n cwrdd â'u hanghenion
4. sut mae modd i **eraill** gefnogi eich lleoliad gwaith chwarae
5. sut mae gwaith eich lleoliad gwaith chwarae o fudd i **eraill** a'r gymuned
6. ffyrdd o gael adborth gan **eraill** ynghylch eu barn ynglŷn â'ch lleoliad gwaith chwarae
7. sut i gyflwyno gwybodaeth mewn ffordd sy'n cwrdd ag anghenion y bobl hynny rydych chi'n cyfathrebu â nhw
8. pwysigrwydd hysbysu eich cydweithiwr cyfrifol am eich gweithgareddau gydag **eraill**

Cyfrannu at hyrwyddo gwasanaethau yn eich lleoliad gwaith chwarae

9. sut i ddatblygu **deunyddiau hyrwyddo** ar gyfer eich lleoliad gwaith chwarae
10. pwysigrwydd ceisio gwella **gwasanaethau'n** barhaus
11. sut i ddatblygu dulliau gwerthuso ac adnabod meini prawf priodol
12. pwysigrwydd gwerthuso yn unol â'r **cynllun** cytunedig
13. sut i gasglu, dadansoddi ac adrodd yn ôl ar eich gwerthusiad
14. trefniadau'ch mudiad o ran awgrymu sut i wella **gwasanaethau**
15. sut i ddatblygu awgrymiadau ar gyfer **gwasanaethau** yn seiliedig ar yr adborth a gafwyd a'r gwaith ymchwil a wnaed
16. sut i gyfleu a chyflwyno'r awgrymiadau hyn
17. sut i ystyried anghenion gwahanol grwpiau o bobl wrth ddatblygu deunydd hyrwyddo
18. sut i ddatblygu deunydd hyrwyddo sy'n briodol i'r dulliau hyn

19. pwysigrwydd cynhyrchu deunyddiau a gweithio mewn ffordd sy'n cyd-fynd â'r polisiau a'r gweithdrefnau mae eich sefydliad wedi cytuno arnyn nhw
20. sut i gyflwyno gwybodaeth, gan ddefnyddio sawl **ffordd wahanol o gyfathrebu**
21. eich cydweithiwr cyfrifol, sef yr un y dylech chi drafod a chytuno ar y **cynllun** hyrwyddo gydag o / hi er mwyn gwella **gwasanaethau**

**Cwmpas/Ystod
cysylltiedig â meini
prawf perfformiad**

Erail (*isafswm o 5 allan o 8*)

1. gweithwyr proffesiynol allanol
2. staff
3. plant a phobl ifanc
4. plant a phobl ifanc sy'n wynebu rhwystrau rhag cymryd rhan
5. rhieni a / neu ofalwyr
6. mudiadau
7. gweithwyr proffesiynol mewn disgyblaethau eraill
8. unigolion yn y gymuned

Gwasanaethau

1. sy'n bodoli'n barod
2. newydd

Dulliau Hyrwyddo (PC7 & PC8)

1. dosbarthu taflenni
2. y cyfryngau cymdeithasol
3. ymweliadau
4. digwyddiadau
5. cynlluniau annog

Pobl eraill perthnasol

1. pobl sy'n defnyddio'ch gwasanaethau eisoes
2. pobl newydd posib allai ddefnyddio'ch gwasanaethau
3. defnyddwyr sy'n wynebu rhwystrau rhag cymryd rhan
4. cydweithwyr

**Cwmpas/Ystod
cysylltiedig â
gwybodaeth a
dealltwriaeth****Agweddau o'ch gwaith ac o'r lleoliad gwaith chwarae**

1. chwarae
2. gwaith chwarae
3. ymdeimlad
4. gwasanaethau
5. cyfleoedd
6. digwyddiadau
7. ymgyrchoedd
8. cysylltiadau gyda mudiadau eraill
9. cyfrifoldebau
10. llwyddiannau
11. cyd-destun

Erail

1. gweithwyr proffesiynol allanol
2. staff
3. plant a phobl ifanc
4. plant a phobl ifanc sy'n wynebu rhwystrau rhag cymryd rhan
5. rhieni a / neu ofalwyr
6. mudiadau
7. gweithwyr proffesiynol mewn disgyblaethau eraill
8. unigolion yn y gymuned

Dulliau Hyrwyddo

1. dosbarthu taflenni
2. y cyfryngau cymdeithasol
3. ymweliadau
4. digwyddiadau
5. cynlluniau annog

Gwasanaethau

1. sy'n bodoli'n barod
2. newydd

Cynllun

1. adnoddau
2. amserlenni
3. ffyrdd o ddsbarthu
4. cod hyrwyddo, ar gyfer cofnodi
5. dyddiad terfynu'r hyrwyddo

Dulliau cyfathrebu

Dulliau

1. rhyngpersonol
2. ffyrdd unigol
3. cynhwysol
4. ffurfiol
5. anffurfiol
6. cyfarfodydd
7. digwyddiadau

Cyfrwng

1. deunydd wedi ei argraffu
2. gweledol
3. tele-gyfathrebu
4. cyfathrebu electronig neu dros y we

Gwerthoedd

Mae'r Gweithwyr Chwarae oedd yn rhan o ysgrifennu'r safon hon, law yn llaw â SkillsActive, wedi cytuno i fabwysiadu'r canlynol fel y gwerthoedd fydd yn berthnasol i bawb sy'n gweithio yn y sector gwaith chwarae.

Egwyddorion Gwaith Chwarae

Mae'r Egwyddorion hyn yn sefydlu fframwaith proffesiynol a moesegol ar gyfer gwaith chwarae ac mae angen felly eu hystyried yn eu cyfanrwydd. Maen nhw'n disgrifio'r hyn sy'n unigryw am chwarae a gwaith chwarae, ac yn rhoi sylw i weithio gyda phlant a phobl ifanc o safbwynt gwaith chwarae. Mae'r safonau yn seiliedig ar y gydnabyddiaeth y bydd modd i blant a phobl ifanc ddatblygu'n well os cawn nhw'r dewis ehangaf posib o gyfleoedd chwarae a manau i chwarae ynddyn nhw.

1. Mae angen i bob plentyn a pherson ifanc chwarae. Mae chwarae yn rhywbeth greddfoll a chynhenid. Mae chwarae yn anghenraid biolegol, seicolegol a chymdeithasol, ac mae'n hanfodol i les a datblygiad pobl a chymunedau.
2. Mae chwarae yn broses wirfoddol, bersonol ac yn cael ei wneud er ei fwyn ei hun. Hynny ydy, mae plant a phobl ifanc yn penderfynu ac yn siapio beth a pham maen nhw'n chwarae, drwy ddilyn eu cyneddfau, eu syniadau a'u diddordebau eu hunain, yn eu ffordd eu hunain ac am eu rhesymau eu hunain.
3. Prif amcan a hanfod gwaith chwarae ydy cefnogi a hwyluso'r broses o chwarae. Dylai hyn ddylanwadu ar ddatblygiad polisïau, strategaethau, hyfforddiant ac addysg yn ymwneud â chwarae.
4. Y broses chwarae sydd bwysicaf i weithwyr chwarae, ac maen nhw'n eiriol dros chwarae wrth ymwneud â sefyllfaoedd sy'n edrych ar bethau drwy lygaid oedolion.
5. Swyddogaeth y gweithiwr chwarae ydy cefnogi pob plentyn a pherson ifanc i greu man lle mae modd iddyn nhw chwarae.
6. Mae ymateb gweithwyr chwarae i'r ffordd mae plant a phobl ifanc yn chwarae yn seiliedig ar ddealltwriaeth gadarn a chyfoes o'r broses chwarae, ac o adlewyrchu ar eu profiadau eu hunain.

7. Mae gweithwyr chwarae yn adnabod yr effaith maen nhw'n ei chael ar y lle chwarae ac hefyd yr effaith mae chwarae'r plant a'r bobl ifanc yn ei gael ar y gweithiwr chwarae.

8. Mae gweithwyr chwarae yn dewis ymyrryd mewn ffordd sy'n caniatáu i blant a phobl ifanc ehangu eu chwarae. Pob tro mae gweithiwr chwarae yn ymyrryd, rhaid iddo gydbwysu'r perygl o wneud hynny gyda'r fantais i les a datblygiad y plant.

Caiff yr Egwyddorion Gwaith Chwarae eu dal mewn ymddiriedaeth gan y Grŵp Craffu ar gyfer Proffesiwn Gwaith Chwarae y Deyrnas Gyfunol. Bu'r Grŵp Craffu yn gweithredu fel canolwr di-duedd ac yn goruchwyllo'r broses ymgynghori lle cafodd y safonau eu llunio.

Geirfa

Man chwarae

Man chwarae sy'n cael ei ffurfio gan blant a phobl ifanc. Mae modd iddo fod yn gorfforol, yn ymwneud â theimladau neu emosiynau, fod yn barhaol, dros dro neu yn ymwneud â'r byd seibr.

Lleoliad gwaith chwarae

Rhywle lle mae cyfle i blant a phobl ifanc chwarae a lle mae gweithwyr chwarae yn gweithio.

Staff

Y bobl rydych chi'n gweithio gyda nhw, y bobl rydych chi'n gyfrifol amdany'n nhw, gweithwyr cyflog neu wirfoddol, myfyrwyr neu o dan hyfforddiant.

Datblygwyd gan	SkillsActive
Fersiwn rhif	2
Dyddiad cymeradwyo	Chwefror 2016
Indicative Review Date	Ebrill 2021
Dilysrwydd	ArHynOBryd
Statws	Gwreiddiol
Sefydliad cychwynnol	SkillsActive
RCU gwreiddiol	SKAB227
Galwedigaethau perthnasol	Iechyd, Gofal a Gwasanaethau Cyhoeddus; Lles a Datblygiad Plentyn; Gweithwyr Chwaraeon a Ffitrwydd; Gweithwyr Proffesiynol y meysydd hyn a phobl mewn swyddi technolegol
Cyfres/Set	Gwaith Chwarae
Geiriau Allweddol	Cyfrannu; hyrwyddo; gwaith chwarae; lleoliad gwaith chwarae; cymuned

Trosolwg

Mae a wnelo'r safon hon â chyfrannu at weithredu a chynnal gweithdrefnau yn ymwneud â materion diogelwch ac achosion posib o fwlio yn eich lleoliad gwaith chwarae.

Prif ddeilliannau'r safon hon ydy:

1. cyfrannu at a dilyn gweithdrefnau i ddiogelu plant a phobl ifanc
2. cyfrannu at weithredu polisiau a gweithdrefnau i ymateb i achosion posib o fwlio

Mae'r safon hon ar gyfer gweithwyr chwarae sy'n gweithio'n uniongyrchol gyda phlant a phobl ifanc mewn lleoliad gwaith chwarae ac sy'n gyfrifol yn bennaf am roi cyfleoedd i blant chwarae fel maen nhw'n dewis ac yn dymuno ei wneud. Mae'r safon ar gyfer staff sydd â pheth cyfrifoldeb dros y lleoliad gwaith chwarae ac eraill, ac sy'n gwneud cyfraniad allweddol i gefnogi chwarae.

Mae'r safon hon yn ategu'r Egwyddorion Gwaith Chwarae. Mae angen i weithwyr chwarae fod yn gyfarwydd â'r rhain, a lle bo'n bosib, eu defnyddio wrth eu gwaith ac wrth adlewyrchu.

Meini prawf perfformiad

Rhaid i chi allu:

Cyfrannu at a dilyn gweithdrefnau i ddiogelu plant a phobl ifanc

1. dilyn gofynion cyfreithiol, rheoleiddiol a sefydliadol cyfredol i warchod plant a / neu bobl ifanc rhag cael eu **cam-drin**, fel sy'n berthnasol i'ch swyddogaeth
2. cymryd rhan mewn hyfforddiant er mwyn rhoi'r gweithdrefnau diogelu ar waith
3. rhoi cefnogaeth i blant a / neu bobl ifanc o ran sut i gadw eu hunain yn ddiogel rhag cael eu **cam-drin**
4. cefnogi plant a / neu bobl ifanc gyda'u hawliau
5. rhoi arweiniad i blant a / neu bobl ifanc o ran beth y gallan nhw ei wneud os ydyn nhw'n cael eu **cam-drin**

Cyfrannu at weithredu polisiau a gweithdrefnau i ymateb i achosion posib o fwlio

6. cyfrannu at weithredu polisi gwrth-fwlio eich sefydliad
7. dilyn polisi a gweithdrefnau gwrth-fwlio eich sefydliad os oes angen hysbysu rhywun am arwyddion posib o fwlio
8. rhoi cefnogaeth i blant a phobl ifanc o ran cadw eu hunain yn ddiogel rhag cael eu bwlio

Gwybodaeth a dealltwriaeth

Mae angen i chi wybod **Cyfrannu at a dilyn gweithdrefnau i ddiogelu plant a phobl ifanc a deall:**

1. yr Egwyddorion Gwaith Chwarae sy'n rhan o fframwaith proffesiynol a moesegol gwaith chwarae a sut mae modd cymhwyso pob un o'r egwyddorion i'ch gwaith chi
2. eich swyddogaeth a'ch cyfrifoldebau eich hunain o ran amddiffyn plant a phobl ifanc
3. gweithdrefnau diogelu eich sefydliad o ran amddiffyn plant a / neu bobl ifanc rhag cael eu **cam-drin**
4. y gofynion cyfreithiol a rheoleiddiol presennol o ran diogelu, ble i ddod o hyd iddyn nhw a phwysigrwydd sicrhau eich bod yn gyfarwydd â nhw yn eich gwaith
5. ffynonellau gwybodaeth ynghylch yr arferion gorau o ran diogelu
6. pwysigrwydd adnabod, datgelu a chofnodi pryderon sydd gennych chi fod plentyn neu berson ifanc yn cael ei **gam-drin**
7. pwysigrwydd hyfforddiant cyfredol a pherthnasol
8. sut i adnabod ac ymateb i symptomau o gamdriniaeth ac esgeulustod yn unol â gofynion cyfreithiol, rheoleiddiol a sefydliadol cyfredol
9. y mathau o wybodaeth y gall fod ei hangen ar blant a / neu bobl ifanc ynglŷn â sut i ddiogelu eu hunain rhag cael eu **cam-drin**, a ble i ddod o hyd i'r wybodaeth honno
10. ffyrdd o roi gwybodaeth i blant a / neu bobl ifanc ynghylch eu hawliau, a phwysigrwydd gwneud hyn
11. pwysigrwydd hyrwyddo hunan-hyder a gwytnwch mewn plant a / neu bobl ifanc
12. y ffactorau allai wneud rhai plant a / neu bobl ifanc yn fwy agored i gael eu **cam-drin** a phwysigrwydd bod yn ymwybodol o hyn
13. sut i roi arweiniad a chefnogaeth i blant o ran yr hyn y dylent ei wneud os ydyn nhw'n cael eu **cam-drin**

Cyfrannu at weithredu polisiau a gweithdrefnau i ymateb i

---

achosion posib o fwlio

14. polisiau a gweithdrefnau gwrth fwlio eich sefydliad a pham bod y rhain yn bwysig
15. **mathau** o fwlio
16. sut i adnabod ac ymateb i bryderon ynghylch bwlio yn unol â pholisiau a gweithdrefnau gwrth-fwlio eich sefydliad
17. y trefniadau o ran adrodd a chofnodi gwybodaeth ynghylch bwlio
18. pam y gall fod angen cymorth arnoch chi – pa fath, ymhle a chan bwy

**Cwmpas/Ystod
cysylltiedig â meini
prawf perfformiad**

Camdriniaeth

1. corffor
2. esgeulustod
3. emosiynol
4. rhywiol
5. bwlio

Erail (*o leiaf 3 allan o 5*)

1. gweithwyr proffesiynol eraill sy'n ymwneud â gofal plant
2. staff
3. uwch-reolwyr
4. gweithwyr proffesiynol allweddol sy'n gweithio gyda phlant a / neu bobl ifanc unigol
5. asiantaethau cyfeirio

**Cwmpas/Ystod
cysylltiedig â
gwybodaeth a
dealltwriaeth**

Camdriniaeth

1. corfforol
2. esgeulustod
3. emosiynol
4. rhywiol
5. bwlio

Mathau

1. emosiynol
2. corfforol
3. seibr

Gwerthoedd

Mae'r Gweithwyr Chwarae oedd yn rhan o ysgrifennu'r safon hon, law yn llaw â SkillsActive, wedi cytuno i fabwysiadu'r canlynol fel y gwerthoedd fydd yn berthnasol i bawb sy'n gweithio yn y sector gwaith chwarae.

Egwyddorion Gwaith Chwarae

Mae'r Egwyddorion hyn yn sefydlu fframwaith proffesiynol a moesegol ar gyfer gwaith chwarae ac mae angen felly eu hystyried yn eu cyfanrwydd. Maen nhw'n disgrifio'r hyn sy'n unigryw am chwarae a gwaith chwarae, ac yn rhoi sylw i weithio gyda phlant a phobl ifanc o safbwynt gwaith chwarae. Mae'r safonau yn seiliedig ar y gydnabyddiaeth y bydd modd i blant a phobl ifanc ddatblygu'n well os cawn nhw'r dewis ehangaf posib o gyfleoedd chwarae a mannau i chwarae ynddyn nhw.

1. Mae angen i bob plentyn a pherson ifanc chwarae. Mae chwarae yn rhywbeth greddfoll a chynhenid. Mae chwarae yn anghenraid biolegol, seicolegol a chymdeithasol, ac mae'n hanfodol i les a datblygiad pobl a chymunedau.
2. Mae chwarae yn broses wirfoddol, bersonol ac yn cael ei wneud er ei fwyn ei hun. Hynny ydy, mae plant a phobl ifanc yn penderfynu ac yn siapio beth a pham maen nhw'n chwarae, drwy ddilyn eu cyneddfau, eu syniadau a'u diddordebau eu hunain, yn eu ffordd eu hunain ac am eu rhesymau eu hunain.
3. Prif amcan a hanfod gwaith chwarae ydy cefnogi a hwyluso'r broses o chwarae. Dylai hyn ddylanwadu ar ddatblygiad polisïau, strategaethau, hyfforddiant ac addysg yn ymwneud â chwarae.
4. Y broses chwarae sydd bwysicaf i weithwyr chwarae, ac maen nhw'n eiriol dros chwarae wrth ymwneud â sefyllfaoedd sy'n edrych ar bethau drwy lygaid oedolion.
5. Swyddogaeth y gweithiwr chwarae ydy cefnogi pob plentyn a pherson ifanc i greu man lle mae modd iddyn nhw chwarae.
6. Mae ymateb gweithwyr chwarae i'r ffordd mae plant a phobl ifanc yn

chwarae yn seiliedig ar ddealltwriaeth gadarn a chyfoes o'r broses chwarae, ac o adlewyrchu ar eu profiadau eu hunain.

7. Mae gweithwyr chwarae yn adnabod yr effaith maen nhw'n ei chael ar y lle chwarae a hefyd yr effaith mae chwarae'r plant a'r bobl ifanc yn ei gael ar y gweithiwr chwarae.

8. Mae gweithwyr chwarae yn dewis ymyrryd mewn ffordd sy'n caniatáu i blant a phobl ifanc ehangu eu chwarae. Pob tro mae gweithiwr chwarae yn ymyrryd, rhaid iddo gydbwysu'r perygl o wneud hynny gyda'r fantais i les a datblygiad y plant.

Caiff yr Egwyddorion Gwaith Chwarae eu dal mewn ymddiriedaeth gan y Grŵp Craffu ar gyfer Proffesiwn Gwaith Chwarae y Deyrnas Gyfunol. Bu'r Grŵp Craffu yn gweithredu fel canolwr di-duedd ac yn goruchwyllo'r broses ymgynghori lle cafodd y safonau eu llunio.

Geirfa

Man chwarae

Man chwarae sy'n cael ei ffurfio gan blant a phobl ifanc. Mae modd iddo fod yn faterol, yn ymwneud â theimladau neu emosiynau, fod yn barhaol, dros dro neu yn ymwneud â'r byd seibr.

Lleoliad gwaith chwarae

Rhywle lle mae cyfle i blant a phobl ifanc chwarae a lle mae gweithwyr chwarae yn gweithio.

Staff

Y bobl rydych chi'n gweithio gyda nhw, y bobl rydych chi'n gyfrifol amdanyh nhw, gweithwyr cyflog neu wirfoddol, myfyrwyr neu o dan hyfforddiant.

Datblygwyd gan	SkillsActive
Fersiwn rhif	1
Dyddiad cymeradwyo	Chwefror 2016
Indicative Review Date	Ebrill 2021
Dilysrwydd	ArHynOBryd
Statws	Gwreiddiol
Sefydliad cychwynnol	SkillsActive
RCU gwreiddiol	Newydd
Galwedigaethau perthnasol	Iechyd, Gofal a Gwasanaethau Cyhoeddus; Lles a Datblygiad Plentyn; Gweithwyr Chwaraeon a Ffitrwydd; Gweithwyr Proffesiynol y meysydd hyn a phobl mewn swyddi technolegol
Cyfres/Set	Gwaith Chwarae
Geiriau Allweddol	cyfrannu; gweithredu; diogelu; camdriniaeth; lleoliad gwaith chwarae; gwaith chwarae; plant a phobl ifanc